

Kakšen bo izkupiček Italije na čelu EU?

DUŠAN UDOVIČ

Italijanski turnus predsedovanja Evropski uniji se je začel s prvim julijem in se bo zaključil konec leta. Šestmesečno rotacijsko predsedovanje sicer ni rok, v katerem bi bilo moč narediti velike premike, predsedujoča država pa je v tem času le v ospredju s svojimi pobudami in narekuje agenda. Vprašanje je, kako to vidljivost izkoristiti na najboljši način. Renzi je v tem času na evropski ravni dejaven in si zna privoščiti tudi kakšno drzno potezo. Kakšen bo končni izkupiček predsedovanja Italije, pa bo treba še videti.

Trenutek je pomemben, ker se je ravno ustoličila nova Evropska komisija, ki obeta preokret in novosti, ki naj bi dale Evropi v očeh javnosti novega elana. Na tej ugotovitvi sloni pobuda močne skupine ekonomistov, akademikov in izvedencev z različnih področij javnega življenja v Italiji, ki je v preteklih dneh naslovila pismo na predsednika vlade Mattea Renzija. Podpisanih je kar 340 zelo uglednih imen, med katerimi so Romano Prodi, Paolo Leon, Luciano Gallino, Gustavo Piga, Michele Salvati, Mario Baldassarri in mnogi drugi.

Podpisniki Renziju predlagajo, naj izkoristi preostanek roka predsedovanja Evropski uniji s sklicem mednarodne konference za nov dogovor o pravilih evro-območja. Kajti dejstvo je, da ta pravila zdaj skoraj vse države tako ali drugače kršijo oziroma jih, vsaka po svoji potrebi in v imenu svojih interesov, interpretirajo »fleksibilno«. Tudi Nemčija, ki pa drugim rada bere levite o tem, kaj morajo delati in kako morajo biti disciplinirani. Podpisniki ugotavljajo, da je rigorozna politika varčevanja eklatantno zgrešila cilj kar zadeva rast, zaposlovanje in vzdržnost javnih financ. Ob tem pa je vloga Evropske centralne banke, neglede na hvalevredna prizadevanja njenega predsednika Maria Draghija, še vedno prešibka in nedorečena.

Ne razumem, zakaj so italijanski osrednji časopisi te dni dali tako malo poudarka (skoraj nič) navedenemu pismu, da o njem komaj kaj vemo. Včasih bremo cele strani prerekanj tako rekoč za oslovo senco, resnično pomembne stvari pa neopažene zaidajo na stranski tir. Predlog skupine ekonomistov bi morala Renzijeve vlada sprejeti z obema rokama, saj je povsem v skladu z njenim programom in prizadevanji, da pride v gospodarski in finančni politiki Evropske unije do temeljitega zasuka v smer rasti in zaposlovanja.

RIM - Predsednik republike pričal o domnevnem paktu med državo in mafijo

Napolitano: Ničesar nisem vedel o kakih sporazumih

Napolitana so zaslišali v predsedniški palači na Kvirinalu

BENEČIJA - Konzulta

»V novi medobčinski skupnosti območje gorske skupnosti«

ŠPETER - Konzulta slovenskih izvoljenih predstavnikov videmske pokrajine predlaga, da naj nova teritorialna medobčinska skupnost zaobjame območje, ki danes sestavlja Gorsko skupnost Ter, Nadiža, Brda. Prepričani so, da bi bila na ta način tudi upoštevana dejstva, da na teh območjih že od nekdaj živi slovenska narodna skupnost.

Na 3. strani

UKRAJINA - Po nedeljskih volitvah

Jacenjuk računa, da bo še naprej premier

KIJEV - Proevropska Ljudska fronta premiera Arsenija Jacenjuka je včeraj že prevzela pobudo pri oblikovanju nove vlade v Kijevu. Sodeč po izidih po preštetu dobrih 92 odstotkov vseh glasov je Ljudska fronta v nedeljo podprlo 22,2 odstotka volivcev, na drugem mestu pa ji je sledil Blok ukrajinskega predsednika Petra Porošenka z 21,8 odstotka glasov. Jacenjuk (na posnetku) računa, da še naprej premier.

Na 11. strani

OPČINE - Na pobudo Urada za slovenske šole

Srečanje slovenskih šolnikov s Tržaškega o šolski reformi

OPČINE - Urad za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu za Furlanijo - Julijsko krajino je v ponedeljek zvečer priredil v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah srečanje o šolski reformi, ki jo napoveduje vlada premierja Mattea Renzija. Srečanje je bilo namenjeno osebju, ki deluje na slovenskih šolah na Tržaškem. Podobno pobudo je Urad za slovenske šole priredil minuli teden v Gorici za šolnike z Goriskega in iz Benečije. Po uvodnih nastopih načelnika Urada za slovenske šole Igorja Giacominija, njegovega predhodnika Tomaža Simčiča in upokojene ravnateljice Ksenije Dobrila (na sliki FotoDamj@n) se je razvila razprava, v kateri so prišli na dan pomisleki, predlogi in želje šolnikov, ki so se srečanja udeležili v precejšnjem številu.

Na 5. strani

TRAGIČNA ODLOČITEV V Križu umrl domači župnik Maks Suard

KRIŽ - V starosti 48 let se je odrekel življenju župnik Maks Suard. Župnikoval je v Križu (rojen je bil pri Svetem Ivanu), pred tem pa v dolinski občini, točneje v Mačkoljah, Borštu in Dolini. Poučeval je verouk na slovenskih šolah in se ukvarjal s cerkvenim pravom. V Križu, kjer je vest o njegovi smrti boleče odjeknila, je bil zelo priljubljen.

Truplo nesrečnega duhovnika je odkril tržaški nadškof Giampaolo Crepaldi, ki bi se moral v kriškem župnišču srečati s Suardom. Vse kaže, da je tragična odločitev povezana s pedofilstvom.

Na 4. strani

TRST - Sodišče Reševanje delavskih zadrug se še nadaljuje

TRST - Sodni upravitelj tržaške zadrugne družbe Cooperative operaie Maurizio Consoli ima čas do 1. decembra, da izvele podjetje iz krize, v katero je zabredlo pod vodstvom zdaj propadlega upravnega odbora. Tako je včeraj sklenila trojica stečajnih sodnikov, ki bo šele čez pet tednov obravnavala zahtevo tožilstva. Le-to je za delavske zadruge predlagalo stečajni postopek, ker ga načrt prejšnjih upraviteljev ni prepričal. Sodniki so potrdili, da je novi načrt boljši, predvideva pa prodajo dobrega dela premoženja.

Na 6. strani

GORICA - Meritve v severnem delu mesta

Zelenjava je danes manj onesnažena kot pred leti

V večini primerov je od občanov zahtevala na vpogled bančno kartico, zaradi »nakazovanja« denarja, nakar si je iz nje prepisovala številke, zatem pa jim je bančno kartico neopazno tudi ukradla. V razgovoru je od občanov, ponovno pod pretezo nakazovanja denarja, pridobila tudi pin kodo. Z ukradeno bančno kartico je nato zapustila stanovanje in odšla do bližnjih bankomatov, kjer je takoj zatem tudi dvignila denar oziroma ga je nadalje dvigovala toliko časa, dokler oškodovanci niso preklikali kartice.

BENEČIJA - Predlog Konzulte slovenskih izvoljenih predstavnikov o reformi krajevnih uprav

V novi medobčinski skupnosti naj bo območje GS Ter, Nadiža, Brda

Na srečanju prisotna tudi deželna svetnika Stefano Ukmar (DS) in Igor Gabrovec (SSk)

ŠPETER - Nova teritorialna medobčinska skupnost naj v Nadiških in Terskih dolinah zaobjame območje, ki danes sestavlja Gorsko skupnost Ter, Nadiža, Brda. Tako se glasi predlog odbora Konzulte slovenskih izvoljenih predstavnikov videmske pokrajine, ki se je sestala v ponedeljek v Špetru, kjer so prisotni razpravljali o reformi krajevnih uprav, ki jo je odobril deželni odbor Furlanije-Juljske krajine. Srečanja sta se udeležila tudi slovenska deželna svetnika Stefano Ukmar (DS) in Igor Gabrovec (SSk). »Taka rešitev je namreč glede na posebnosti naše stvarnosti najboljša in tudi najbolj sprejemljiva, saj upošteva načela in specifična določila reorganizacije lokalnih uprav, ki jih predvideva deželni zakon,« poudarjajo člani konzulte.

Gorata območja videmske pokrajine, kjer je zgodovinsko prisotna slovenska jezikovna skupnost, so v zadnjem stoletju doživela demografski upad, ki ni primerljiv z drugimi deželnimi realnostmi. Nadiške in Terske doline imajo tako danes z vseh zornih kotov vse potrebne značilnosti, ki jih deželni zakon zahteva za ustanovitev medobčinske skupnosti: teritorialno kontinuiteto, homogenost, komplementarnost in integracijo geografskih, demografskih, ekonomskih, socialnih, naravnih ter kulturnih značilnosti.

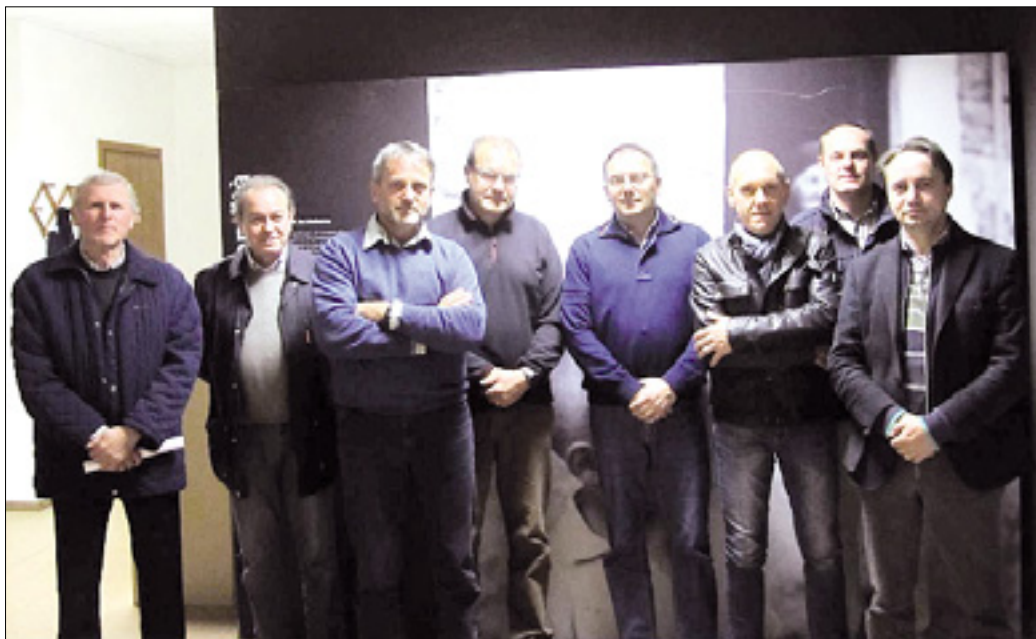
To dokazuje tudi zaščitna zakonodaja za slovensko manjšino, in sicer deželni zakon št. 26/2007 in državni zakon št. 38/2001, ki v 21. členu omenja razvoj slovenske jezikovne skupnosti na Videmskem. V goratih krajih videmske pokrajine sta zaščitna zakona ključna za ohranitev jezikovnih pravic in za razvoj območja, ki ima drugačne in posebne potrebe.

Že sama deželna vlada je sicer predvidela (v 31. členu reforme krajevnih uprav), da se lahko bivše gorske skupnosti preoblikujejo v teritorialne medobčinske skupnosti in da bi ta rešitev seveda olajšala prehod s stare na novo upravo.

»Upamo, da bodo to naše stališče podprle vse krajevne oblasti, deželni svetniki s tega območja, župani in komisar gorske skupnosti. Predlagamo, da bi čim prej, se pravi pred začetkom avdicij v 5. deželni komisiji, skupaj razpravljali o tem, tako da bi deželnim oblastem iznesli predlog s čim širšo podporo, in to ne glede na strankarsko pripadnost. Naša dolžnost je namreč, da povemo svoje mnenje o tem, kako si zamišljamo bodoči upravni ustroj, če bomo Deželi posredovali konkreten in motiviran predlog, ga bo ta morala upoštevati,« so prepričani v Konzultu slovenskih izvoljenih predstavnikov videmske pokrajine. (NM)

Člani Konzulte slovenskih izvoljenih predstavnikov videmske pokrajine z deželnima svetnikoma Igorjem Gabrovcem (prvi z desne) in Stefanom Ukmarjem (četrti z desne)

NM

FURLANIJA Referendum ni izpolnil pričakovanja

VIDEM - Na spletnem referendumu za neodvisno Furlanijo je doslej glasovalo 6.189 volivcev in volivk, kar je precej pod pričakovanji furlanskih independentistov. Združenji Republike dal Friul in Parlament Furlan sta vsekakor zadovoljni z odzivom ljudi (na referendumu se lahko glasuje še do petka), čeprav so nekateri njuni predstavniki pričakovali do 30 tisoč spletnih glasov. Pobudniki referenduma za odcepitev Furlanije so prepričani, da predstavlja to glasovanje le začetek širšega procesa, gotovo pa ne gre za neuspeh. Furlanije tudi ne gre primerjati s sosednjim Venetom, pravijo, kjer se je podobnega referenduma udeležilo neprimerno več ljudi.

Takšno razmeroma nizko udeležbo je pričakoval Renzo Pascolat, predsednik avtonomističnega združenja Friuli Europa. Neodvisnost po njegovem ne predstavlja rešitve za okrepitev in ovrednotenje furlanskega jezika ter kulture.

DEŽELA - Na seji Izvršnega odbora krovne zveze govor tudi o financiranju naših ustanov SKGZ pri reformi lokalnih uprav računa na politični dogovor v slovenski manjšini

TRST - Pri reformi krajevnih uprav je potrebno znotraj slovenske narodne skupnosti poiskati skupni jezik in dogovorjeno zagovarjati potrebne korekture k predlogu zakonskega besedila. To je mnenje Izvršnega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki ga bo predsednik Rudi Pavšič v imenu krovne organizacije iznesel na avdiciji v pristojni deželni komisiji. Izvršni odbor SKGZ se zato pridružuje stališčem, ki jih o tem tako pomembnem argumentu imajo slovenski župani in občinski izvoljeni predstavniki. Slovenci v Italiji moramo sprejeti reforme v krajevnih upravah, a pod pogojem, da te spremembe ne oškodujejo avtonomije in specifičnosti tistih območij, v katerih je zgodovinsko prisotna slovenska narodna skupnost.

»V zakonskem besedilu ni omenjeno vprašanje slovenske prisotnosti in niso upoštevane zaščitne norme, zato je treba besedilo dopolniti in

izpostaviti zlasti tista zakonska določila, ki bodo jamčila rabo slovenščine v javni upravi in dvojezično poslovanje.« SKGZ je mnenja, da lahko reformo krajevnih uprav uskladimo s potrebami slovenske narodne skupnosti, ne moremo pa odstopati od določil, ki so že zapisana v državnih zakonih, mednarodnih dokumentih in predvsem v zaščitnem zakonu. Pomembno bi bilo, da bi nastajajoči dokument slovenskih županov podprli tudi drugi dejavniki znotraj slovenske narodne skupnosti, saj bi to zagotavljalo večjo možnost uspešnega dogovarjanja z deželno vlado oz. skupščino.

Vodstvo SKGZ se je sestalo z zastopniki vseh članic zveze, ki so vključene v seznam primarnih organizacij na Deželi, da bi jim predstavili novosti glede financiranja manjšine na osnovi določil zaščitnega zakona za leto 2015. Srečanja so se udeležili predstavniki dijaških domov Miha Samsa in Gorazd Pučnik iz Trsta in Kristina

Knez iz Gorice, Glasbene matice Nataša Paulin in Milena Padovan, Inštituta za slovensko kulturo Jole Namor, Kinoateljaja Aleš Doktorič in Martina Humar, Kulturnega doma Gorica Igor Komel, Slorija Devan Jagodic, ZSKD Igor Tuta, ZŠSDI Ivan Peterlin, Novega Matajurja Miha Obič, ZTT Ace Mermolja.

Vsi so načeloma podprli napovedane reformne izbire deželnega odbornika Giannija Torrentija, ki naj bi jih deželna posvetovalna komisija obravnavala v naslednjem letu in bi stopile v veljavo v letu 2016. V letu 2015 pa bo vsekakor prišlo do pomembne novosti, saj bodo športna in kulturne zveze prejele in nato razdelile tudi sredstva, ki so jih doslej dobivala njihova včlanjena društva neposredno. To bo prav gotovo dodatno utrdilo povezovalno vlogo zvez ter jim omogočilo boljše skupno načrtovanje in dogovarjanje, menijo pri SKGZ.

DEŽELNI SVET - Skupščina zavrnila stališča opozicije

Za Torrentija politična ali sodna merila? Polemika med desno in levo sredino

TRST - Deželni svet se včeraj ni ukvarjal z zaupnico ali nezaupnico odborniku Gianniju Torrentiju, temveč z odločitvami, ki jih je sprejela predsednica Dežele Debora Serracchiani. Desna sredina ji očita nedoslednost, dvojna merila

in protislovne sklepe. Dejansko ni šlo za kritike Torrentija, ki ga v opoziciji po besedah Riccarda Riccardija zelo spoštujejo, temveč za ostro kritiko Serracchianijeve.

Opozicija ocenjuje kot nesprejemljivo zadr-

žanje predsednice, ki je za nekatere od sodstva preiskovane politike in upravitelje zahtevala odstop, za druge pa ne. Torrentiju, ki je od tožilstva dobil jamstveno obvestilo, je Serracchianijeva najprej odvzela vse zadolžitve, potem mu jih je vrnila, z izjemo kulture, ki jo je zadržala zase. »Mi smo garantisti za vse in ne garantisti za nekatere ali po kosih,« je poudaril Riccardi. Spomnil je, da je Serracchianijeva kot podpredsednica DS kar po televiziji »odstavila« beneškega župana Giorgia Orsonija, je pa do konca branila pravno močno obsojenega predsednika Emilije-Romagne. Riccardijeva kritično stališče do predsednice deželne vlade je deželni svet zavrnil s 24 glasovi leve sredine, 15 svetnikov pa je podprlo resolucijo opozicije.

Serracchianijeva je priznala, da se je pri primeru odbornika Torrentija ravnala na osnovi lastne politične občutljivosti, vse odločitve pa je sprejela po predhodnem posvetovanju z odborniki. Prekrški, ki jih tožilstvo očita Torrentiju, se nanašajo na čas, ko slednji ni bil deželni upravitelj. Odborniku je začasno odvzela resor (kulturo), ki je direktno povezan s sodno preiskavo. Predsednica je prepričana, da je glede Torrentija in ostalih sodnih primerov ravnala dosledno in, kot rečeno, v skladu s svojo politično občutljivostjo.

Deželni svet (arhivski posnetek) se je včeraj ukvarjal z afero, v katero je vpleten odbornik Gianni Torrenti

Anketa

www.primorski.eu
klikni in izrazi svoje mnenje

Ali soglašate s tistimi italijanskimi župani, ki so napovedali, da bodo uradno priznali istospolne zveze, sklejene v tujini?

- ☐ Da
- ☐ Da, a je treba počakati ustrezen zakon
- ☐ Ne
- ☐ Me ne zanima

MESTNA UPRAVA - Županovo zagotovilo delegaciji SKGZ

»Občina bo poskrbela za rabo slovenščine«

Občina Trst bo v skladu z zaščitnim zakonom in s politično usmeritvijo uprave poskrbela za dodatno uveljavitev slovenščine pri svojih dejavnostih, vključno v občinskem svetu. To je župan Roberto Cosolini včeraj zagotovil Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, ki je v odprtem pismu izrazila razočaranje nad nekaterimi županovimi izjavami v zvezi s slovenščino v občinskem svetu. Namesto odgovora je župan povabil SKGZ na razgovor (foto Damj@n), ki ga obe strani ocenjujeta kot koristnega.

Po županovem mnenju so nekatera njegova stališča, ki so se pojavila v medijih glede slovenščine (npr. denar za simultano prevajanje bi lahko namenili slovenski knjižnici) sad nesporazuma. Občina izvaja zaščitni zakon za Slovence in se trudi za izvajanje t.i. vidne dvojezičnosti, zato bo v tem sklopu iskala primerno rešitev tudi za slovenščino v občinskem svetu, je dejal Cosolini.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič (spremljala sta ga Marino Marsič in Livio Semolič) je ocenil, da Trst ne sme zamujati pri rabi slovenskega jezika, za kar ima - kot ostale občine - na razpolago državna finančna sredstva. Polemični toni pri obravnavi teh vprašanj po mnenju SKGZ ne vodijo nikamor in včasih tudi oddaljujejo rešitev problema. Da je prišlo do polemik, je po Pavšičevem prepričanju botrovalo več razlogov, začenši z zamudo, s katero se je Občina lotila tega vprašanja. SKGZ je vsekaror »izrazila začudenje, da vprašanja slovenščine v občinskem svetu niso sprožili slovenski občinski svetniki«. V občinski svet so bili leta 2011 izvoljeni Iztok Furlanič, Igor Švab in Stefano Ukmar, ki je spomladi leta 2013 odstopil po izvolitvi v deželni parlament.

Po mnenju manjšinske krovne

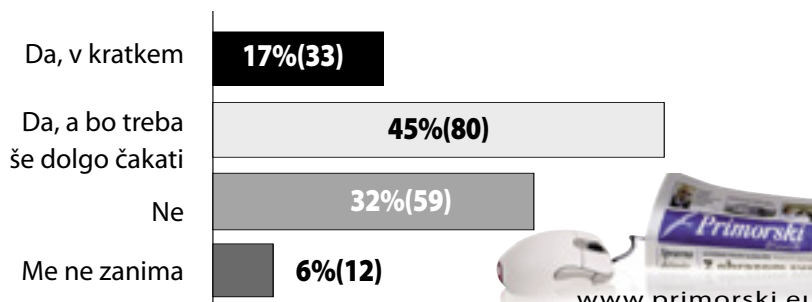

zveze bi morala Občina pripraviti širši načrt za izvajanje vidne dvojezičnosti na vseh območjih, ki jih določa zaščitni zakon. Župan se je s tem strinjal, osnova za to morajo biti tudi odloki, ki sta jih izdala predsednik Dežele Renzo Tondo in njegova naslednica Debora Serracc-

hiani. Končno je SKGZ predlagala županu, naj se Občina Trst moda tudi kot pokrovitelj angažira pri spodbujanju itak že zelo dobrih odnosov med slovensko manjšino in italijansko manjšino v Sloveniji in Hrvaški.

S.T.

Mislite, da bodo v tržaškem občinskem svetu, podobno kot v goriškem, kdaj uvedli simultano prevajanje v slovenščino?

DEVIN - Srečanje o vplivu uplinjevalnika na Lokavcu na okolje in gospodarske dejavnosti

Smart gas, »gospodarska bomba«

Arh. Antoni: »Z uplinjevalnikom bi se turistične dejavnosti zmanjšale za kar 89 odstotkov!« - Ob prihodu plinskih tankerjev bi pristaniške in navtične dejavnosti zastale

Ko bi podjetje Smart gas na območju Lokavca med tržiškim pristaniščem in izlivom Timave res zgradila uplinjevalnik, bi se vrednost turističnih dejavnosti na ozemlju tržiške in devinsko-nabrežinske občine zmanjšala za 89 odstotkov. Šokantni podatke, sad temeljite analize učinka nove industrijske strukture na bližnje območje, je na ponedeljkovem srečanju v Devinskem gradu sporočil arh. Danilo Antoni, eden od najbolj zavzetih članov skupine občanov, ki si že mesece prizadeva z argumenti dokazati, da bi bila gradnja uplinjevalnika nevarna za ljudi, okolje in krajevno gospodarstvo.

Na srečanju, ki se ga je udeležil tudi devinsko-nabrežinski župan Vladimir Kukanja, so pobudniki podrobno obdelali »kritične točke« načrta. Predsednik devinskega jusa Vladimir Mervic se je obregnil ob izraz mini-uplinjevalnik, s katerim skuša predlagatelj pomensko »omiliti« vpliv strukture na okolje. V resnici gre za plinski terminal, kot jih poznajo drugod po Evropi, in ti niso prav nič majhni.

Tajnik devinskega grofa Luca Marcuzzi se je zaustavil ob zakonsko predvideni varnostni razdalji. »Nevarnost«

»Varnostni obroč« okrog uplinjevalnika na Lokavcu bi zajel vrsto obljubljenih krajev

strukture bi zaobjela Ribiško naselje. Ob prihodu plinskih tankerjev bi bile vse pristaniške dejavnosti ustavljene; prav tako tudi navtične dejavnosti. Kdor ima tam privez, bi moral za odhod z barko na morje čakati na konec pretoka plina na kopno. Veliki tankerji bi potrebovali dobre tri ure in pol za plovbo iz zali-

va do priveza, pretok pa bi trajal kakih 16 ur. Letno naj bi priplulo 22 velikih tankerjev (po 125 tisoč ton) in kakih 70 manjših. S temi bodo »odpeljali« kakih 20 odstotkov v dveh velikih rezervoarjih uskladiščenega plina. Nadaljnjih 20 odstotkov bodo odpeljali s tovornjaki cisternami (11 tisoč tovornjakov letno),

KRIŽ - Truplo našel nadškof Crepaldi

Umrli je župnik Maks Suard

Tragična odločitev povezana s pedofilstvom

V starosti 48 let se je odrekel življenju župnik v Križu Maks Suard. Zgodilo se je včeraj popoldne v župnišču, truplo nesrečnega je ob 17. uri odkril tržaški nadškof Giampaolo Crepaldi, ki je prišel v Križ na sestanek s Suardom. Tragičnemu odkritju je prisostvoval tudi župnikov sodelavec Igor Daneu.

V župnišče sredi vasi so nekaj minut zatem prišli policisti in rešilec, za nesrečnega Suarda pa žal ni bilo več pomoči. Njegovo smrt, ki naj bi nastopila vsaj eno uro pred odkritjem trupla, če ne prej, je potrdil sodni zdravnik Fulvio Costantinides, formalno preiskavo o tragediji vodi namestnik državnega pravdnika Federico Frezza. Policisti so do večera preiskali župnišče in tudi cerkev z namenom, da bi odkrili morebitne poslovlne besede in morda vzrok za usodni korak.

Pozno sinoči so iz tržaške nadškofije sporočili, da je bil pokojni Suard vpleten v »hud dogodek« s 13-letno deklico, ki se je pripetil pred leti. Kriški župnik je priznal svoje odgovornosti in to v soboto, 25. t. m, potrdil tudi nadškofu Crepaldiju, ki je Suardu v skladu s cerkvenim pravom napovedal takojšnjo razrešitev od vseh pastoralnih funkcij in istočasni kazenski postopek pred Svetim sedežem, ki je pristojen za takšne zločine, piše v uradni noti nadškofije. Suard je v soboto zapolnil Boga, Cerkev in punčko zaradi storjenega zla. Odstopno pismo naj bi Suard včeraj popoldne osebno izročil nadškofu, a si je pred sestankom vzel življenje.

Nad Križem je sinoči legla boleča tišina. Predsednik društva Slomškov dom in župnikov prijatelj Igor Sedmak je bil brez besed, ganjen in pretresen je tu-

Pokojni kriški župnik Maks Suard ARHIV

di Daneu, ki je s Suardom dolgo prijateljaval in z njim delil navezanost na kriško župnijo. Nadškof Crepaldi je preko svojega tajnika dal vedeti, da je zelo žalosten in pretresen.

Skratka velika žalost, ki jo deli celotna kriška skupnost. Suarda, ki je bil doma od Svetega Ivana, so Križani vzeli za svojega, on pa Križ za svoj kraj. Zelo si je prizadeval za obnovo stare vaške cerkvice sv. Roka in več let vodil »protestne« maše na prostem (cerkvice je še danes zaprta in torej neuporabna). V vasi je bil priljubljen tudi zato, ker je deloval združevalno in bil na primer naklonjen sodelovanju z vaškim kulturnim društvom Vesna ter ostalimi krajevnimi organizacijami. Pod njegovim vodstvom je kriški Slomškov dom postal živahno kulturno središče, kjer se zbira tudi mladina iz sosednjih krajev. Do pred nekaj dnevi je dom tako gostil dijake z Dunaja, ki so na kriški »Gospudovi griži« vadili kamnoseštvo.

Maks Suard, ki zapušča očeta, je bil v duhovnika posvečen 7. decembra 1995 v stolnici sv. Justa. Dolga leta je deloval v Bregu; najprej v Borštu, nato v Dolini in Mačkoljah. Od leta 2008 je vodil župnijo v Križu, poznan pa je bil tudi med župljani drugih krajev. Več let je na primer v Tržiču daroval tradicionalno mašo za slovenske rajne iz Laškega.

Zelo poznan je bil tudi med mladimi. Bil je veroučitelj na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah, sodeloval je s Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo, prirejal zimske in poletne tabori za mlade iz openske dekanije, v Križu je prirejal oratorij za vaške otroke ter poletne tabori v Bohinjski Bistrici.

Maks Suard je bil uveden v družbeno angažiran Slovenec. Pred nekaj meseci smo na primer poročali o tem, kako je protestiral zaradi pomanjkanja dvojezičnih vozniških redov avtobusnega podjetja Trieste trasporti, pred leti pa je bil med podpisniki pisma, ki ga je skupina Slovencev v Italiji naslovila na takratnega predsednika republike Milana Kučana in ostale najvišje slovenske politične predstavnike, da bi jih opozorila na »grobo kršitev jezikovnih pravic« - samo italijanske popisne pole za ljudsko štetje inštituta Istat. Bil je tudi član škofijskega sodišča, ki se je ukvarjal z beatifikacijo monsinjorja Jakoba Ukmara.

Skratka župnik in dušni pastir, a tudi družbeno angažiran ter razgledana osebnost, ki ga bodo v Križu ter na Tržaškem pogrešali vsi, ki so ga poznali. (st-pd)

M.K.

OPČINE - Urad za slovenske šole priredil srečanje o napovedani šolski reformi

Kakšne možnosti in priložnosti nam prinaša »dobra šola«?

Vrsta priporočil in predlogov za rešitev posebnih problemov, s katerimi se soočajo naše šole

»Dobra šola«, ki jo snuje italijanska vlada Mattea Renzi, za zdaj ni še dobila oblike zakonskega osnutka ali odloka, saj je vlada v septembru izdala le seznam dobrih namenov in načelnih smernic, prav zato pa bi morala slovenska šola v Italiji v tem času izkoristiti priložnost ter oblikovati svoje predloge, začeti s pridobitvijo primerne števila osebja, izobraževanjem šolnikov v slovenščini, olajšanim postopkom priznanja diplom, pridobljenih v Sloveniji, krepitvijo pouka slovenskega jezika ter pridobitvijo potrebnih resursov za izpeljavo evalvacije šolnikov. V ta namen je Urad za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu za Furlanijo Julijsko krajino, potem ko je pretekli teden poskrbel za podobno pobudo v Gorici, v ponedeljek zvečer v dvorani Zadrške kraške banke na Opčinah priredil srečanje, namenjeno osebju, ki deluje na slovenskih šolah na Tržaškem.

Uvodoma je načelnik Urada za slovenske šole Igor Giacomini oralno predstavil točko dokumenta o »dobri šoli«, ki grejo npr. od odprave lestvic z zaposlitvijo 150.000 šolnikov, zaposlovanja na podlagi razpisov in evalvacije do stalnega izobraževanja šolnikov, preglednosti njihovega dela, odprave nepotrebnih birokratskih postopkov, uvajanja glasbenega pouka in športa ter zgodovine umetnosti, krepitve učenja tujih jezikov ter delovne prakse.

V nadaljevanju sta predstavnik urada Tomaž Simčič in upokojena ravnateljica Ksenija Dobrila opozorila na stvari, za katere bi se morali zavzemati kot slovenska šola. Tu gre npr. za zagotovitev funkcionalnega seznama osebja, ohranitev suplentov ter dosego potrebnih notranjih norm na področju usposabljanja in zaposlovanja, dalje je potrebno doseči pravico do izobraževanja šolnikov v slovenskem jeziku ter zapisati, naj bo izobraževanje v Sloveniji pravno priznано, medtem ko službenega napredovanja ne smejo pogojevati številčni parametri. Na področju evalvacije šolnikov je potrebno pridobiti človeške in materialne resurse, ki jih trenutno ni, pri čemer je tu pomemben Urad za slovenske šole, ki mu je treba dati avtonomijo in združiti osebje, ki je bilo izbrano na lanskem razpisu, s tistim, ki ga predvideva šolski zakon iz leta 1973. Kar se tiče izobraževanja šolnikov, je treba doseči opravljanje didaktične prakse na slovenskih šolah v Italiji ter urediti, da bi čimprej priznali strokovne naslove, dosežene v Sloveniji, prav tako bi morale biti kreditiranje strokovnega izobraževanja enako v Italiji kot v Sloveniji. Pri razpisih za ravnatelje je treba dobiti možnost, da se del izpita opravi v slovenščini.

Srečanje je potekalo v dvorani Zadrške kraške banke na Opčinah

FOTODAMJ@N

Napovedana reforma prinaša tudi nove možnosti, saj bi lahko uredili posebno poglavje o slovenski šoli, zato bi morali združiti sile in izdelati skupen dokument. Med novimi možnostmi je tudi ureditev in nadgradnja statusa Urada za slovenske šole ter dopolnitev članstva Deželne komisije za slovenske šole z vključitvijo izvoljenih predstavnikov v občinah in pokrajinah. Prav tako se ponujajo tudi možnosti krepitve pouka slovenščine ter glasbe, likovne umetnosti in športne vzgoje. Dobrodošla bi bila svetovalna služba, prav tako vlaganje sredstev v šolske stavbe, internetno povezovanje decentriranih šol z matično šolo ter krepitev povezanosti med šolsko in izvenšolsko ponudbo.

Nekaj omenjenih ugotovitev je ponovila pedagoška svetovalka za slovenske šole v Italiji Andreja Duhovnik Antoni, po mnenju katere si je treba zastaviti tisto, kar zares želimo, da bi naša šola imela, pri tem pa je predlagala ureditev spletnega stičišča za izmenjavo mnenj, medtem ko mora po mnenju poslanke Tamare Blažina predloge pripraviti stroka, se pravi Urad za slovenske šole in Deželna komisija za slovenske šole, šele nato nastopi politika.

Iz vrst prisotnih šolnikov pa je prišla vrsta opo-

zoril v zvezi s priznanjem univerzitetnih diplom iz Slovenije ter izobraževanja osnovnošolskih učiteljev na videmski univerzi, kjer je treba doseči, da imajo študentje možnost priprave na poučevanje na slovenskih šolah, pri krepitvi pouka slovenščine pa so potrebne tudi urejene knjižnice z usposobljenimi knjižničarji. Točno je treba tudi določiti potrebo po večjem številu učiteljev, določiti bi morali tudi število učencev, ki je potrebno za razdružitev razredov. Slišati je bilo tudi predlog, naj bi osebje prejelo višjo plačo zaradi dvojezičnega poslovanja, več kritik pa je bilo izrečenih na račun določil o napredovanju šolnikov, kjer ni jasno, po katerih kriterijih bi ravnateljstva določala »pridne« in »manj pridne« šolnike, oz. kakšno vlogo bodo imeli tisti šolniki, ki ne bodo deležni napredovanja. Med izrečenimi predlogi je bil npr. tudi ta, da bi pred nastopom službe učitelji oz. profesorji opravili izpit iz znanja slovenščine, slišati pa je bilo tudi opozorilo na negotovo usodo dolgoletnih suplentov, ki se nahajajo v tretjem pasu zavodskih lestvic. Vsekakor morajo biti šole v stanju izvajati vse naloge, ki jim jih nalaga napovedana reforma, trenutno pa nimajo denarja niti za fotokopije. (iz)

Danes nagrajevanje učencev Glasbene matic

Glasbena matica bo danes nagradila učence, ki so se v prejšnjem šolskem letu posebno izkazali na raznih izpitih, tekmovanjih, nastopih in izpopolnjevanjih. Slovesnost ob začetku novega šolskega leta bo ob 18. uri v razstavnih dvorani ZKB na Opčinah. Njeni protagonisti bodo mladi glasbeniki vseh sedežev in podružnic Glasbene matic na deželnem teritoriju, ki bodo prejeli priznanja za nadpovprečno dobro opravljeno delo. Letošnji nagradenci, ki bodo tudi nastopili in s tem obogatili slovesnost s koncertnim značajem, pripadajo oddelkom za klavir, harfo, violino in tolkala.

Posvet o zaposlovanju sedanjih in bodočih kadrov

Na tržaški univerzi (v veliki dvorani H3) bo danes popoldne govor o zaposlovanju, o izkušnjah sedanjih vodilnih kadrov in priložnostih za izobraževanje, ki jih razne ustanove ponujajo bodočim kadrom. Posvet prireja združenje menedžerjev CIDA, sooblikovali pa ga bodo nekateri direktorji (na primer bolniško-univerzitetnega podjetja iz Trsta in videmskega združenja obrtnikov), študentje in univerzitetni profesorji. Pričetek ob 15. uri.

Razstava ob 30-letnici krvodajalskega združenja

Krvodajalsko združenje ADS praznuje 50 let in ob tej priložnosti odpira fotografsko razstavo v prostorih knjižnice deželnega sveta Livio Paladin (vhod iz Ul. Giustiniano). Razstavo bo danes ob 11. uri odprl predsednik ADS Ennio Furlani, ki zaseda to mesto že 30 let.

Terensko vozilo v avtobus pri tržaškem sodišču

Sinoči ob 19.50 sta se v Ulici Coroneo zaletela mestni avtobus podjetja Trieste transporti, ki je vozil proti Ul. Fabio Severo in terensko vozilo daihatsu terios. Zgodilo se je v križišču z Ul. Zanetti pri sodni palači. Džip se je celo prevrnil, voznič so iz vozila izvlekli gasilci. Sprva je kazalo, da so posledice lahko hude, po sinočnih informacijah službe 118 in mestnih redarjev pa ženska naj ne bi bila hudo poškodovana. Sprejeli so jo na urgenco katarinske bolnišnice.

KATINARSKA BOLNIŠNICA - Tržačanka Marina Stocca

Ponesrečenka umrla tri dni po nesreči na Opčinah

Razbitine skuterja znamke Honda, ki ga je ob trčenju povsem razneslo

FOTODAMJ@N

V ponedeljek je v katinarski bolnišnici izdihnila 59-letna Tržačanka Marina Stocca, žrtev petkove prometne nesreče na Opčinah. Novico so včeraj potrdili karabinjerji nabrežinskega poveljstva, ki preiskujejo vzroke nesreče. Žrtev je podlegla številnim hudim poškodbam, njeno zdravstveno stanje je bilo že takoj kritično.

Ženska, ki je stanovala v Ulici Molino a vento pri Svetem Jakobu, se je v petek okrog 18. ure s svojim skuterjem honda SH pripeljala iz Ulice Papaveri na pokrajinsko cesto št. 35, ko

je iz smeri openskega križišča s povečano hitrostjo pripeljala terensko vozilo subaru forester, ki ga je upravljal 65-letni B.G. iz devinsko-nabrežinske občine. Trčenje je bilo izredno močno, skuter je razbilo na dva dela in ga popolnoma razneslo, številni kosi so pristali 30 metrov daleč od križišča. Reševalci službe 118 so ponesrečenko oživljali in jo prepeljali v bolnišnico, na oddelku za oživljanje so se zdravniki z njo ukvarjali do ponedeljka, ko je dokončno podlegla poškodbam.

OPČINE - Kronika Neuspešna kraja torbice in ovadba

Openski karabinjerji so v ponedeljek izsledili in kazensko ovadili moškega, ki je hotel ukrasti torbico neki ženski. Do poskusa kraja je prišlo pri cerkvi Marije Kraljice sveta v Ulici Carsia.

25-letni nigerijski državljani B.P. se je približal mimoidoči ženski in jo zaprosil za denar, ona se ni ustavila, moški pa ji je sledil. Ko jo je dohitel, je zgrabil torbico in jo povlekel, ženska pa se ni dala. Torbice ni spustila iz rok, s pločnika je stopila na cestišče in zaklicala na pomoč. Tat se je tako znašel v središču pozornosti: spustil je plen in naglo odšel. Ženska je nemudoma poklicala karabinjerje, ki so pravkar izvajali nadzorne dejavnosti med Opčinami in Prosekom. V nekaj minutah so zalotili mladega moškega, ga odvedli v vojašnico in ovadili.

Pokrajinsko poveljstvo karabinjerjev in Pokrajina Trst sta pred kratkim uvedla informativno kampanjo, ki poziva občane, naj uporabljajo enotno telefonsko številko za klice v sili 112.

PROMET - Včeraj in danes Dela v Ul. Milano povzročajo zastoje

V centru mesta je včeraj zjutraj nastal pravi prometni kaos. Po navedbah Mestne policije naj bi do tega prišlo zaradi nepredvidenih del v Ul. Milano, kjer so delavci družbe Acegas morali opraviti nujna vzdrževalna dela. Zaradi okvare cevi je namreč na odseku med Ul. Milano in Ul. XXX Ottobre v ponedeljek zvečer brez vode ostalo kar nekaj gospodinjstev.

Hude prometne težave pa so nastale včeraj zjutraj, ko so se ljudje s svojimi jeklenimi konjički odpravili v službo. Kolone avtomobilov so se počasi valile, promet pa so usmerjali tudi mestni redarji. Popolna zavora ceste je bila v Ul. Milano na odseku med Ulicama Filzi in Carducci, prometni zamašek pa je nastal v vseh okoliških ulicah. Sprva je bilo rečeno, da naj bi tehniki podjetja Acegas nujna popravila končali sinoči, a jim žal tega ni uspelo. Dela se bodo zavlekla čez ves današnji dan. Zato voznikom priporočamo, naj se izognejo tega območja. (sč)

DELAVSKE ZADRUGE - Mrzlično reševanje

Stečajni sodniki bodo počakali še pet tednov

Glavni aduti sodnega upravitelja družbe Cooperative operaie so hipermarket in drugi prostori v nakupovalnem središču Torri d'Europa, s prodajo katerih bi lahko poravnal veliko dolgov

ARHIVSKA SLIKA

Tržaška zadružna družba Cooperative operaie še ne gre v stečaj. Stečajni sodniki Arturo Picciotto, Riccardo Merluzzi in Daniele Venier so včeraj v skladu z napovedmi že sprejeli predlog sodnega upravitelja Maurizia Consolija in mu podaljšali mandat do 1. decembra, ko bo prihodnja obravnava. Stečaj je zahtevalo državno tožilstvo, a, kot kaže, še obstaja upanje za drugačen razplet.

Sodni senat je potrdil, da upravitelj Consoli s svojim delom »zagotavlja operativnost podjetja in hkrati ponuja resne perspektive za izhod iz krize«. Njegov načrt za reševanje podjetja je po oceni sodnikov znatno boljši od tistega, ki so ga prejšnji upravitelji predstavili, preden je državno tožilstvo predlagalo stečaj. Poteza tožilstva je povzročila hiter zasuk: upravni odbor družbe je propadel in predsednik Livio Marchetti je moral spustiti njene vaje.

Consoli je včeraj izjavil, da sodniki priznavajo možnost konkretne rešitve podjetja: »Rešitev krize delavskih združenj pomeni ohranjanje njihovih vrednot in kompetenc. Tako bodo imeli člani zaimenjene prihranke, krajevni gospodarski sistem pa delovna mesta in storitve.« Consoli vabi vse, naj zaupajo podjetju. Dobavitelj je pozval, naj prispevajo z neprekinjeno dobavo blaga trgovinam, od tega so odvisni tudi njihovi krediti.

V slabih petih tednih bo sodni upravitelj moral poskrbeti, da se kljub 30

milijonom dolgov ohrani čim več prodajal in delovnih mest. 17.000 varčevalcev (oz. posojilodajalcev) ima deleže v skupni vrednosti 103 milijonov evrov. V teku so pogajanja z družbo Coop Nordest in finančno družbo Cia (lastnico znamke Conad) glede kupoprodaje številnih tržaskih marketov in nepremičnin, zlasti hipermarketa in drugih prostorov v nakupovalnem središču Torri d'Europa. Tam naj bi se dalo iztržiti od 60 do 80 milijonov evrov. (af)

Štalca: razstava o pijači v prvi svetovni vojni

V šempoljski Štalci bodo danes ob 20. uri odprli razstavo Pijača v prvi svetovni vojni. Zamisel za prikaz vsega, kar je bilo takrat s pijačami povezanega, torej steklenic, sodov, vrčkov, kozarcev, tematskih razglednic in drugega gradiva, sta dala Bruno Santini in Marco Perrino. Na današnjem odprtju bosta sodelovala tudi glasbenika Martina Feri in Aljoša Saksida, ki bosta zapela nekaj pesmi na temo prve svetovne vojne. Razstava bo na ogled do 23. novembra ob petkih, sobotah in nedeljah.

TURIZEM - V projektu T-lab tudi SDGZ

Delitev uspešnih izkušenj in poudarek na mreženju

Tudi SDGZ je v prejšnjih dneh sodelovalo v Portorožu na zaključni konferenci evropskega projekta s področja turizma T-Lab. V prvem delu dogodka, ki so ga poimenovali Od ideje do izvedbe, so predstavili poziv T-lab Snovalec in njegove rezultate.

Gostili so tudi svetovalca, ki je z udeleženci konference delil izkušnje svetovanja podjetjem in posameznikom v sklopu poziva T-lab Snovalec. Walter Filiputti, predsednik konzorcija za povezovanje kulinarične ponudbe v Furlaniji Juljski Krajini, je predstavil uspešen projekt »Via dei Sapori«, Tamara Kozlovič iz Turistične organizacije Koper je predstavila projekt Gastronomski zakladi Istre, Maša Klavara iz Fundacije Poti miru v Posočju je delila izkušnje povezovanja ponudnikov iz Slovenije in Italije, ki

skupaj razvijajo produkte na temo prve svetovne vojne, Andrea Martellato iz Združenja občin na obrežju reke Brente pa je predstavil mreženje in projekt turističnih ponudnikov »Delizie della Brenta«.

Konferenco so zaključili z okroglo mizo z naslovom Iz tradicije v inovacijo. Svoje izkušnje in poglede so predstavile Divna Čuk (Agencija Aurora Viaggi), dr. Irena Fonda (Fonda.si), Michela Predan (Razpršeni hotel Nadiških dolin) in Katja Roš (Nebesa). Predstavitve z dogodka bodo objavljene na portalu www.tourism-lab.eu.

Mreženje in povezovanje je bila osrednja tema drugega dela dogodka. Projekt T-lab je sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013.

Včeraj danes

Danes, SREDA, 29. oktobra 2014

IDA

Sonce vzide ob 6.40 in zatone ob 16.57 - Dolžina dneva 10.17 - Luna vzide ob 11.49 in zatone ob 21.44.

Jutri, ČETRTEK, 30. oktobra 2014

MARCEL

VREME VČERAJ: temperatura zraka 10,8 stopinje C, zračni tlak 1023,1 mb ustaljen, vlaga 49-odstotna, veter 23 km na uro severovzhodnik, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 19,4 stopinje C.

Lekarne

Od ponedeljka, 27., do petka, 31. oktobra 2014:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi
od 13.00 do 16.00

Ul. Mazzini 43 - 040 631785, Ul. F. Severo 122 - 040 571088, Žavljje - Ul. Flavia di Aquilina 39/C - 040 232253, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi
od 19.30 do 20.30

Ul. Mazzini 43, Ul. F. Severo 122, Ul. Combi 17, Žavljje - Ul. Flavia di Aquilina 39/C, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Combi 17 - 040 302800.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaskih bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Izleti

SKD DRAGO BOJAN organizira tridnevno novoletno potepanje v Lovran pri Opatiji. Zainteresirani naj se oglasijo na tel. št.: 340-2741920 (Mirela) najkasneje do petka, 31. oktobra.

ČAROBNI PREDBOŽIČNI DUNAJ - tridnevni izlet v organizaciji SKD Primorec, od 6. do 8. decembra: božični sejmi, koncert Strausovih in Mozartovih melodij, ogled rezidence Schönbrunn, voden ogled Musikverein - sedež Dunajskih filharmonikov in še marsikaj. Info na tel. 040-214412 (v večernih urah).

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV V TRSTU in KRUT vabita člane in prijatelje, da se v četrtek, 18. decembra, z avtobusom skupaj odpeljejo do Ljubljane na ogled praznično okrašene slovenske prestolnice in božičnih stojnic. Dodatne informacije in prijave na sedežu, Ul. Cicerone 8, II. nadstropje. Tel. 040-360072.

Osmice

DRUŽINA CORETTI je odprla osmico v Lonjerju. Toplo vabljeni! Tel. 340-3814906.

PAOLO IN MARINKA sta v Mavhinjah na Punkišči odprla osmico. Tel. št. 040-299985.

Slovenska skupnost
čestita deželnemu svetniku Igorju Gabrovcu in ženi Jadranki ob rojstvu hčerke

Sofije

ter jima vošči obilo družinskega zadovoljstva.

Čestitke

V Samatorci pri Trčunevih naš **BORIS 50. rojstni dan slavi, vse najboljše in najlepše mu iz srca želijo Ariella, Daniele in Matteo z Ivano.**

Dragi BORIS, 50 jih danes slaviš, še mnogo srečnih in brezskrbnih dni, vsa klapa ti želi.

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 19.00, 21.30 »The Judge«.

ARISTON - 18.45, 21.00 »Class Enemy«.

CINEMA DEI FABBRI - 16.00, 21.45 »Halimin put«; 18.00, 20.00 »Amoreodio«.

FELLINI - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il sale della terra«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.15, 18.40, 21.30 »Il giovane favoloso«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.15, 17.50, 21.00 »Boyhood«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.15, 19.10, 20.40, 22.15 »Buoni a nulla«.

KOPER - PLANET TUŠ - 18.40, 20.40 »Drakula: Skrita zgodba«; 14.20 »Hrabri avtek«; 14.15, 16.15, 18.50, 20.00 »Labirint«; 17.00, 21.00 »Ni je več«; 16.40, 20.30 »Olivia«; 19.45 »Sprehod med nagrobniki«; 14.10, 15.10, 16.10, 18.10, 20.10 »Vloga za Emo«; 15.00, 17.00, 18.30 »Čebelica Maja«; 14.00, 16.00, 18.00 »Čebelica Maja 3D«.

KOSOVELOV DOM SEŽANA - 20.00 »Drakula: Skrita zgodba«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.10, 20.00, 22.15 »Soap opera«; 18.30 »Amore, cucina e...curry«; Dvorana 2: 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Hermitage - 250? anniversario«; 22.15 »Maze Runner - Il labirinto«; 16.30, 18.20 »Tutto può cambiare«; Dvorana 3: 16.30, 18.30, 20.45 »Guardiani della galassia«; 21.45 »Guardiani della galassia - 3D«; Dvorana 4: 16.40, 20.30 »Io sto con la sposa«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 22.15 »...e fuori nevia«; 16.30, 19.00, 21.30 »Maze Runner - Il labirinto«; 16.10, 18.50, 21.30 »The Equalizer - Il vendicatore«; 20.05 »Tutto può cambiare«; 16.20, 18.50, 21.20 »Guardiani della galassia«; 17.00, 19.30, 22.00 »Guardiani della galassia 3D«; 16.10, 18.55, 21.40 »The Judge«; 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »Soap opera«; 16.10

Primorski
dnevnik

tmedia

OGLAŠEVALSKA AGENCIJA

obvešča, da bo
v ponedeljek,
3. novembra 2014
urad zaprt.

Brezplačna št.
800.912.775

Web: www.tmedia.it/primorski
E-pošta: primorski@tmedia.it

»Boxtrolls - Le scatole magiche«; 18.10 »Lucy«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.30, 19.50, 22.10 »Guardiani della galassia«; Dvorana 2: 17.00, 19.30, 22.00 »The Judge«; Dvorana 3: 18.00, 19.50 »... e fuori nevia!«; 21.30 »Guardiani della galassia 3D«; Dvorana 4: 17.40, 20.40 »Boyhood«; Dvorana 5: 17.20, 20.20 »Il giovane favoloso«.

Prireditve

FOTOVIDEO vabi na otvoritev fotografske razstave Brune Bussani »Scritte di strada«, ki bo danes, 29. oktobra, ob 18.30 na sedežu, Ul. S. Giorgio 1. **KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ** in tovariši pri SKD Tabor - Opčine vabi na predstavitev knjige Bogomile Kravos »Zgodba mojega očeta« danes, 29. oktobra, ob 20.30. Z avtorico se bo pogovarjala Ivana Suhadolc.

RAZSTAVA FRANKO VECCHIET »Poskusni odtisi in druge zabave« v MIB - School of Management, Palača Ferdinando - Oširek Caduti di Nassirya 1. Vabljeni danes, 29. oktobra, ob 17.30 na finissage. Razstava bo na ogledu do torka, 11. novembra. Voden obiski z umetnikom vsak torek od 17. do 19. ure.

SKD VIGRED vabi danes, 29. oktobra, ob 20. uri v Štalco v Šempolaju na otvoritev razstave »Pijača v 1. svetovni vojni«.

FOTOVIDEO TRST80 vabi na ogled fotografskih razstav: v gostilni v Križu - Alessio Fiorentino »Skriti obrazi«; v gostilni pri Ferlugih - Marko Civardi in Tiziano Neppi »Naša osterija danes in pred 100 leti«; v restavraciji v Prečniku - Miloš Zidarič »Pobiranje sivke«.

FOTOVIDEO TRST80 prireja v petek, 31. oktobra, ob 20. uri na sedežu v Ul. S. Giorgio 1 (nad slovenskem konzulatom) predavanje Dušana Jelinčiča »3 x 8000«, na katerem bo avtor prikazal fotografije s svojih podvigov na himalajskih osem-tisočakih. Vabljeni!

SKD BARKOVLJE Ul. Bonafata 6, s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete vabi v petek, 31. oktobra, ob 20.30 na predstavitev knjige ob besedi in slikah. Avtor Berti Bruss »Tu, i miei occhi - io, l'anima tua«, z njim se bo pogovarjal Ladi Vodopivec. Glasbena kulisa Ženske vokalne skupine Barkovlje, vodi A. Pertot.

DRUŠTVO SLOVENSKEH IZOBRAŽENCEV vabi v ponedeljek, 3. novembra, ob 20.30 na predstavitev pesniške zbirke Janeza Povšeta Pesmi ob poti. Z njim se bo pogovarjala avtorica spremne besede Majda Cibic.

Loterija 28. oktobra 2014

Bari	62	16	58	64	43
Cagliari	84	69	8	40	11
Firenze	44	82	50	4	81
Genova	64	18	57	45	22
Milan	77	53	60	83	58
Neapelj	6	15	59	74	32
Palermo	14	78	89	42	79
Rim	63	74	39	89	81
Turin	65	80	43	26	62
Benetke	42	10	28	31	13
Nazionale	30	22	6	88	38

Super Enalotto Št. 129

26	30	32	36	44	61	jolly 57
Nagradni sklad						36.339.908,85 €
Brez dobitnika s 6 točkami						– €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						– €
4 dobitnikov s 5 točkami						53.484,33 €
443 dobitnikov s 4 točkami						498,94 €
18.201 dobitnikov s 3 točkami						23,89 €

Superstar

56

Brez dobitnika s 5 točkami	– €
2 dobitnika s 4 točkami	49.894,00 €
81 dobitnikov s 3 točkami	2.389,00 €
1.505 dobitnikov z 2 točkama	100,00 €
10.069 dobitnikov z 1 točko	10,00 €
26.037 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

glasbena
matica

SLOVESNA OTVORITEV
ŠOLSKEGA LETA 2014-15

NASTOP IN NAGRAJEVANJE
NAJBOLJŠIH UČENCEV
sreda, 29. oktobra 2014,
ob 18.00

Razstavna dvorana ZKB na Opčinah
Vljudno vabljeni!
Prireditev omogočila ZKB

Šolske vesti

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča družinam učencev s stalnim bivališčem v občini, ki v š.l. 2014/15 obiskujejo nižje srednje šole oz. prva dva razreda višjih srednjih šol, in katerih ekonomske razmere ne presegajo 10.632,94 evrov, da lahko prosijo za dodelitev finančnih prispevkov za nakup učbenikov v smislu 28. člena, 1. odstavka, črka a) D.Z. 10/88. Prošnje, opremljene z ustreznimi dokumentacijo, je treba predložiti do 26. novembra. Info: Urad za šolstvo Občine Devin Nabrežina, Nabrežina 102, tel. 040-2017375.

Obvestila

NA BARKOVLJANSKEM POKOPALIŠČU, ob spomeniku padlih, bo danes, 29. oktobra, ob 15. uri polaganje vencev predstavnikov Republike Slovenije, KD Barkovlje iz Zveze partizanov. Po starem običaju bo blagoslov grobov v soboto, 1. novembra, ob 14.30.

NA OBČINSKEM SPOMENIKU V DOLINI bo danes, 29. oktobra, ob 15. uri svoj venec položilo konzularno predstavništvo Republike Slovenije. V petek, 31. oktobra, z začetkom ob 9. uri (iz Nabrežine) se bodo župani vseh občin na tržaškem poklonile umrlim, na našem spomeniku bodo predvidoma okoli 11. ure; ob 15.30 bo občinska slovesnost s sodelovanjem pevskega zbora Pod Latnikom, ki ga vodi Manuel Purger in s priložnostno mislijo župana Sandyja Kluna.

STRANKA SLOVENSKE SKUPNOSTI bo ob Dnevu spomina na rajne polagala vence danes, 29. oktobra, v Gropadi skupno z delegacijo Sveta slovenskih organizacij pred spomenikom padlim v prvi svetovni vojni ob 14.15, na spomeniku na bazovski gmajni ob 15. uri ter v Rižarni ob 16. uri.

UČENCI IN UČITELJICE COŠ S. GRUDNA v Šempolaju obveščamo vaščane, da jih bomo ob priliki Vhtiča obiskali danes, 29. in v četrtek, 30. oktobra, v jutranjih urah.

KD IVAN GRBEC, Škedenjska ul. 124, vabi v četrtek, 30. oktobra, ob 20.30 na poskusni večer tečaja »Telovadba smeha«. Sproščujočo telovadbo, primerno za vse starosti, ki vključuje tudi elemente plesa, glasbe in petja bo vodila mentorica z mednarodnim spričevalom Karmen Pribac iz Kopra.

OB 110-LETNICI ROJSTVA SKLADATELJA STANETA MALIČA: župnija sv. Jerneja ap. in MeCPZ Sv. Jernej, v sodelovanju z ZCPZ - Trst, vabijo na spominsko sv. mašo, ki bo v četrtek, 30. oktobra, ob 19. uri v župnijski cerkvi na Opčinah.

OBČINA ZGONIK - OBČINSKI SVET se bo sestel v četrtek, 30. oktobra, ob 12. uri.

OTROCI VRTCA E. KRALJ IN UČENCI COŠ P. TOMAŽIČ se bodo v četrtek, 30. oktobra, ob 15.30 poklonili padlim pred vaškim spomenikom. Vabljeni.

POBUDE V OKVIRU PRAZNIKA SV. MARTINA NA PROSEKU - Rajonski svet za Zahodni Kras in vaše organizacije prirejajo razstavo in pokušnjo fanclov z dušo, ki bo v soboto, 8. novembra, ob 18. uri na sedežu rajon-

KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ
in tovariši pri Skd Tabor-Opčine

vabi na predstavitev knjige

Bogomile Kravos

**Zgodba
mojega očeta**

dan, 29. oktobra ob 20.30.

**Z avtorico se bo pogovarjala
Ivana Suhadolc.**

skega sveta. Vabimo vaščane in vaščanke, ki želijo razstavljati svoje do-brote, da se prijavijo v uradu rajonskega sveta na Proseku št. 159 ali na tel. št. 040-225956 do 30. oktobra.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE OBČINE DOLINA vabi člane in simpatizerje na aktiv v četrtek, 30. oktobra, ob 19. uri v foyerju gledališča Prešeren v Boljuncu.

TEČAJ SLOVENŠČINE pri SKD Drago Bojan-Gabrovec: v četrtek, 30. oktobra, začetniški. Urnik: 20.00-21.30. Info na tel. 340-2741920 (Mirela).

UČENCI OŠ A. Sirk in malčki iz vrtca J. Košute se bodo v četrtek, 30. oktobra, ob 10.00 poklonili padlim na pokopališču.

OBČINA ZGONIK se bo ob dnevu mrtvih poklonila spominu padlim v odporniškem gibanju in NOB, s polaganjem vencev na spomenike in grobove po naslednjem razporedu: v petek, 31. oktobra, ob 12.00 - Proseško pokopališče; ob 12.20 Proseška postaja; ob 18.00 Zgonik - zbiralništvo; ob 18.15 Repnič - spominska plošča; ob 18.30 Brišički - hiša spomenik; ob 18.45 Gabrovec - vaški spomenik; ob 19.00 Samatorca - vaški spomenik; ob 19.15 Salež - vaški spomenik; ob 19.30 Zgonik - vaški in občinski spomenik. Pri spomenikih bo v popoldanskih urah nastopil MoPZ Rdeča zvezda. Občinska uprava vabi vse občane ter društva in organizacije, da se ob navedeni uri zberejo pri spomenikih za skupni poklon padlim.

PILATES - vaditeljica Sandra in Skupina 35-55 obveščata, da vadba v petek, 31. oktobra, odpade.

POKUŠNJA VIN - pobude v okviru praznika Sv. Martina na Proseku: rajonski svet za Zahodni Kras vabi prošeke in kontovelske proizvajalce, da se udeležijo 5. pokušine vin, ki bo 11. novembra na dvorišču rajonskega sveta. Razstavljavci naj se javijo v tajništvu do 31. oktobra ali na tel. št. 040-225956.

SVETOVALCI RAJONSKEGA SVETA za Zahodni Kras bodo polagali vence v petek, 31. oktobra, po sledečem urniku: ob 15.30 pokopališče Prosek, ob 15.45 pokopališče Kontovel, ob 16.00 avstro-ogrsko pokopališče, ob 16.15 pokopališče Križ.

TELOVADNE URICE za otroke vrtcev s slovenskim učnim jezikom od oktobra do konca maja, vsako sredo z urnikom: 15.30-16.30 ali 16.30-17.30 v večnamenski dvorani Slovenskega dijaškega doma S. Kosovel, Ul. Ginnastica 72. Info tel. 040-573141 ali urad@dijski.it.

UČENCI OŠ »FRAN MILČINSKI« IN DIJAKI NSŠ »SV. CIRIL IN METOD« vabijo na pohod miru, ki bo v petek, 31. oktobra. Zbiralništvo ob 10. uri pred cerkvijo na Katinari. Udeleženci pohoda se bodo podali mimo pokopališča, po kolovozu do Lonjerja, kjer bo ob 11. uri pred spominkom polaganje cvetja.

VZPI - ANPI, ANED IN ANPIIA bodo v petek, 31. oktobra, polagala vence na tržaške spomenike in obeležja padlim v NOB. Zbiralništvo ob 9.00 pred obeležjem v Ul. Massimo D'Azeglio, z zaključkom polaganja venca v Rižarni.

ZDRUŽENJE ODBOR ZA SPOMENIK PADLIM V NOB iz Škedenja, od Sv. Ane in s Kolonkovca vabi na svečanost ob Dnevu preminulih v soboto, 1. novembra, ob 10.30 s polaganjem

vencev k spomeniku padlim v NOB iz Škedenja, od Sv. Ane in s Kolonkovca (Istrska ul. 192). Svečanost bo uvedel predsednik združenja Adriano Dugulin. Sodeluje ŽePZ I. Grbec pod vodstvom Silvane Dobrila ob harmonikarski spremljavi Silvana Kralja. V petek, 31. oktobra, pa bodo člani odbora od 15. ure dalje polagali rože k spomenikom padlim najprej na Vojaškem pokopališču in zatem na glavnem pokopališču pri Sv. Ani.

ANPI - VZPI BOLJUNEC, SKD F. Prešeren, Mladinski dom in Fantovska Boljunc, vabijo na počastitev padlim v NOB v soboto, 1. novembra, v Boljuncu. Zbiralništvo na Gorici ob 16. uri. Slavnostni govornik Renato Kneipp, sodeluje zbor Fante pod latnikom in šola »Fran Venturini«. Na častni straži taborniki in skavti.

KD SLOVAN IN SKD SKALA ter VZPI-ANPI s Padrič in iz Gropade vabijo vaščane obeh vasi, da se spomnijo svojih padlih v NOB v soboto, 1. novembra, ob 9.45 pred spomenikom v Gropadi in ob 10.00 pred spomenikom na Padričah. Nastopil bo MePZ Skala-Slovan.

KRIŠKA SEKCIJA VZPI-ANPI E. Antončič prireja v soboto, 1. novembra, v sodelovanju z vaškimi organizacijami povorko in polaganje vencev na obeležja NOB. Zbiralništvo ob 11.15 v Ljudskem domu v Križu.

VZPI - ANPI SEKCIJA DOMJO IN KD FRAN VENTURINI vabita na svečanost ob vaškem spomeniku padlim v NOB v soboto, 1. novembra, ob 14. uri.

VZPI-ANPI Opčine, Bani, Ferlugi, Piščanci vabi na počastitev padlim v NOB. Zbrali se bomo v soboto, 1. novembra, ob 9.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Odšli bomo v povorki k vaškemu spomeniku na Dunajski cesti in nato na opensko pokopališče. Istočasno bo delegacija položila vence pri spomenikih P. Tomažiča in tovarišev, 71 talcev, Rozalije Kocjan-Gulčeve, petih kurirk in štirih tovarišev v parku ob Kraški ulici. Sodelujejo MoPZ Tabor in MoPZ Sv. Jernej, Kostanca Mikulus, taborniki in skavti.

JUS BANI obvešča upravičence, da kdor namerava pristopiti k sečnji ali nabiranju drvi, naj se čim prej javi pri naslednjih osebah: Igor Križmančič (040-214306) ali Neva Hussu (040-212403).

OBČINSKA KNJIŽNICA NADA PERTOT v Nabrežini bo zaprta zaradi dopusta do ponedeljka, 3. novembra, vključno.

AŠD SK BRDINA organizira tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme v prostorih doma Brdina, Proseška ul. 109, na Opčinah. V četrtek, 6. novembra, od 18. do 21. ure zbiranje opreme. Urniki odprtih vrat sejma: petek, 7. novembra, od 18. do 21. ure; sobota, 8. novembra, od 16. do 21. ure; nedelja, 9. novembra, od 10. do 12. ure ter od 16. do 20. ure. Ob priliki, boste lahko dobili vse informacije glede smučarskih tečajev za zimsko sezono 2015. Info: 347-5292058, www.skbrdina.org

SKD S. ŠKAMPERLE sporoča, da bo redni (volilni) občni zbor v četrtek, 6. novembra, ob 19.30 v prvem in ob 20.00 v drugem sklicu v društvenih prostorih na Stadionu 1. maj, Vrdelska cesta 7. Vljudno vabljeni!

40-LETNIKI (1974) se srečamo v Repnu v soboto, 15. novembra, ob 20. uri ob večerji z glasbo. Pridruži se nam! Pokličti najkasneje do sobote, 8. novembra, na tel. št.: 040-327115.

50-LETNIKI IZ TREBČ se dobimo v soboto, 8. novembra, ob 15.30 pred spomenikom padlim v Trebčah. Vabimo vse vaščane in prijatelje, da se nam pridružijo, da skupaj nazdravimo!

ZDRAVA HRBTENICA za vse starostne skupine, preprečevanje bolečin v hrbtu, inkontinence, osteoporoze, itd. Vadba poteka vsak dan pri vas doma ali v studiju na Terminalu v Sežani. Info tel. 00386-41692247.

KRU.T obvešča, da bo v torek, 11. novembra, ob 15. uri na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8 v drugem nadstropju,

stekla delavnica »Od jeseni do zime: z barvami in podobami v svojo notranjost« s psihologinjo in psihoterapevko Jano Pečar. Dodatne informacije in obvezna prijava na društvenem sedežu tel. 040-360072 ali krut.ts@tiscali.it.

DO SVOBODNEGA GIBA - revija otroških in mladinskih plesnih skupin ZSKD bo v soboto, 29. novembra, ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah. Rok prijave zapade v petek, 14. novembra. Info: 040-635626 ali info@zskd.eu.

50-LETNIKI z Opčin, Repna, Banov, Trebč, Padrič, Gropade in Bazovice se dobimo na večerji v soboto, 15. novembra, ob 19. uri. Zaželeno prijava do četrтка, 30. oktobra, na tel. 340-6719437 (Dunja) in 348-2545082 (Tanja).

DRUŠTVO SLOVENSkih ČEBELARJEV - Trst prireja začetniški čebelarški tečaj, ki se bo odvijal na društvenem sedežu na Padričah. Prišel se bo v torek, 18. novembra, ob 20.00 in se bo odvijal do poletja (zajeta celoletna čebelarska sezona). Predviden je teoretični del ter praktični del v društvenem čebelnjaku in ogledi čebelnjakov nekaterih naših članov. Vpiše se lahko vsakdo, ki bi rad spoznal čebele ali se s čebelarstvom tudi resno ukvarjal. Vabljeni zainteresirani, da se čimprej vpišejo (do 15. novembra). Informacije na tel. št. 0039-3383881424. (Danijel).

ZSKD obvešča včlanjene zbere, da je na www.zpzz.si odprta prijavnica za Primorsko poje 2015. Rok prijave zapade 30. novembra.

SOCIALNA SLUŽBA Socialnega Okraja 1.1 (Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor) obvešča, da je mogoče oddati vlogo (do 1. decembra) za subvencijo za znižanje mesečnih stroškov jasi in ostalih storitev za najmlajše v šolskem letu 2013/2014. Obrazci so na razpolago na spletnih straneh občin Socialnega Okraja in na sedežu Socialne službe Okraja 1.1, v Naselju Sv. Mavra 124 - Sesslan. Info: Socialna služba - Naselje Sv. Mavra 124 (Sesslan): petek ob 8.30 do 10.30. Tel. 040-2017387.

Mali oglasi

BLIZU TRGA OBERDAN dajem v najem študentom stanovanje sestavljeno iz: dnevne sobe, kuhinje, kopalnice in dveh spalnih sob. Tel. št.: 349-8430222.

POMAGAM PRI UČENJU višješolcem in srednješolcem - večletna izkušnja. Tel.: 339-8201250.

PRODAM avtomod, motorhome laika 57 S, letnik '91, opremljen z vsemi dodatki. Tel. št.: 333-4872311 (v jutranjih urah).

PRODAM domače klobase. Tel.: 339-5472406.

PRODAM sliko Stanota Žerjale velikosti 120 x 90. Motiv: Cesta skozi gozd proti jezerčku. Tel. št.: 040-272701 (ob uri obedov).

V BLIŽINI glavne univerze oddam obnovljeno stanovanje, primerno za dve osebi. Tel.: 327-6950659.

V ZGODOVINSKEM DELU Štanjela, na slovenskem Krasu, prodamo hišo z vrtom, cena po dogovoru. Tel. 00386-41314995.

ZANESLJIVA GOSPA z izkušnjami išče delo pri negi starejših oseb 24 ur dnevno. Tel. št.: 040-228658.

Prispevki

Ob 1. obletnici smrti Ivana Kalca daruje sosed Svetko Kalc z družino 20,00 evrov za cerkev v Gropadi.

V spomin na dragega tovariša Giannija Kralja daruje Sveto Kralj 25,00 evrov za vzdrževanje spomenikov padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na Pepko Milič por. Kobal darujejo Zigonovi 30,00 evrov za cerkev sv. Mihaela v Zgoniku.

V spomin na dragega Giannija Carlja darujejo žena Anica ter hčerki Katja in Jerneja z Robijem 100,00 evrov za

MoPZ Tabor z Opčin, 75,00 evrov za združenje Anvolt Onlus ter 75,00 evrov za združenje Volop z Opčin. V spomin na dragega moža in očeta Avgusta Castellanija, ob 100. obletnici rojstva, darujejo žena Marija ter hčerki Alenka in Marina 50,00 evrov za Slovensko dobrodelno društvo, 50,00 evrov za TPPZ P. Tomažič in 50,00 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB Sv. Ana, Škedenj in Kolonkovec.

✝ Zapustila nas je mama in nona

Marija Marzi

Pozdravili jo bomo v petek, 31. oktobra, od 9.30 do 11.20 v ulici Costalunga, sledi blagoslov.

Sv. maša z žaro bo v sredo, 12. novembra, ob 14. uri v bazovski cerkvi.

Svetka in Ladko z družinama

✝ Zapustila nas je naša draga mama in nona

Elsa Prasel vd. Marzi

Žalostno vest sporočajo

**hči Elisabetta in sin Ervino
z družinama ter vsi sorodniki.**

Pogreb bo v petek, 31. oktobra, od 12. do 13. ure v cerkvi sv. Martina v Dolini. Sledila bosta sveta maša in pokop na domačem pokopališču.

Dolina, 29. oktobra 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

**Draga nona,
hvala za vse modre besede,
dobre nasvete in vse lepe trenutke,
ki smo jih doživeli skupaj.
Nasmeh na tvojem obrazu
bo za vedno v našem spominu.**

Cecilia, Luka, Andrea,
Lorenzo in Sebastiano

✝ Po dolgi bolezni nas je zapustil

Emil Sedmak

Žalujoča

žena Anica z družino

sporoča, da bo pogreb v cerkvi Sv. Križa dne 30. oktobra ob 14. uri. Od 10. do 14. ure bo ležal v domači kapeli, sledila bo sv. maša in pokop.

Križ, 29.10.2014
Pogrebno podjetje Zimolo

**Ob izgubi Milkota Sedmaka
izrekamo občuteno sožalje
ženi Anici in družini.**

Cerkveni pevski zbor iz Sv. Križa

DSI - Tokratni ponedeljkov večer je spadal v 16. Koroške kulturne dneve na Primorskem

O izzivih in težavah dveh slovenskih manjšin

Na manjšinskem soočenju, ki ga je v ponedeljek priredilo Društvo slovenskih izobražencev ob priliki 16. Koroških kulturnih dnevov na Primorskem, so sodelovali podpredsednik Narodnega sveta Koroških Slovencev Nanti Olip, predsednik Enotne liste Gabrijel Hribar, pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti Peter Močnik in odbornica devinsko-nabrežinske občine Marija Breclj. Beseda je tekla o izzivih in težavah, s katerimi se srečujeta obe manjšini, saj je to bila priložnost za izmenjavo stališč, mnenj in strategij.

V imenu domačih političnih predstavnikov je prisotne pozdravil Peter Močnik, ki je nakazal temo pogovora, avtonomijo manjšine, ki se kaže tako pri upravljanju šol kot uresničevanju pravic, povezanih z jezikom. Nanti Olip se je lotil teme združevanja občin in dveh miselnih nastavkov: skupine Slovencev, ki je prepričana, da o lastnih zadevah odloča sam, ker te najboljše poznaš, ter drugo miselnost, integracijo, ki poteka na različnih ravneh v iskanju kompromisa dvojezične skupnosti. Kljub temu, da so prekinili s Heiderjevo dvajsetletno politiko in imajo novo deželno vladno in deželne svetnike ter da so glavne osebe političnih strank pozitivno nastrojene, realnih rezultatov političnega premika še niso občutili. Koroška ima pol milijona prebivalcev in 130 občin. V predalih je bila že načrtovana združitev občin, saj je ustavno sodišče priznalo, da se občine lahko združujejo za boljšo funkcionalnost ter da ni pravnega sred-

V Peterlinovi dvorani so tokrat gostili koroške politike

FOTODAMJ@N

stva proti temu. Nanti Olip pa je orisal primer, kako sta dva strokovnjaka ugotovila, da je finančna korist združevanja občin blizu nule. Prepričan je, da mora narodna skupnost sama vedeti, kaj je za njo dobro in to nakazal s primerom uspešnih dvojezičnih vrtcev in slovenske glasbene šole.

Predsednik EL Gabrijel Hribar se je s svojim razmišljanjem pridružil Nantiju Olipu in dejal, da smo vsi prepričani, da z združitvijo občin prihranimo, čeprav to ne drži, saj drugi župan ostane na svojem mestu kot ko-

misar in je seveda plačan za to funkcijo. Po raziskavah sodeč je najbolj poceni uprava, ki šteje od 2.500 do 5.000 prebivalcev.

Potem ko je Peter Močnik predstavil politično sliko in zgodovino občine Devin - Nabrežina, je odbornica Marija Breclj izpostavila dejstvo, kako je slovenska narodna skupnost postala v tej občini krepka manjšina. »Veliko smo sami zapravili, saj sta bili pred prvo svetovno vojno tako zemlja kot prebivalstvo slovenski«. Izpostavila je nastanek novega umetnega naselja »Portopiccolo«

s 480 turističnimi stanovanji, ki to ne bodo, saj ima vsak pravico do stalnega bivališča in udeleževanja na volitvah.

Ob koncu je Močnik spregovoril o tem, kako se narodna skupnost prepoznava v jeziku, kulturi in zgodovini. Dotaknil se je vertikalizacije šol in razgradnje manjšinskih pravic, kateri smo priča zaradi varčevanja: zdi se, da so vrednote danes v Italiji »predrage«, zato je treba omejiti njihov »obseg« ... Svoj poseg je sklenil s mislijo, da ne smemo krpati, temveč ustvariti načrt, saj brez vizije ni smotnih ukrepov. (met)

FILM

Od danes Science plus fiction

S filmom Predestination Michaela in Petra Spieriga se bo danes ob 20.30 uradno začel letošnji 14. tržaški Science+fiction filmski festival. Osrednji sedež festivala bo dvorana Tripovich, filme pa bodo predvajali tudi v gledališču Miela, medtem ko bodo selekcijo zmagovitih filmov na festivalu predstavili v kinoteki Ariston, ki jo od letos upravlja La Cappella Underground, organizator tržaškega mednarodnega filmskega festivala.

Protagonista jutrišnjega dne festivala bosta srbski režiser Milan Todorović, ki bo ob 17. uri - v družbi »sirene morilke«, igralka Zorane Kostić Obradović - predstavil film Nymph, in nekdanja ameriška porno zvezda Sasha Grey. 26-letno dekle iz Kalifornije, ki je postala prava ikona pop kulture tretjega tisočletja, bo predstavila svoj zadnji film Open windows, režiserja Nacha Vigalonda. Začetek ob 20. uri.

Festival bo dosegel enega od viškov v petek, 31. oktobra, ko bo gostil 85-letnega režiserja mehiškega rodu Alejandra Jodorowskega. Njemu bodo ob 20. uri podelili nagrado za življenjsko delo Urania d'argento. Ob tem bodo predstavili film o njem z naslovom Jodorowski's dune, ki ga je hrvaško-ameriški režiral Frank Pavich (tudi slednji bo prisoten). Jodorowski bo tudi protagonist svojevrstne konference, predstavil pa bo tudi svoj zadnji film La danza de la realidad.

ARHITEKTURA - V kulturnem centru Skerk v Trnovci

Počastitev mojstra Fabianija

Na ogled okrog 250 reprodukcij - Med številnimi zanimivostmi tudi ta, da je bil vpisan v fašistično stranko

Razstava bo na ogled do 26. novembra

FOTODAMJ@N

Okrog 250 reprodukcij fotografij, načrtov in drugih dokumentov, ki so tako ali drugače povezani z življenjem, delom in sanjami Maksa Fabianija, je do konca novembra na ogled v Umetniškem in kulturnem centru Skerk v Trnovci. Razstavo so odprli v nedeljo, na ogled pa bo do 26. novembra, ob sobotah in nedeljah od 10.30 do 17.30. Predvidena so tudi brezplačna strokovna vodenja (ob sobotah ob 15., ob nedeljah pa ob 11. uri). Odprtja se je udeležilo veliko ljudi, med njimi devinsko-nabrežinska kulturna odbornica Marija Breclj in deželni odbornik Gianni Torrenti.

Obširno razstavo si je zamislil Jože Skerk, da bi tako počastil sto petdeseto obletnico rojstva velikega arhitekta, ki se

je rodil v Kobdilu 29. aprila 1865 in se podpisal pod nekatere stavbe, ki so tudi s simbolnega pomena odigrale zelo pomembno vlogo. Pomislimo samo na načrt za tržaški Narodni dom in gorški Trgovski dom - stavbi, ki imata v zgodovini Slovencev v Italiji prav posebno mesto. A tu sta še hiši Bartoli in de Stabile v tržaškem mestnem središču, splošni urbanistični načrt Ljubljane, dunajske palače Artaria, Urania, Palmers, grad Konopište - češka rezidenca habsburškega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, na katerega so Fabianija vezala skoraj prijateljska čustva.

Odvetnik Skerk je pripravil tudi bogat katalog (izid je omogočila Dežela Furlanija Julijska krajina), iz katerega je mo-

goče marsikaj izvedeti o življenju in delu Maksa Fabianija ter njegove družine, v kateri so se prepletali vsi trije jeziki tistega časa, italijanski, slovenski in nemški. Kljub temu, da je bil v prvem delu svojega življenja tesno povezan z Ljubljano in predvsem Dunajem, se je po propadu avstro-ogrskega cesarstva odločil za italijansko etnično skupnost in se celo vpisal v fašistično stranko ter bil aktiven v fašističnem združenju arhitektov. Leta 1935 je bil imenovan za župana (podestà) Štanjela. Ves povojni čas je živel v Gorici v precejšnji revščini. Predsednik vlade De Gasperi mu je leta 1952 ponudil funkcijo dosmrtnega senatorja, a je Fabiani ponudbo zavrnil. Umrl je leta 1962, star 97 let.

POMORSKA POSTAJA - Od 1. do 9. 11.

Starine z večstoletnim izročilom se vračajo

V Trst se vrača sejem Trieste Antiqua, ki bo postregel s številnimi starimi in dragocenimi predmeti. Konzorcij Promotrieste in Deželno združenje starinarjev, ki sejem prireja, letos praznujeta 32. obletnico. V več kot treh desetletjih sta organizatorja na enem mestu redno združevala velike poznavalce in ljubitelje, ki se strokovno in poklicno ukvarjajo s prodajo starin. Širše občinstvo bo svet kulturne dediščine lahko ponovno spoznalo do 9. novembra.

Podrobnosti letošnje izdaje sta na včerajšnji novinarski konferenci predstavila predsednica Promotrieste Gabriella Kropf in predsednik Deželnega združenja starinarjev Roberto Borghesi. Povedala sta, da bo prireditve tudi letos na Pomorski postaji, rdeča nit letošnje izdaje pa bo avstro-ogrska zgodovina. Slišali smo, da imajo starine povelja denarne tudi drugačno vrednost: »Starina ima neko stoletno izročilo in treba jo je spoštovati, ker je preživela hude čase, vojne čase ... Predvsem pa je to predmet naše kulturne dediščine, ki jo je treba spoštovati.«

Na letošnjem sejmu se bo predstavilo 40 razstavljalcev, ki prihajajo z različnih koncev Italije in iz Slovenije, Avstrije, Anglije in Belgije. Starinarji bodo prodajali različne predmete iz različnih zgodovinskih obdobij, na prodaj pa bodo tudi dragocene ure in nekatera dragocena likovna dela. Organiza-

torji obljubljajo skrbno izbrano ponudbo, ki bo zadovoljila tako strastne zbiratelje kot tudi obiskovalce, ki se bodo odločili za ogled sejma. Letos je Promotrieste predstavil tudi posebno ponudbo, ki predvideva prenočitev v Trstu in vstopnico za sejem za 40 evrov. S to ponudbo želijo spodbuditi dober obisk prireditve. To željo in voljo pa sta organizatorja pokazala tudi z vabili, ki jih bodo izročili potnikom ladje Costa Diadema, ki se bo v tistih dneh mudila v Trstu. Pripravili so 2500 vabil, s katerimi si bodo turisti lahko brezplačno ogledali sejem starin.

Trieste Antiqua poleg prodajne razstave ponuja tudi spremljalni program. Obiskovalci si bodo na sejmu lahko ogledali razstavo deželnega odbora združenja A.I.R.C. - Associazione italiana soderca sul cancro, ki že vseh 31 let sodeluje pri tej prireditvi. Članice združenja bodo pripravile razstavo o Indiji. Na ogled pa bo tudi zgodovinska razstava z naslovom Glasovi vojne v času miru, ki bo v besedi in sliki govorila o prvi svetovni vojni na območju vrha Grmade.

Za vse tiste, ki bi si radi privoščili sprehod med starinami, naj povemo, da bo sejem odprt ob koncu tedna med 10. in 20. uro, med tednom pa med 15. in 20. uro. Za vstopnico bo treba odšteti 9 evrov oz. 6 evrov po znižani ceni. Več informacij dobite na spletni strani www.triesteantiqua.it (sč)

O NAŠEM TRENUTKU

Jezikovne pravice in različni spomini

ACE MERMOLJA

Nameravam pisati o dveh aspektih tako glede jezikovnih pravic kot o t.i. »zgodovinskem spominu«. Ob tem mi je povsem jasno, da obstajajo nekateri prioritetni preživetveni problemi, kot so delo, sociala, zdravstvo in izobraževanje: primum vivere.

V obdobju krize in hudih težav številnih posameznikov, družin, mladih in ostarelih, pa ne gre zanemarjati ostalih aspektov in pravic. Vodja Severne lige Salvini je npr. zasenčil Bos-sijev federalizem in izpostavil kot bojni gesli izhod iz evra in ostro politiko proti priseljencem. S svojimi stališči se je pridružil protievropski in ksenofobni desnici v Franciji, Avstriji, Nemčiji in še kje. Ni dokazov, da bi represivno odvrčanje afriških beguncev ter vračanje k liri rešila osnovne stiske italijanskih družin, vendar imata argumenta svojo privlačnost. Ni čudno, če se je Grillo po svoji poti približal Salviniju.

Želim naglasiti, da bi bilo napačno, ko bi zaradi gospodarske in finančne krize v Trstu in v deželi FJK postavili narodno-manjšinske in jezikovne pravice. Tudi obstoj različnih zgodovinskih spominov postavlja vsaj eno pomembno in univerzalno vprašanje. Pojdimo po vrstnem redu.

Prejšnje stoletje so Evropo zaznamovale ideološke skrajnosti. Nacionalizem je zakrivil dve svetovni vojni in kot virus mutuala v fašizem in nacizem. Komunizem se je prelevil v stalinizem in v totalitarne režime, ki so grobo teptali osnovne človekove pravice. Tem zlim konstruktom zastopljamo demokracijo kot antitezo totalitarizma in fanatizma, čeprav ima demokracija številne pomanjkljivosti in neko globinsko protislovje, ko se enači s kapitalizmom in njegovim materialnim in ideološkim sistemom.

Zato, da bi utrdili in »razširili« osnovne demokracije, postavljamo v ospredje vprašanje pravic: posameznikov in skupin. Gre za obširno področje zavzemanja in dela, saj ne povzema osnovne ideološke misli, da se lahko z revolucijo ali z drugačno prevlado enega nad vsemi avtomatično razrešijo vsa ostala človekova vprašanja. Načelo pravic predpostavlja skupek etičnih imperativov.

Ne razpravljamo torej le o osnovnih preživetvenih pravicah oziroma potrebah, ampak tudi o drugačnih, kot so pravice do idej, verovanja, spolne pravice in mnoge druge. Tem lahko brez pomislekov pridružimo etnične, narodne, jezikovne in kulturne pravice posameznikov in skupin. Cerkev je npr. s papežem Frančiškom končno prebila dogmo in molk ter pričela skoraj javno razpravljati o različnih aspektih družine. Na zadnji sinodi so cerkveni očetje živahno diskutirali o pravicah homoseksualcev, ločenih parov in o podobnih problemih. Afriški škofje so izpostavili vprašanje mnogoženstva, ki v Evropi in ZDA ne zastavlja posebnega problema, druge pa ga.

Je pa v Evropi nujno, da se nekje poenotijo pravila in zakoni nekonvencionalne družine (italijanski kaos), istospolnih partnerskih zvez, posvojitve otrok le teh in podobna vprašanja. Prav tako je nujno določiti pravice novih priseljencev, ki ne prinašajo samo sitnosti, ampak so pomemben člen v proizvodnji: industrijski, kmetijski in terciarni. Če bi jih desnica izgnala in potopila prihajajoče barke, ne moremo

ostali Evropejci molčati ob katastrofah že itak brezpravnih ljudi.

Omenjeni problemi sodijo v nov civilizacijski, etični in demokratični kontekst. Sem sodijo nekatere še nerešene jezikovne, kulturne in »spominske« dileme staroselskih etničnih in narodnih manjšin. Zato je nevarno misliti, da je npr. zaradi gospodarske krize in stečaja Delavskih zadrug (navajam primer) vprašanje rabe slovenščine v tržaškem občinskem svetu drugo ali celo tretjerazredno vprašanje. Če moramo biti občutljivi do pravic delavcev ali varčevalcev (Delavska zadruga), je nujna skrb za to, da bo jutri lahko slovenski svetnik govoril v tržaškem občinskem svetu po slovensko. Lahko se namreč poživljamo tako na slovenščino kot na delavce v zadrugah in smo pozorni le do ljudi, ki nimajo eksistenčnih problemov in se z veseljem udeležijo s svojo barko Barcolane. Konec koncev je Berlusconi skušal uvesti zakone, ki bi ošibili široko italijansko zadržno mrežo. Slednje je vsaj večinsko identificiral z levico. Prav tako je Forza Italia nasprotovala zaščitnemu zakonu za Slovence. Iste skupine ostro nasprotujejo istospolnim partnerskim zvezam itd. Sistem pravic je povezan napor in ne »zdrži« predvolilnega političnega barantanja.

Med pravice bi uvrstil tudi pravico do lastnega spomina. Lahko se strinjam z Budinom, da imamo različni posamezniki in skupine polnopravno različne odnose glede datuma osvoboditve Trsta. Za ene to sovpada s prihodom jugoslovanskih čet (sem sodim jaz), za druge z odhodom le teh, za tretje se je prava osvoboditev uresničila leta 1954 z memorandumom in prihodom Italije. Ostaja skupina, ki se bori za svobodno tržaško ozemlje in se želi »osvoboditi« Italije, ki je pač še tu.

Ne moremo pa mimo dejstva, da je spomin po svoji naravi subjektiven. Če nočemo pasti v srednjeveški ob-skurantizem moramo priznati tudi pravico znanosti do lastne avtonomije. To v konkretnem pomeni, da ima zgodovinar kot znanstvena veda pravico in dolžnost, da se osvobodi tako spominskih kot političnih spon in samostojno seže v globino dejstev ter jih skuša interpretirati na metodološko najmanj sporen način. Cilj je čim večja objektivnost. Nova dognanja dopolnjujejo ali spreminjajo rezultate, lahko smo priča debatam zgodovinarjev, ne moremo pa sprejeti komentarjev, ki na »znanstveni« osnovi sočasno privedejo do treh ali štirih med sabo nasprotno očih si verzij. Tu očitno nekaj ni v redu s samim »znanstvenim« pristopom.

Določeni rezultati so lahko kompleksni, kot je večplastno stališče glede osvoboditve Trsta, ki ga je na osnovi številnih virov izdelala Slovensko-italijanska zgodovinsko-kulturna komisija. Slednja priznava, da je bil »izgon Nemcev iz Julijske krajine v glavnem zaslug velikih jugoslovanskih vojaških enot, deloma pa tudi zavezniških«. Sledijo razhajanja in zapleti. Nujno pa je treba ločiti subjektivne spominske percepcije od strokovnih ugotovitev in možnosti, da se zadeve še nadalje poglobijo s svobodo znanstvene metode. Ta naj bo dosledno rigorozna in ne pogojena, drugače tvegamo, da bo pravica do subjektivnega spomina ukini-la svobodo znanstvene metode in bo vse le relativnost in fikcija.

JEZIK NA OBROBJU

Med besedami, ki jih v našem vsakdanjem pogovornem jeziku navadno ne uporabljamo, je tudi glagol unovčiti. Zaman iščemo zanj primerno italijansko ustrez-nico. V ekonomiji bi lahko uporabili realizzare ali riscuotere, včasih celo vendere. V prenesenem pomenu lahko unovčimo uspeh na volitvah, kar pomeni, da ga izkoristimo, za kar bi Italijani uporabili glagol sfruttare.

Nekaj podobnega smo brali v prikazu knjige o jugoslovanskih partizanih, ki so se med zadnjo vojno vključili v italijansko odporiško gibanje. Kdor pozna zgodovino, ve, kaj nam je hotel povedati poročevalec. Če pa njegovo trditev natančno preberemo in analiziramo, bomo kmalu spoznali, da glagol unovčiti ne stoji na pravem mestu.

Splošno je znano, da so Italijani tako v prvi kot v drugi svetovni vojni sprva stali na eni strani, pred koncem pa so prešli iz enega zavezništva v nasprotno in to znali po koncu vojne tudi dobro izkoristiti, to se pravi unovčiti.

V poročilu pa smo brali drugače. Zapisano je bilo, da so »zavez-niki mislili, da se italijansko jugoslovanskih vojni zadev ne obravnava zaradi zaščite več kot 800 italijanskih vojni zločincev, ki niso nikoli bili poklicani na zagovor.« In za

konec tisto, kar ni prav: »Italija je takšno uslugo unovčila ... s pre-hodom iz enega zavezništva v drugo.«

Pravilno bi bilo: »Italija je unovčila prehod iz enega zavez-ništva v drugo«. Zavezniška za-ščita italijanskih vojni zločincev pa je bila plačilo za ta prehod. Ita-lija je torej izkoristila, unovčila t.j. dobro prodala svoj nečastni pre-hod na drugo stran.

Do napake je prišlo zaradi napačnega razumevanja glagola unovčiti, ki pomeni nekaj prodati in pre-jeti denar za prodano ali pa izkori-stiti kako dejanje za pridobitev ko-risti.

Podobno zamenjavo pomena sem zasledila tudi nekaj tednov prej. V poročilu o pripravah za pri-reditev Okusi ob meji smo bralci iz-vedeli, »da bodo goriški trgovci obiskovalcem podarili kupon, s ka-terim bodo lahko do 8. oktobra unovčili do dvajsetodstotni popust.«

Nekatere trgovine izdajajo stalnim kupcem izkaznice, s kate-rimi ti potem uveljavljajo popust pri ceni kupljenega blaga. Lahko reče-mo, da z izkaznico dobimo po-pust, da nam ga odobrijo ali pri-znajo, ne moremo pa z izkaznico unovčiti popusta. Unovčimo lah-ko kak predmet, (hišo, njivo, konja, kupon) storitev ali dejanje (na pri-

mer prehod na nasprotno stran, pre-hod poslancev v drugo stranko za pridobitev koristi).

Glagolu unovčiti (to je spre-meniti kaj v denar) **je po pomenu podoben glagol iztržiti** (sprejeti denar kot nadomestilo za kaj pro-danega).

Obiskovalci Okusov ob meji so v Gorici prejeli kupon unovčili, ta-ko da so ga pri plačilu naročene je-di ali pijače oddali prodajalcu, ki jim je v zameno zanj priznal na kupo-nu označeni popust.

V banki lahko unovčimo ček, kar pomeni, da dobimo zanj gotovino. Unovčimo lahko na loteriji iz-žrebano srečko. Unovčiti pomeni nekaj prodati, oddati za pridobitev neke druge dobrine ali denarja. **Po-pust dobimo za kupon (ne s ku-ponom). Če dobim dobro službo, lahko rečem, da sem dobro unov-čil svojo diplomo.**

Lelja Rehar Sancin

PISMA UREDNIŠTVU

Kdo je osvobodil Trst maja 1945? Guardia civica?

Bliža se trenutek vrhunske seje tržaškega občinskega sveta, na kateri se bo odločalo o IX. Korpusu in o Pre-komorcih v IV. Jugoslovanski armadi, ki so osvobodili Trst izpod nacifašističnega jarma maja meseca 1945.

Upati je, da ne bo zmagala laž. Resnica o osvoboditvi Trsta leta 1945 ne potrebuje nikakih dokazov ali raziskav, saj je vsem znana v spominih preživelih, v številnih zgodovinskih li-stinah in knjigah.

Predsednik Iztok Furlanič je po-vedal samo resnico o osvoboditvi Trsta in zaradi tega ga krivično in ne-sramno preganjajo. Sobesedniki so večkrat poskusili prikriti to resnico z lažmi in izmišljatinami. V ta namen so si izmislili celo neke oborožene od-porniške enote proti nacifašistom, ki naj bi v Trstu delovale izven našega antinacifašističnega partizanstva.

Naj navedem samo primer »Guardie civiche«.

Dne 11. 1. 1944 je tržaški župan (podestà) Pagnini ustanovil »oboro-ženo mestno enoto, imenovano Guar-dia civica, ki naj bi služila kot sila jav-nega reda v trenutku, ko bi Nemci od-šli« (»corpo armato cittadino che avrebbe dovuto servire come forza d'ordine per il momento in cui i Te-deschi se ne fossero andati« - La vo-ce libera z dne 16. 12. 1989).

La voce libera navaja še, da je »Guardia civica nastala, da bi Trst imel oboroženo silo, ki naj bi služila za obrambo meščanov, njihovega imetja in njihove časti, predhvega v trenutku, ko bi moral eksplodirati ze-lo pričakovano, toda v vsakem prime-ru gotov, nacionalni upor. Treba je to-rej zaključiti, da je bila Guardia ci-vica ustanovljena in vzdrževana izklju-čno za plemeniti cilj, zaradi katerega je bila ustanovljena. Celo mesto je pri-sostvovalo bitkam, ki jih je vodila Guardia civica proti nemškemu zati-ralcu« (»essa fu costituita perché la città avesse un corpo armato al qua-le affidare la difesa dei propri cittadi-ni, dei propri beni e del proprio on-o-re, soprattutto nel momento in cui avrebbe dovuto esplodere la tanto at-tesa ma pur certa insurrezione na-zionale. Si deve concludere che la

Guardia civica fu costituita e fu man-tenuta in efficienza non per altro ed illecito scopo ma per il fine nobilissi-mo per il quale era stata creata. La cit-tadinanza intera ha assistito...ai com-battimenti ingaggiati dalla Guardia ci-vica contro il Tedesco oppressore« - sic).

V resnici je bila Guardia civica kolaboracionistična oborožena sila, ki je bombardirala proti zavezniškim le-talom v nacistični protiletalski enoti, prevažala zapornike v rižarno itd. Ne-sramno je tedaj trditi, da naj bi bila Guardia civica »partizanska enota«.

Sam tržaški zgodovinar Roberto Spazzali je, v članku v Piccolu z dne 8. 12. 1994 z naslovom »Testimo-nianze di ex Guardie civiche«, razga-lil te grozne laži. Zgodovinar Spazza-li se sklicuje na pričevanja pripadni-kov Guardie civiche v knjigi »Storia della guardia civica 1944-1994« (av-tor Sergio Brossi), ki neizpodbitno priznavajo, da je bila ta »vojaška eno-ta« v službi nacifašizma in se vojsko-vala proti zaveznikom in proti našim partizanom.

Zgodovinar navaja vrsto pričev-anj pripadnikov bivše Guardie ci-viche, ki priznavajo, da so se borili na strani nacifašistov in to na najbolj ne-varnih področjih, v nemški protile-talski obrambi proti zavezniškim pi-lotom, v spremljanju ubogih deporti-rancev v rižarno itd. (»servizi di guar-dia nelle aree più esposte, l'attività di contraerea, l'umiliazione della scorta a dei poveri deportati« - sic).

Kako je mogoče prenašati vse to? Predsednik Iztok Furlanič je po-vedal samo čisto resnico. Ukrepi pro-ti njemu pa so izraz laži in psihične-ga nasilja, ki ga posredno prenaša vsak Slovenec in antifašist.

Odv. dr. Bogdan Berdon

Še o Piščancih

Tokrat bom pisal o zadnjem de-lu ulice Sottomonte, ki se vzpenja od križišča s koncem ulice Moreri ali kot pravijo domačini od »Ruova mimo Klečeta«, do Cesarjev. Nisem nikoli razumel, zakaj ni občina že tedaj, ko je dala tlakovati ulico Sottomonte na prvi rebri nad Rojanom s kockami, na-to naprej z asfaltom, do spojitve s kon-cem ulice Moreri, tlakovala s kocka-mi tudi v začetku tega pisma omenjeni

zadnji del ulice Sottomonte, približno 800 metrov dolžine. Treba je namreč povedati, da je bila ulica Sottomonte glavna ulica v Piščancih. Po njej so Piščanci spremljali k pogrebu na opensko pokopališče svoje pokojne. Po tisti cesti so vozili mali kamioni in prevažali živež za živino v Piščance. Po njej je Celestin od Cicerabele s svojim trokolesnikom prevažal raz-norazne stvari, in gradbeni material. Nekako na sredi poti smo na travniku Pepija Fajfca, čigar ledinskega imena se sedaj ne spominjam več, pri-rejali nekaj let veselice. In rekel bi, da se je ob tisti priložnosti trlo ljudi po-sebno mladine, ki se je ob pijači in je-dači veselila in plesala pozno v noč. Dobro se spominjam, kako sva s po-kojnim prijateljem Angelom Starcem pripeljala tjakaj plesišče in kako je voz-nika kamiona strašno bolel zob. Ta-krat je bila cesta še prevozna, danes ni več. Postala je samo pešpot, po ka-terih pridni kmetje, ki imajo svoje vi-nograde ob njej, s težavo vozijo svo-je traktorčke, tvegajoč nesrečo. Če bi se jim kaj pripetilo, Bog ne daj, bodo morali odgovorni za ceste za to pla-čati, Je neverjetno, da za tisto pot nih-če ne skrbi več kot petinštirideset let. Prav žalost me objame, ko na knjiži-ci s pregledom tržaških ulic, ki mi jo pošiljajo skupaj s telefonskim imeni-kom, berem, »strada pedonale«. Dvo-mim, da občina več kot petinštiride-set let ni imela denarja za ureditev te poti.

Tudi popravilo te ceste smo omenili v peticiji, s katero smo za-htevali krajevne table. Kolikor mi je znano, je bila resolucija o tej peticiji odobrena s strani občinskega sveta že nekaj mesecev od tega. Vendar o po-Pravilu do sedaj ni ne duha ne sluha. S tem sem dodal še en kamenček o svoji rojstni vasi, ki ga je treba od-praviti.

Adrijano Ciak

SLOVENC V ITALIJI - Ob 60. obletnici mladinske revije

Spremljevalec šolarjev bo letos spominski Galebov dnevnik

UREDNIK LETOŠNJEGA GALEBOVEGA DNEVNICA MITJA TRETJAK IN NASLOVNA STRAN PUBLIKACIJE

ARHIV

Z začetkom šolskega leta izide tudi Galebov šolski dnevnik (GŠD), ki ga izdaja Zadruga Novi Matajur. Letošnji šolski dnevnik je spominsko obarvan, saj v njem avtorji obravnavajo 60-letnico mladinske revije Galeb, ki je leta 1954 razveselila mlade bralce in njihove starše. Mitja Tretjak, urednik tokratnega Galebovega šolskega dnevnika, je skupaj s sodelavci mladim uporabnikom v besedi in sliki približal zgodovino revije in njenih urednikov. Bralci lahko izvedo, da je bila prva urednica Galeba učiteljica Mara Samsa, ki je med šolarje razdelila številko revije, ki je obsegala komaj 22 strani. A, kot so zapisali v dnevniku, neprecenljivih 22, na katerih so se skrivale pravljice in pesmi, stripovski junaki in še mnogo drugega.

Novi Galebov dnevnik nam ne prinaša le koristnih strani, ki jih bodo šolarji tekom leta lahko napolnili, ampak tudi zelo bogato zgodovinsko znanje. Zanimiv segment dnevnika je, da so v njem objavili kopije zgodbic in pesmic, s pomočjo katerih je mogoče videti, kako je Galeb izgledal pred 60 leti. Prav nič pisan in barvit ni bil, vsaj kar se ilustracij tiče, a kljub temu vsebinsko bogat in zanimiv. Galebovi uporabniki lahko berejo pesmice Gustava Strniše, Neže Mauer, Danila Gorinška, pa zgodbe Frana Milčinskega, Vojana Arharja ... Za vse te tekste je značilno, da so bili v 50-tih letih prejšnjega stoletja oplemeniteni s skromnimi ilustracijami. Skupaj z učitelji bodo šolarji spoznali tudi vse Galebove urednike in pomen besed lektor, oblikovalec, grafični tehnik, tiskar in raznašalec. Avtorji dnevnika so tudi spomnili, da se

je od leta 1954 Galeb zelo spremenil, saj danes v reviji najdemo veliko več rubrik, ki so opremljene s čudovitimi in bogatimi ilustracijami. Zanimiv je tudi podatek, da je bil Galeb dolgo samotna ptica, ki si je zaradi družbe pred več kot 30 leti ustvaril Galebov šolski dnevnik. Učenci ga uporabljajo zato, da vanj beležijo naloge, šolske obveznosti in druga sporočila.

Grafična podoba koledarja je letos nekoliko drugačna, a še vedno funkcionalna. Na prvih straneh otroci lahko pišejo svoje osebne podatke in podatke staršev. Na razpolago imajo tudi urnik, stran za beleženje rezultatov pisnih nalog ... Na vsakih toliko strani se pojavijo stare pesmice, uganke in ilustracije. Zimske mesece bogatijo z zimo povezane vsebine, ki proti koncu dnevnika prepustijo mesto počitniškim vsebinam, stripom in zgodbam, ki so jih brali naši starši ali pa celo dedki in babice.

Ob vsem tem pa naj omenimo še lično naslovnico, na kateri so zbrane naslovnice revije Galeb, ki je izšla v 50. in 60. letih. (šč)

LAHKA GLASBA - Jutri Jan Pestenjak v Kopru

Novembrsko glasbeno dogajanje v Sloveniji

Breme uvoda v novembrsko glasbeno dogajanje v Sloveniji bo nosil Jan Pestenjak, ki bo sicer že jutri ogled koprsko dvorano Bonifika. Drugače bodo novembra v ospredju glasbeniki iz območja bivše Jugoslavije, a na svoj račun bodo prišli tudi oboževalci Laibachov. Z geografskega vidika pa pozor na kar dva novogoriška koncerta.

JAN PLESTENJAK – V četrtek, 30. oktobra, ob 20. uri se bosta ljubljene ženske občinstva Jan Plestenjak in trenutno najbolj priljubljena narodno-zabavna zasedba Modrijani, ki že tesno glasbeno sodelujejo – to dokazujejo tudi s pesmijo En poljub – predstavili tudi na slovenski obali. V koprski športni dvorani Bonifika boste tako prisluhnili koncertu, ki je v ostalih predelih Slovenije že navdušil številne poslušalce. Vstopnice: parter 1 24,00 €, parter 2 19,00 €, tribuna 15,00 €, vip miza 140,00 €.

RIBLJA ČORBA – V soboto, 8. novembra, ob 21. uri bo Cvetličarno končno spet obiskala legendarna srbska rock zasedba Riblja čorba na čelu z Boro Đorđevićem. Skupina se je v zgodovino rock'n'rola zapisala z uspešnicami, kot so Ostani dubre do kraja, Na zapadu ništa novo, Volim, volim žene, Amsterdam in mnogimi drugimi. Riblja čorba obstaja že preko 30 let, a vseskozi koncertira po celem svetu. Dolgo in uspešno kariero skupine spremlja bogata diskografija: 19 studijskih albumov, 5 live albumov in skoraj neskončna serija uspešnih turnej in nastopov v živo. Riblja čorba je pustila močan pečat na ex-yu sceni, s tem ko je bila kar nekajkrat razglašena za skupino leta in z vsem, kar je ustvarila v preteklih letih. Novembra 1981 je izšel tretji album in z rekordnimi 500.000 ploščami se je Riblja čorba prebila na sam vrh jugoslovanske glasbene scene. Plošča U ime naroda je izšla nekaj mesecev kasneje in postala najbolje prodajani koncertni album v dotedanji jugoslovanski zgodovini rocka. Vstopnice: stojišče 19,00 €.

PARNI VALJAK – Cvetličarna pa bo le šest dni kasneje gostila še eno legendarno skupino, tokrat s hrvaške pop-rock scene. V petek, 14. novembra, ob 21.00 bo prišlo do klubskega koncerta pravih glasbenih velikanov, skupine Parni valjak! Na tem skrajša intimnem koncertu, a vseeno polnem

energije, bodo predstavili svojo zadnjo ploščo Nema predaje, njihovi oboževalci pa bodo lahko slišali tudi njihove številne uspešnice, kot so Ona je tako prokleta mlada, Hvala ti, Jesen u meni, Gledam je dok spava, Uhvati ritam, Godine prolaze, Kada me dotakne, Nemirno more in številne druge. Skupina, ki obstaja že skoraj 40 let, je doslej posnela 20 studijskih albumov, prejeli so 15 nagrad Porin in si pridobili celo vojsko oboževalcev v celotni regiji. Parni Valjak, eden od najboljših hrvaških rock bendov, je lani objavil novi album Nema predaje, singel Samo da znaš pa je bil več kot 10 tednov na prvem mestu nacionalne lestvice HR TOP40, kar je bil tudi rekord te lestvice. Vstopnice v predprodaji: 22,00 €.

SEVERINA – Po poletnem izjemnem koncertu v Portorožu se na Primorsko vrača hrvaška pop ikona Severina, le da tokrat ne bo nastopila ob morju, saj bo njen koncert v Novi Gorici, točneje v Šempetru pri Gorici v Športnem centru Hit. V soboto, 22. novembra, ob 20. uri bo tako tudi Severna primorska lahko prisluhnila številnim uspešnicam Severine. Vstopnice: stojišče 20,00 €, vip sedišče 30,00 €.

LAIBACH – V Slovenskem narodnem gledališču v Novi Gorici bo v petek, 28. novembra, ob 22. uri – po razprodanem koncertu v ljubljanskih Križankah in po seriji samostojnih in festivalskih nastopov po evropskih prestolnicah – nastopila skupina Laibach: gre za turnejo ob izidu albuma Spectre, v katerem v teh mizernih časih, ko je narava tudi v Sloveniji napovedala vojno človeški malomarnosti in oholosti, neusmiljena ekonomija pa duše sili v migracijo, Laibach poziva k odgovornosti, poziva k dostojanstvu in pameti, predvsem pa kliče k sproščenosti.

Laibachi so danes zares edina relevantna, mednarodno prepoznana, slovenska 'pop' skupina v svetu, prvič pa je v svoji bogati zgodovini nastopila tudi na Kitajskem, v Hong Kongu. V naslednjem letu Laibach pripravlja kar nekaj pestrih projektov in ekskluzivnih presenečenj, med katerimi bo prav gotovo najbolj zanimiv poseben nastop v severnokorejskem Pjongjangu, v zvezi s katerim pogajanja že potekajo. Vstopnice: 19,90 €. (I.F.)

TRŽIŠKO OBČINSKO GLEDALIŠČE - Otvoritveni koncert sezone 2014-15

Pianist Louis Lortie mojstrsko izvedel Fauréjeve, Skrjabinove in Chopinove preludije

Pred tridesetimi leti je kanadsko-francoski pianist Louis Lortie osvojil prestižno mednarodno nagrado Busoni, leto prej pa je odprlo svoja vrata tržiško Občinsko gledališče, katerega takratni umetniški vodja Carlo de Incontrera je mladega umetnika od vsega začetka zelo cenil ter ga redno uvrščal v glasbene sezone. Nešteto koncertov, tako solističnih kot z orkestrom, med katerimi ne gre pozabiti na čudoviti ciklus dvaintridesetih Beethovnovih sonat, je pianist podaril tržiškemu občinstvu, zato nič čudnega, če je tudi na otvoritveni koncert sezone 2014-15 privabil polnoštevilno publiko.

Lortie je kot vezno nit izbral preludij, obliko, ki se je od Bacha dalje venomer spreminjala in sledila tako stilističnim vplivom posameznih dob kot navdihu skladateljev, ki so to formo vedno bolj prosto uporabljali. Devet Preludijev op.103, ki jih je spisal Gabriel Fauré, sodi v poznoromantično obdobje, čeprav je v l.1911, ko so bili objavljeni, francoska glasba že ubrala nove smeri, ki pa se jim skladatelj ni pridružil. Opazno je sicer iskanje novih harmonskih postopkov, toda brez ostrin, ki bi glasbi vtisnile pečat modernizma.

Louis Lortie je izbral iz koncertnega klavirja Fazioli naravnost čarobno zvočnost

Lortie je večše podal preludije, nato pa se posvetil Aleksandru Skrjabinu, ki je po Chopinovem vzoru spisal niz štiriindvajsetih, v enakem tonalnem zaporedju, toda brez banalnega posnemanja. Ruski skladatelj je v svojem opusu 11, ki ga je komponiral

med šestnajstim in štiriindvajsetim letom (od l. 1888 do l. 1896), tu pa tam našel pravi navdih in interpret je lepo podčrtal vsako mojstrsko pasažo, toda pravi užitek se je začel z drugim delom koncerta, ko so bili na sporedu Chopinovi Preludiji op. 28. Primerja-

ve morda niso umestne, včasih pa postanejo kar neizogibne: v vsakem posameznem preludiju, bodisi v kratkih, bliskovitih in virtuozno obarvanih miniaturah, kot v romantično sanjavih, smo lahko občudovali tako genialnost skladatelja kot vrhunsko umetnost in-

terpreta; rubato, ki je značilen za Chopinovo glasbo, zna Lortie tako okusno izpeljati, da mu ne moremo nikdar očitati salonskega spogledovanja. Zvočnost, ki jo je mojster izvalil iz koncertnega klavirja Fazioli, je bila pravi čar, kot bi igral na Chopinov Pleyel, medtem ko večina pianistov iz tega klavirja izvalja kovinske, včasih kar grobe zvoke.

Že to bi bilo dovolj za brezpopojno navdušenje, če pa dodamo še primes virtuoznosti, ki jo je Lortie z mogočnim zamahom, a brez samopašnega ekshibicionizma, vnesel v preludije št. 8, 14 in 20 (pa tudi v ostale, kajti virtuoznost pomeni tudi v najpreprostejših pasažah popolno obvladovanje teksta), smo lahko mojstru res hvaležni za večer, ki je pokazal razliko med kvaliteto skladateljev, pokazal pa je tudi, kako lahko čistokrven umetnik ovrednoti tudi ne ravno genialne partiture.

Lortie, ki je že od nekdaj ljubljene tržiškega občinstva, cenjen pa vsepovsod, je požel pravi val navdušenja in je – rekli bi nekako ganjen – poslušalcem, kljub dolgemu in napornemu programu, ki ga je imel za seboj, podaril še tri Chopinove valčke.

Katja Kralj

RIM - Predsednik republike zaslišan na Kvirinalu

Napolitano ni vedel za kako paktiranje med državo in mafijo

RIM - Predsednik Giorgio Napolitano je včeraj za zaprtimi vrati več ur pričal na politično »eksplozivnem« sojenju o domnevnem paktu, ki naj bi ga v 90. letih prejšnjega stoletja v Italiji sklenili visoki politiki, vrh policije in šefi sicilijanske mafije Cosa Nostra. Kot trdi državno tožilstvo v Palermu, je bil cilj pakta ustaviti bombne in druge napade Cosa Nostre. V zameno so visoki politiki za kakih 400 mafijcev omogočili ugodnejše zaporne pogoje. V nekaterih primerih so bile celo odpravljene obsojbe sodišč, obljubljene naj bi bile tudi spremembe zakonodaje v korist mafije.

V času, ko naj bi tajni pogovori že potekali, sta bila leta 1992 umorjena protimafijska sodnika Giovanni Falcone in Paolo Borsellino. Sledila je vrsta mafijskih napadov v več mestih, v enem od njih je bilo maja 1993 v Firencih ubitih pet ljudi. Leto kasneje so napadi naenkrat ponehali in tožilstvo sklepa, da je bil vmes dosežen dogovor.

89-letni Napolitano je v letih 1992-1994, ko naj bi se sklepal omenjeni »pakt o nenapadanju«, predsedoval spodnjemu domu italijanskega parlamenta. Sodelovanja pri tajnih pogovorih z mafijo mu tožilstvo ne očita.

Kot so po pričanju sporočili iz njegovega urada, je predsednik včeraj na vsa vprašanja odgovarjal z »največjo transparentnostjo in zbranostjo«. Obenem so pozvali k čim hitrejši objavi prepisa pričanja, ki je potekalo za zaprtimi vrati.

Napolitano so zaslišali na Kvirinalu v Rimu in ne na sodišču v Palermu, kjer sicer poteka sojenje. Pogovor je trajal tri ure in pol. V ta namen je na Kvirinal prišlo kakih 40 ljudi, med njimi sodniki, tožilci in odvetniki. Eden od prisotnih je kasneje povedal, da je

predsednik zatrdil, da o domnevnih dogovorih med politiko, policijo in mafijo ni vedel ničesar. Predsednik države v Italiji uživa imuniteto in še nikoli doslej ni nastopil kot priča na kakšnem sojenju v kazenskih zadevah.

Tožilce v tem primeru sicer posebej zanima pismo, ki ga je Napolitano prejel od svojega pravnega svetovalca Loris D'Ambrosia, malo preden je ta leta 2012 umrl zaradi srčnega napada. V pismu D'Ambrosio med drugim zavrača obtožbe, da je skušal posegati v preiskavo o domnevnem paktu med mafijo in

državo, s čimer naj bi ščitil nekdanjega notranjega ministra Nicolò Mancina, ki je med obtoženimi na sojenju. Mancino, ki krivdo zanika, je Napolitano tudi sam štirikrat klical po telefonu in tožilce zanimalo, o čem sta govorila.

Obtoženih na sojenju je sicer deset vidnih mafijcev, visokih karabinjerjev in politikov, med njimi poleg D'Ambrosia dolgoletni mafijski šef Salvatore Riina, ki se ga je zaradi velike krvoločnosti prijel vzdevek Pošast, ter nekdanji senator in zaupnik bivšega premiera Silvia Berlusconi, Marcello Dell'Utri.

Sodniki ob odhodu s Kvirinala

ANSA

UKRAJINA - Po nedeljskih parlamentarnih volitvah iščejo formulo za novo koalicijo

Jacenkuk želi premiersko mesto

Toda dokončni izidi volitev lahko prinesejo zmago Porošenku - Volitve v odcepljenih območjih na vzhodu Ukrajine 2. novembra

Ukrajinski voditelji so počastili 70. obletnico osvoboditve Ukrajine v 2. sv. vojni ANSA

KIJEV - Glasovi s parlamentarnih volitev v Ukrajini še niso do konca preštetih, proevropska Ljudska fronta premiera Arsenija Jacenkuka pa je včeraj že prevzela pobudo pri oblikovanju nove vlade v Kijevu. Kot je dejal pravosodni minister Pavel Petrenko, želi biti stranka osnova za koalicijo vseh demokratičnih strank. Sodeč po izidih po preštetu dobrih 92 odstotkov vseh glasov je Ljudsko fronto v nedeljo podprlo 22,2 odstotka volivcev, na drugem mestu pa ji je sledil Blok ukrajinskega predsednika Petra Porošenka z 21,8 odstotka glasov.

Ljudska fronta želi, da Jacenkuk vodi tudi naslednjo vlado. Lahko pa se še zgodi, da najmočnejša stranka v parlamentu postane Porošenkova Blok, saj se približno polovica članov vrhovne rade voli po proporcionalnem, polovica pa po večinskem sistemu. Po nekaterih izračunih bi lahko Blok na račun slednjih na koncu imel dobrih 120 mandatov, Ljudska fronta pa le dobrih 80.

Kot del prihodnje proevropske vladne koalicije v Kijevu se sicer omenja še prozahodna stranka Samopomoč priljubljenega župana Lvova Andrija Sadovjija, ki se ji obeta okoli 11 odstotkov glasov, in morda tudi stranka Domovina nekdanje premierke Julije Timošenko. Koaliicijska pogajanja v Kijevu so se začela že v ponedeljek, prav tako pa tudi priprave na nove pogovore z Rusijo, ki morajo čim prej prinesiti dogovor o dobavi ruskega plina Ukrajini.

A kot je v zvezi s tem včeraj posvaril finančni minister Aleksander Šlapak, je država na robu bankrota in tudi če doseže dogovor, je vprašanje, kje bodo našli potreben denar. »Da od Rusije kupimo plin, ki ga potrebujemo za zimo, potrebujemo kakšne dve milijardi dolarjev. A težave imamo že s tem, kje stakniti milijardo dolarjev,« je opozoril. Novi pogovori Moskve in Kijeva o rešitvi plinskega spora so napovedani že za danes v Bruslju. Cena 385 dolarjev za tisoč kubičnih metrov plina je načeloma dogovorjena, ni pa jasno, kje bo Ukrajina našla denar. Nujno potrebna tranša pomoči Mednarodnega denarnega sklada (IMF) v višini 2,7 milijarde dolarjev naj bi se jim po besedah Šlapaka obetala šele leta 2015.

Na stabilnost položaja v Ukrajini pa bodo vplivale tudi parlamentarne in predsedniške volitve, ki jih bodo 2. novembra izvedli proruski separatisti na območjih pod svojim nadzorom na vzhodu Ukrajine. Ruski zunanji minister Sergej Lavrov je včeraj že napovedal, da bo

Rusija priznala izide teh volitev, kot je Moskva priznala tudi rezultate nedeljskih volitev, ki so potekale drugod po Ukrajini. »Upamo, da bodo volitve pote-

kale kot predvideno in seveda bomo priznali rezultat,« je v pogovoru za ruski časnik Izvestija dejal Lavrov in dodal, da računata, da bo izražanje volje ljudi svobodno in ne bo tega poskušal zmotiti nihče od zunaj. Po njegovem prepričanju bodo volitve, ki naj bi potekale v samooklicanih ljudskih republikah Doneck in Lugansk, zelo pomembne za priznanje tamkajšnjih oblasti. Gre za eno najpomembnejših točk dogovora iz Minska, ki je 5. septembra prinesel prekinitev ognja na območju, je prepričan Lavrov.

Območja, ki so pod nadzorom proruskih separatistov, niso sodelovala v izvedbi parlamentarnih volitev, ki so v nedeljo potekale v Ukrajini.

V Kijevu so rusko napoved, da bo priznala volitve separatistov, komentirali, da spodbujajo prizadevanja za končanje oboroženega konflikta na vzhodu Ukrajine. »Ruske namere so neposredno v nasprotju s sporazumom iz Minska, spodbujajo dogovorjen proces za umiritev razmer in mirno rešitev ter nadalje slabi zaupanje v Rusijo kot zanesljivega mednarodnega partnerja,« je povedal predstavnik ukrajinskega zunanjega ministrstva Dmitro Kuleba. (STA)

UNICEF - Zaskrbljujoči podatki

Kriza v razvitih državah pahnila v revščino 76,5 milijona otrok

RIM / LJUBLJANA - Gospodarska kriza je od leta 2008 v razvitih državah Evropske unije in Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) pod prag revščine pahnila 2,6 milijona otrok. V razvitih državah v revščini živi že 76,5 milijona otrok, kaže včeraj predstavljeno poročilo Unicefa in izpostavlja, da se je revščina otrok povečala v 23 od 41 razvitih držav. Poročilo z naslovom Otroci recesije: Vpliv gospodarske krize na blaginjo otrok v razvitih državah je pripravil Unicefov raziskovalni center Innocenti, preučuje pa 41 držav OECD in EU glede na spremembe v revščini otrok od leta 2008 do vključno leta 2012. Vključuje tudi Slovenijo, kjer je v omejenem obdobju pod prag revščine zdrsnilo dodatnih 7000 otrok.

Kot ugotavlja poročilo, se je revščina otrok v 23 od 41 držav od leta 2008 povečala. Na Irskem, Hrvaškem, Islandiji, v Latviji in Grčiji so se stopnje revščine povečale za več kot 50 odstotkov (10 do 20 odstotnih točk). V 18 državah so sicer vlade našle učinkovite načine, ki so ublažili najhujše posledice gospodarske krize, in uspele občutno zmanjšati revščino otrok. Čile, Avstralija, Finska,

Norveška, Poljska in Slovaška so uspele revščino otrok zmanjšati za približno 30 odstotkov.

»Unicefova raziskava ugotavlja, da je bila krepitev socialne zaščite odločilni dejavnik preprečevanja revščine. Vse države potrebujejo močne mreže socialne varnosti za zaščito otrok tako v finančno dobrih časih, še posebej pa v slabih časih. Razvite države bi morale biti zgled prizadevanj za izkoreninjenje revščine otrok z izvajanjem politik blaženja gospodarske recesije in postavitvijo blaginje otrok na vrh svojih prednostnih nalog,« je ob objavi poročila izjavil odgovorni za globalno politiko in strategije Jeffrey O'Malley.

O'Malley je sicer še izpostavil, da so številne razvite države v času recesije močno nazadovale na področju prihodka gospodinjstva, kar bo imelo dolgoročne negativne posledice za otroke in celotne skupnosti. V Grčiji je mediana dohodka gospodinjstev pri družinah z otroki upadla na raven iz leta 1998 - družine z otroki so izgubile 14 let prihodkovnega napredka. Irsko, Luksemburg in Španijo so medtem izgubile desetletje, Islandija devet let, Italija, Madžarska in Portugalska pa

osem let prihodkovnega napredka.

Poročilo posebej preučuje tudi spremembo deleža mladih, starih med 15 in 24 let, ki se ne izobražujejo, niso zaposleni ali vključeni v poklicno usposabljanje. Kot ugotavlja, je bilo v letu 2013 v EU 7,5 milijona mladih v tej skupini, kar je primerljivo s številom prebivalcev Švice.

V Unicefu ob objavi poročila izpostavljajo, da bi lahko odsotnost odziva držav na revščino otrok in mladih privedla do dolgoročne krize, vključno z upočasnitvijo demografske rasti. Revščina je namreč začel staršev. Otroci brezposelnih staršev imajo pogosto slabši učni uspeh in kasneje v življenju težje najdejo zaposlitev. Dlje kot bodo otroci ujeti v začaranem krogu revščine, težje bodo iz njega izstopili.

Zato je pomembno, da se položaj otrok v razvitem svetu podrobno spremlja. S tem je mogoče preprečiti, da bi največje breme gospodarske recesije padlo na najranljivejše. Unicef vlade in socialne partnerje poziva, da postavijo otroke in mladino v središče procesa odločanja, tako v času gospodarske krize kot tudi v boljših finančnih obdobjih. (STA)

ZLATO

(999,99 %) za kg

30.947,36**+70,63****SOD NAFTE**

(159 litrov)

86,09\$**+0,30****EVRO****1,2748\$****+0,50**
EVROPSKA CENTRALNA BANKA
 28. oktobra 2014

valute	evro (povprečni tečaj)	28. 10.	27. 10.
ameriški dolar	1,2748	1,2679	
japonski jen	137,45	136,76	
bolgarski lev	1,9558	1,9558	
češka krona	27,749	27,705	
danska krona	7,4440	7,4445	
britanski funt	0,78810	0,78710	
madžarski forint	309,26	308,78	
litovski litas	3,4528	3,4528	
poljski zlot	4,2318	4,2236	
romunski lev	4,4233	4,4260	
švedska krona	9,3630	9,2568	
švicarski frank	1,2056	1,2060	
norveška krona	8,4415	8,3950	
hrvaška kuna	7,6630	7,6747	
ruski rubel	54,1490	53,6080	
turška lira	2,8261	2,8370	
avstralski dolar	1,4370	1,4422	
brasiljski real	3,1687	3,2150	
kanadski dolar	1,4287	1,4261	
kitajski juan	7,7935	7,7547	
mehiški peso	17,2117	17,2130	
južnoafriški rand	13,8886	13,9078	

GORICA - Po desetih letih izmerili prisotnost kovin v zelenjavi iz severne mestne četrti

Vrtnine manj onesnažene, a svetujejo skrbno pranje

Koncentracija težkih kovin v vrtninah, ki jih pridelujejo v severni mestni četrti, je višja kot v drugih predelih goriške občine, kljub temu pa ostaja daleč pod alarmnimi vrednostmi. Tako izhaja iz raziskave, s katero je goriška občina ugodila zahtevi odbora prebivalcev Svetogorske četrti, ki jih še vedno skrbijo vplivi solkanske Livarne na okolje in zdravje. Občina je študijo zaupala goriškemu podjetju Multiproject, ki je v letošnjem letu izvedlo analizo listov cikorije, solate in nekaterih drugih zelenjav, ki jih gojijo na njivah med Solkanom in Ulico Cappellaris. Podatke so nato preučili izvedenci goriškega zdravstvenega podjetja, ki pravijo, da razlogov za zaskrbljenost ni, kljub temu pa bodo od prihodnjega leta dalje redno preverjali stanje v severnem delu mesta.

Izsledke raziskave so predstavili v ponedeljek na seji občinske svetniške komisije za okolje. Ob občinskem odborniku Francescu Del Sordiju se je zasedanja udeležil Gianni Cavallini, predstavnik goriškega zdravstvenega podjetja, ki je pojasnil pomen podatkov. »Koncentracijo kemijskih snovi v zelenjavi, ki jo gojijo v severni mestni četrti, so zadnjič izmerili leta 2004. Po desetih letih smo želeli preveriti, kaj se je spremenilo, zato smo se zavzeli za pripravo nove študije. Iz podatkov smo že sami razbrali, da je koncentracija strupenih snovi bistveno nižja od tiste, ki so jo

Njiva v severni mestni četrti BUMBACA

zabeležili pred desetimi leti, kar je dobra novica, pri podrobnejši analizi rezultatov pa smo potrebovali pomoč zdravstvenega podjetja,« je povedal odbornik Del Sordi.

Meritve so opravili na vzorcih zelenjave, ki je rasla na 20 različnih lokacijah v severni mestni četrti, pa tudi izven nje, in sicer v Butkovičevi ulici v Sovodnjah, v ulicah Concordia in Licinio v Ločniku, v Ulici Stesa v Mošu in v Ulici Grabizio v Gorici. Merili so prisotnost raznih kemijskih snovi, in sicer kroma, bakra, svinca, niklja, cinka in tudi formaldehida; slednjega, je povedal Del Sordi, niso našli nikjer. V primerjavi z letom 2004 je koncentracija raznih kovin danes nižja: najvišja koncentracija svinca, ki so jo zabeležili leta 2004, je denimo znašala 10,69 mikrograma na kilogram zelenjave, danes pa le 1,63 mikrograma na kilogram. »Iz podatkov izhaja, da je koncentracija raznih kovin najvišja v bližini livarne, s postopnim oddaljevanjem od tovarne pa se vrednosti nižajo. Izven severne mestne četrti, na primer v Mošu, je koncentracija raznih kovin skoraj neznatna. Druga pomembna ugotovitev je ta, da se količina kemijskih snovi prepolovi, če zelenjavo operemo. Zato je pomembno, da to vedno naredimo, preden zaužijemo katerokoli povrtnino,« je povedal Cavallini in poudaril, da onesnaženost zelenjave v severni mestni četrti ne vzbuja skrbi. Koncentracije raznih kovin so namreč nižje od tistih, ki jih določa evropska agencija za varnost v prehrani. »Kljub temu smo pri zdravstvenem podjetju sklenili, da bomo od prihodnjega leta dalje red-

no preverjali onesnaženost zelenjave v severni mestni četrti. Zato da izdelamo znanstveno podkrepljeno oceno tveganja, moramo primerjati večletne podatke. Iz raziskave, ki je bila izdelana letos, ne moremo potegniti dokončnih sklepov, saj je od prejšnjih meritev minilo preveč časa. V zadnjem desetletju se je marsikaj spremenilo: po vstopu Slovenije v EU se je Livarna morala prilagoditi evropskim predpisom, tudi kriza pa je verjetno vplivala na proizvodnjo,« je dejal Cavallini, po katerem bo zdravstveno podjetje izvajalo analize v laboratoriju okoljske agencije Arpa, meritve pa bodo potekale v spomladanskem času.

»Čeprav podatki niso alarmantni, nam je letošnja raziskava potrdila, da Livarna ima določene vplive. Ker je večina zemljišč, kjer smo izvajali meritve, v lasti slovenskih državljanov, bomo z izsledki raziskave v kratkem seznanili novogoriške soseske, predlagali pa bomo tudi ustanovitve mešanega sanitarnega omizja. Onesnaževanje je čezmejni problem, zato bi bilo primerno, da bi goriško zdravstveno podjetje v sodelovanju s pristojnimi zdravstvenimi ustanovami v Sloveniji izdelalo skupno študijo na to temo. Ob tem bomo tudi skušali preveriti, ali se solkanski obrat poslužuje najboljših sistemov za omejevanje onesnaževanja,« je zaključil goriški občinski odbornik Francesco Del Sordi. (Ale)

GORICA Prišlo še petdeset prebežnikov

V Gorici se iz dneva v dan večja števila beguncev. V mesto je v ponedeljek prispelo še 50 afganistanskih in pakistanskih prebežnikov. Prosilce za azil je prefektura identificirala, nato pa je začela iskati primerno namestitev zanje, saj so objekti goriške Karitas, hotel Internazionale in stavba bivšega avtosalonu Lancia že nabito polni. Včeraj zvečer še ni bilo jasno, kakšna usoda jih čaka, tudi zato, ker so se po pridobitvi dokumentov na prefekturi razpršili po teritoriju. Sinoči naj bi ni prefektura ne imela točnih informacij o tem, kam so se Afganistanci in Pakistanci zatekli.

V pričakovanju na ureditev nekaterih objektov v drugih občinah, med katerim sta Krmin in Sovodnje, je prefektura stopila v stik z notranjim ministrstvom s ciljem, da omogoči selitev dela prebežnikov v druge pokrajine. Prefekt namerava tudi sklicati novo srečanje z župani Goriške in s pokrajinsko upravo, katerim bo orisal projekt za boljše razmestitev prebežnikov na območju pokrajine. Goriški župan Romoli je medtem odgovoril na ponedeljkovo izjavo tržiške županje, ki mu je očitala, da se pritožuje zaradi prebežnikov, medtem ko se Tržič že več let sooča z velikim številom priseljencev. »Altranova ne bi smela pozabiti, da je prihod priseljencev, ki živijo in delajo v Tržiču, krajevna uprava spodbujala. Begunci pa v Gorico ne prihajajo zato, da bi delali, ali ker bi jih sem vabila občinska uprava - recimo zato, da bi se udeleževali primarnih volitev -, temveč le zaradi pridobitve statusa azilanta,« je dejal Romoli, po katerem se je po odprtju šotorišča v Ulici Brass priliv beguncev še povečal.

VRTOJBA - Mešana komisija na gradbišču nove čistilne naprave

Gradijo s polno paro

Črne vode bodo začeli prečiščevati pred koncem prihodnjega leta - S Sočo povezanih več evropskih projektov

Gradnja nove čistilne naprave v Vrtojbi poteka s polno paro. O tem so se s svojimi očmi prepričali člani mešane, slovensko-italijanske komisije za vodno gospodarstvo, ki se je sestala prejšnji teden. »Gradnja čistilne naprave v Vrtojbi poteka zelo pospešeno. Ker je projekt sofinanciran s sredstvi Evropske unije, se morajo držati predvidenih časovnih rokov; v kratkem bodo podvojili delovne izmene, tako da bodo svoj cilj nedvomno dosegli,« pojasnjuje pokrajinska podpredsednica Mara Černic, ki se je zasedanja mešane komisije za vodno gospodarstvo udeležila v imenu pokrajinske

uprave. Po njenih besedah se bo gradnja kanalizacijskega omrežja zaključila do junija leta 2015, kmalu zatem bo dokončana še čistilna naprava, ki bo predvidoma začela obratovati novembra leta 2015. »Novo čistilno napravo gradijo z zelo dobro tehnologijo. Črne vode bodo najprej prečiščevali v dveh bioreaktorjih, nato jih bodo že delno prečiščene črpali skozi mreno, ki zadrži tudi najmanjše delce. Zatem se bo voda še dodatno čistila po naravni poti v dveh umetnih jezerih. Ko se bo prečiščena voda izlila v Vrtojbo, bo tako čista, da bo ustrezala parametrom, ki so predvideni za naravna kopališča,« pojasnjuje Mara Černic in poudarja, da je gradnja čistilne naprave v Vrtojbi izredno pomembna tudi za potok Koren, saj se vanj po izgradnji kanalizacijskega omrežja ne bodo več izlivala novogoriške črne vode. Zadovoljstvo nad potekom gradbenih del izraža tudi deželna odbornica za okolje Sara Vito, ki se je skupaj s Černičovo udeležila zasedanja mešane komisije. Po njenih besedah je bila na zasedanju še zlasti pomembna prisotnost predstavnikov italijanskega okoljskega ministrstva, s katerim želi deželna vlada vzpostaviti čim boljše sodelovanje - še zlasti, kar se tiče zaščite vodnih virov. Gradnja čistilne naprave s kapaciteto 50.500 populacijskih enot je sicer vredna 50 milijonov. Projekt delno financira Evropska unija iz kohezijskega sklada, in sicer dobrih 28 milijonov, iz državnega proračuna je namenjenih 5 milijonov, iz občinskih proračunov pa skupno sedem

Sara Vito in Mara Černic (v sredini) med obiskom gradbišča čistilne naprave v Vrtojbi

milijonov: novogoriška mestna občina bo zagotovila 4,2 milijona, Šempeter-Vrtojba slaba 2 milijona, Miren-Kostanjevica pa 1,3 milijona evrov.

Na zasedanju mešane komisije, ki se na podlagi določil Osimskega sporazuma sestaja vsaki dve leti, so se pogovarjali tudi o Vipavi. »Spregovorili smo tudi o protipo-

plavnih nasipih, ki so že bili zgrajeni v Gabrijah in ki jih ravnokar gradijo v Rupi,« razlaga Mara Černic in opozarja, da so posebno pozornost namenili tudi Soči. Ugotavljali so, da je bilo v prejšnjem evropskem programskem obdobju kar osem do deset projektov povezanih s Sočo, ki ima izreden turistični potencial.

Paljk pod lipami

Kulturni center Lojze Bratuž in krožek Anton Gregorčič prirejata v četrtek, 6. novembra, novo srečanje pod lipami, kjer bo gost časnikiar Jurij Paljk. Pred kratkim je pri Mladinski knjižnici izšla njegova knjiga z naslovom Kaj sploh počnem tukaj, v kateri je objavljen izbor zapisov, ki so v zadnjih petih letih pod istim naslovom, sicer znanim citatom iz Chatwina, izhajali v tedniku Novi glas. Ob avtorju bo spregovoril tudi urednik, sicer prevajalec, pisatelj in literarni kritik Aleš Berger. Srečanje bo potekalo v komorni dvorani goriškega Kulturnega centra Lojze Bratuž v četrtek, 6. novembra, ob 20. uri.

Cristicchi v Krminu

Sezona krminskega občinskega gledališča se začne jutri, 30. oktobra, ob 21. uri s predstavo o eksodusu Italijanov iz Istre »Magazzino 18«, s katero bo nastopil italijanski glasbenik in gledališnik Simone Cristicchi.

Ukradli dva Golfa

Neznanci so v noči s ponedeljka na včerajšnji dan ukradli dva avtomobila tipa Volkswagen Golf 1.6 TDI, ki sta oba kovinske temno sive barve. Prvi ima registrsko številko GO KR-063 in je star tri leta, drugi ima registrsko številko GO NR-561 in je star eno leto. Novogoriški policisti bodo v zvezi z omenjenima tatvinama osebnih vozil na podlagi zbranih obvestil in ugotovljenih dejstev v zvezi z obravnavanima primeroma podali kazensko ovadbo.

Adria A in nove razvojne priložnosti

Z evropskim projektom Adria A so si prizadevali za razvoj dostopnosti v jadranskem zaledju. Rezultate projekta in nove razvojne možnosti bodo predstavili danes ob 11. uri v občinski sejni dvorani v Tržiču. Med srečanjem se bodo pogovarjali tudi o novem programskem obdobju 2014-2020 in novih razpisih, ki bodo objavljeni prihodnje leto. Na tržiški občini želijo biti še naprej aktivno vključeni v evropsko načrtovanje - še zlasti, kar se tiče logistike in povezovanja med pristanišči.

ŠTANDREŽ - Finančna straža ovadila madžarska trgovca s starinami

V prtljažniku skrivala slonov okel

Zaseženi slonov okel (levo) in bankovci (desno)

FOTO F.S.

V avtomobilu sta skrivala okrog 19.000 evrov gotovine in dragocen slonov okel, zaradi katerega sta si ob denarni kazni prislužila še ovadbo. Goriška finančna straža je v bližini nekdanjega mednarodnega mejnega prehoda pri Standrežu ustavila madžarska državljana, moža in ženo, ki sta se po ne-

kajdnevem bivanju v Italiji vračala v Budimpešto. Finančni stražniki so ugotovili, da sta Madžara po poklicu trgovca s starinami in da sta pred prihodom v Gorico obiskala sejem antikvit, ki je potekal v Parmi med 2. in 12. oktobrom.

Na vprašanje, kaj prevažata v prtljažniku, sta zakonca odgovorila, da

imata s seboj le osebno prtljago in okrog 7000 evrov gotovine. Ker nista bila prepričljiva, so se finančni stražniki odločili za temeljitejšo kontrolo na podlagi 20. člena zakonskega odloka št. 43/1973, ki silam javnega reda dovoljuje pregledovanje ljudi in vozil, ki prečkajo mejo. Kmalu zatem so odkrili, da sta

Madžara v avtomobilu imela kar 19.000 evrov v gotovini (vsote nad 10.000 evrov je treba obvezno prijaviti carinski upravi), ob tem pa še 170 cm dolgo slonovo kost. Šlo je za fino izrezljano umetnino, težko okrog 13 kilogramov in vredno približno 20.000 evrov. Madžara sta okel afriškega slona, ki je za-

ščitena žival, prevažala brez vsakršnega dovoljenja in predvidenih dokumentov, zato so ju finančni stražniki ovadili goriškemu tožilstvu. Slonovo kost so zaplenili in izročili v hrambo tržaškemu muzeju naravne zgodovine, zakoncema pa so naložili še globo zaradi neprijavljene gotovine. (Ale)

GORICA - V okviru festivala Jazz & Wine of Peace

Perić »vžgal« s svetovnimi hiti in avtorskimi skladbami

Perić v Kulturnem domu

FOTO K.D.

V nedeljo se je uspešno zaključila že sedemnajsta izvedba festivala Jazz & Wine of Peace. Združenje Controtempo, med najboljšimi ponudniki jazz dogodkov v Furlaniji Julijski krajini, je že pred leti razširilo dogajanje festivala iz Krmina na bližnje kraje na obe straneh državne meje. Že nekaj let sodeluje tudi s Kulturnima domova iz Gorice in Nove Gorice in ravno letos je goriški kulturni hram gostil uvod v zaključni vikend festivala. V žal ne polno zasedeni dvorani se je goriški publiki prvič predstavil slovenski glasbenik, izkušeni odrski maček Uroš Perić. Četrtek večer je bil prava glasbena poslastica. Perić je znan po odličnih interpretacijah blues, soul in jazz skladb in zna na svojih nastopih zares vžgati občinstvo. Tako je bilo tudi v Kulturnem domu, na odru katerega se je predstavil z eno izmed svojih običajnih spremljnih skupin, z Bluenote quartetom.

Kitarist Peter Rizmal, basist Mladen Melanšek, saks tenor Rudi Javornik in bobnar Aleš Kajtna, ki je komaj postal očka četrtega otroka, so uigrano in zelo solidno spremljali Perića, ki je ob dobrem igranju na klavir izpostavil predvsem svoje vokalne sposobnosti. Celjski glasbenik je kariero začel pred desetimi leti in v tem času na več stotih koncertov zabaval in razveselil slovensko, evropsko in tudi ameriško publiko. Prava črna duša slovenske glasbene scene Perić ni le izvrsten iz-

vajalec glasbe, ki bi jo najbolj uživali v kakih klubskih prostorih, pač pa tudi soliden ustvarjalec avtorskih skladb. Tako smo v tokrat zares izvrstno ozvočenim Kulturnem domu sledili navdušujočemu in zabavnemu nastopu, ki je postregel s svetovnimi hiti, kot so Hit the road Jack, Georgia on My mind, What I'd say, Unchain my heart in drugy, in z avtorskimi ravno tako dobrimi skladbami.

Urošev zgled je sloviti Ray Charles, po katerem je povzel tudi način nastopanja s pozibavanjem na tolu za klavirjem (goriški je bil tako dolg, da ni točno vedel, kam naj bi sedel...), obratne izraze in tudi precejšnje podobnosti v glasu. Večkrat je tudi zaigral na festivalih, ki so posvečeni slavnemu preminulemu pianistu - tudi v ameriški Atlanti. Glasbeno je zasnil tudi Rayev hči Sheilo, s katero sta pred petimi leti skupaj nastopila v Ljubljani, lani pa na jazz festivalu v Litvi. Goriško publiko in festival Controtempo je doletela tudi posebna čast, saj je bil program nastopa v glavnem enak tistemu, ki ga je konec avgusta izvedel na koncertu ob desetletnici v ljubljanskih Križankah.

Za vse, ki bi si zaželeli ponovno slišati Uroša Perića, in za vse, ki so goriški koncert izgubili, naj povemo, da bo nastopil z Otom Pestnerjem in originalnim Elvis Presleyem castom v Trstu 12. januarja, dan kasneje pa v ljubljanski hali Tivoli. (aw)

SOVODNJE - Na županstvu generalna konzulka

Ne le spoznavni obisk

Sergaševa so seznanili s težavami in pričakovanji glede reforme krajevnih uprav

Slovenska generalna konzulka Ingrid Sergaš je včeraj prišla v sovodensko občino na obisk, ki ni bil le spoznavni. Na županstvu so jo sprejeli županja Alenka Florenin, podžupan Erik Petejan in občinska odbornica Vesna Primožič. V skoraj dvournem pogovoru so ji predstavili krajevno stvarnost in se zatem pogovorili tudi o vprašanju, ki je zadnje čase najbolj pereče - o reformi krajevnih uprav, ki jo pripravlja deželna vlada.

Županja Alenka Florenin je ugodoma spregovorila o težavah, s katerimi so se ukvarjali v zadnjih letih, o čezmejnih infrastrukturah, ki bremenijo občino, o evropskih projektih, ki jih vodijo v sodelovanju z občino Miren-Kostanjevica in drugimi občinami, o večletnih stikih s pobrateno Škofjo loko. Med srečanjem so posebno pozornost posvetili reformi krajevnih uprav; generalna konzulka se je glede tega vprašanja pred dnevi sestala z deželnim odborikom za javne zadeve in lokalno samoupravo Paolom Panontinom. Kot smo že poročali, je Sergaševa na pogovoru s Panontinom poudarila, da sodi dobro sodelovanje med obema državama in s Furlanijo-Julijsko krajino med prioritete Republike Slovenije, pri čemer obe manjšini predstavljata pomemben vezni člen in dodano vrednost. Slovenija seveda podpira prizadevanja slovenske narodne skupnosti pri uveljavljanju njene polne zaščite. Panontinu je izrazila pričakovanje Slovenije, da bo Furlanija Julijska krajina pri sprejemanju reform upoštevala specifično slovenske narodne skupnosti in njene predloge ter pri tem ravnala v skladu z mednarodnim pravom in italijanskim pravnim redom.

Na včerajšnjem sovodenskem srečanju - Sergaševa je spremljala konzulka Eliška Kersnič Žmavc - so se sogovorniki strinjali, da mora konzulat še naprej slediti zadevi, saj bo pomoč Slovenije še kako potrebna. V zadnjih dneh so sicer upravitelj iz občin, kjer živijo Slovenci, začeli pripravljati skupen dokument, ki bo ravno tako pomemben za reševanje zadeve.

Ingrid Sergaš na sovodenskem županstvu

BUMBACA

TRŽIČ - Zaradi gradbišča

Glavni mestni trg je v temi

V Trzinu je Trg Republike v večernih in nočnih urah skoraj popolnoma v temi. Žarometov na županstvu ne svetijo, ker poslopje ravnokar prenavljajo, ostala svetila pa niso dovolj, saj so jih nekaj odstranili ravno zaradi poteka gradbenih del. K temu je treba prišteti, da je prišlo do okvare na talnem svetilu, medtem ko je avto podrl eno izmed svetil ob robu trga. Trg je tako temen in neprivlačen, zaradi česar na županstvu iščejo primerno rešitev. »Prizadevamo si za postavitve svetil na ograjo gradbišča, kar predstavlja kratkoročno rešitev. Ob tem preverjamo, ali bi lahko nekaj žarometov namestili pod strehe zasebnih poslopij, ki gledajo na trg. V tem primeru bi bilo treba za uresničitev zamisli več časa, saj potrebujemo privoljenje lastnikov poslopij,« pojasnjuje tržiški občinski odbornik za tehnične službe Fabio Gon in poudarja, da so se že postavili v stik z izvajalcem gradbenih del na županstvu, saj hočejo čim prej namestiti svetila ob ograjo, ki označuje gradbišče.

MEDEJA - Federico Ivone, pedagoško-socialni delavec

Umobolnice bi morali povsod čim prej zapreti

Duševni bolniki so potrebni vključevanja v družbene dinamike

Francesco Ivone (drugi z desne) in njegovi varovanci (levo); psihiatrična bolnišnica v Medeji (desno)

»Umobolnico najdemo vedno na kakem perifernem in samotnem dreveredu ob robu mesta, morda zato, da bi prisotnost blaznežev ne pretresla našega ustaljenega vsakdana,« je takoj ob prihodu v Gorico in ob prevzemu vodstva mestne psihiatrične bolnišnice zapisal Franco Basaglia. Beneški psihiater je z uvedbo novih strokovnih prijemov ter z izvirnim in pronicljivim konceptom o procesih obravnavanja duševnih motenj postal glasnik neslišnega glasu osiromašenih bolnikov. Basaglieva vizija je kmalu presegla meje lokalnega in se preoblikovala v obsežnejše reformistično gibanje - s sociološkim in ne političnim pomenom besede -, ki je ob koncu sedem-

desetih let prejšnjega stoletja privedlo do sprejetja nove in pravičnejše zakonodaje na področju duševnega zdravljenja.

O tem, da je treba duševnim bolnikom pomagati in jih vključevati v družbene dinamike, je prepričan tudi mladi, devetindvajsetletni Federico Ivone iz Gorice, ki je svojo izobrazbo na področju psihologije osmisli in preusmeril v delovno priložnost: postal je pedagoško-socialni delavec v zasebni psihiatrični bolnišnici Villa Santa Maria della Pace v Medeji. V zdravstveni ustanovi biva danes 49 oseb z najrazličnejšimi duševnimi motnjami.

»Po opravljenem študiju psihologije na Univerzi v Padovi sem se usmeril še

v specifični podiplomski študij iz področja t.i. psihologije dela in organizacije, misleč, da se na tem področju odpira največ službenih možnosti. Nato sem se, vedno na področju psihologije, preizkusil še v številnih delovnih praksah v najrazličnejših ustanovah med Milanom in Benetkami. V končni fazi sem pristal v uradu za kadrovanje in izbiri osebja v eni izmed svetovno znanih trgovskih družb, ki se nahaja v Vilešu pri Gorici,« razlaga Ivone, ki je obenem vpisan tudi v državno zbornico psihologov. Pregledovanju vseh prejetih vlog so sledili skupinski in individualni kolokviji, ki so sloneli na psiholoških modelih. Urad je skušal ugotoviti, ali so prijavljeni kan-

didati primerni za opravljanje določenih nalog. »Kmalu sem se v tem delavnem okolju počutil utesnjenega. Prišel sem se spraševati, zakaj vse to nanašanje na psihološko znanost - predvsem za ugotavljanje človekove motivacije do dela -, ko je v končni fazi vse gravitiralo okoli računovodskih števil. V mojem oddelku smo se trudili izbrati najboljše profile, uprava pa je enosmerno določila, da se bo z izbranimi osebami zavezala zgolj s pogodbo za določen čas: po treh mesecih, zaradi znatne upade prodaje, jim pogodba ni bila podaljšana - izbranih oseb ni bilo več na spregled,« pripoveduje sogovornik, ki se je tudi po zaslugi nasvetov očeta (Franco Ivone je vrsto let služboval v posoškem centru CISI; bil je tudi občinski svetnik med Brancatijevo upravo) preusmeril v pomoč osebam s posebnimi potrebami.

»Takoj po prvem dnevu sem se v vlogi socialnega delavca in pedagoga znašel v psihiatrični strukturi s sledečimi navodili. Manjšo skupino petih pacientov moram prebuditi in jih nato pospremiti v jedilnico na zajtrk. Temu sledi še osnovni del dejavnosti: terapija v obliki športnih in drugih delavnic ter sprehod po parku v neposredni bližini vile,« razlaga Ivone, ki tekoče obvlada tudi slovenski jezik, saj je maturiral na goriškem klasičnem liceju Primož Trubar. Da institucionalna obravnava bolnikov lahko izboljša skupni izid zdravljenja in

naposled kakovost življenja pacientov, se kaže tudi v interakcijah, ki jih Ivone opaža iz dneva v dan. »Na misel mi vedno pride primer 22-letnega dekleta z avistično razvojno motnjo. Ob mojem prihodu v ustanovo je na vsako postavljeno vprašanje odgovarjala le z zanikanjem ali pritrditvijo. Po nekajmesečnem druženju pa je dekle le uspelo svoje občutke izraziti tudi z vsebinsko bolj razčlenjenimi odgovori; tudi težnja po izolaciji do ostalih vrstnikov je delno izginila,« razlaga Ivone, ki je ob prijetnih in zadoščenja polnih trenutkih doživel tudi nekaj povsem travmatičnih epizod s pacienti, ki so nagnjeni k samopoškodovanju. Primeri se v praksi pojavljajo v obliki lažjih in nenasilnih ponavljajočih se gibov, ki osebke silijo, denimo, k praskanju. Včasih se tovrstni izpadi navkljub zdravlilu, ki jih pacientu predpiše psihiater, pojavijo nepredvidljivo in nenadno. »To so zame zelo naporni in tesnobni trenutki, saj sem primoran pacienta fizično obravnavati: da preneha s početjem, se ga moram včasih oprijeti tudi z rokami. Čeprav so to čisto nenasilne in dovoljene oblike postopanja, so v končni fazi vedno primeri izvajanja prisile nad sočlovekom in zatiranja notranjega vrtnice čustev. Ali ni napočil čas, da se ponovno vrnemo k Basaglievi "utopiji resničnosti", po kateri naj bi umobolnice v vsaki razviti družbi izginile?« zato razmišlja Federico Ivone. (vas)

GORICA - Jutri v Kulturnem domu

Pesmi prve svetovne vojne in Krvave solze reke Soče

Zapel bo Provox, predvajali bodo filmsko zgodbo Iva Saksida in Astride Ličen

V Kulturnem domu v Gorici bo jutri, 30. oktobra, ob 20.30 koncert z mednarodno vsebino moškega pevskega zbora Provox iz Nove Gorice, ki nosi naslov »Pesmi prve svetovne vojne«. Zbor vodi Matej Petejan. Sledila bo projekcija kratkometražnega filma »Krvave solze reke Soče« v režiji Iva Saksida in Astride Ličen.

Pevska skupina Provox je del zborovskega dogajanja na Goriškem od leta 1986. Ves čas svojega obstoja je nekaj več kot zgolj druženje skupine ljudi, ki imajo radi pruje, nastopanje na koncertih, tekmovanjih, festivalih in priložnostnih nastopih. Je nekaj več kot razkazovanje doseženega nivoja znanja. Ves čas je prisoten duh iskanja novih poti, ki se razvejajo v smeri do prijatelja, sopevca, do glasbenih utrinkov, ki oživlja duh in osmišljajo vložen trud. Je pot obrnjena navzven v prostor in čas, ki posega po slovenski ljudski in umetni pesmi, ter vrača h koreninam naše kulture, se srečuje s pesmijo drugih narodov in mojstrov ustvarjanja zborovskih skladb. Ta pot jih vodi do ljubiteljev zborovskega petja doma in v tujini. Provox pod vodstvom Mateja Petejana ni nič več kot skupina petindvajetih ljudi, ki se zaveda, da je odgovorna tudi za to, da v prostor in čas pusti odtis slovenskega zborovskega petja. V letu 2014 je sku-

Ivo Saksida

pina prešla srebrno medaljo na regijskem tekmovanju v Postojni.

»Krvave solze reke Soče« je dvajsetminutna filmska zgodba zasnovana kot pripoved reke Soče, nemega spremljevalca časa in prostora, ki se s preroško napisanimi verzi pesnika Simona Gregorčiča - Goriškega Slavčka, dotakne zgodovinskih dogodkov vojne morije. Oblačno nebo nad turobno pokrajino zakriva lepote gorske lepote in napoveduje zlovesče dogajanje v kraljestvu tretjega jezdecapokalipse. Vendar se skozi čas in prostor nebo razjasni in dežela zažari v soncu prijaznejših dni...

Režiserja in snemalca Ivana Saksida, ustanovitelja televizije Vitel na Novogoriškem, so vedno zanimala teme povezane z našo dediščino in preteklostjo. Kratki film »Krvave solze« govori o reki Soči, o Soški fronti, a tudi o trpkih izkušnjah ljudi, ki živijo ob tej naši »Gregorčičevi« bistri reki. Večer prirejajo v skupnem sodelovanju Kulturni dom v Gorici, Zveza slovenskih kulturnih društev, kulturna zadruga Maja in društvo Provox iz Nove Gorice. Vstop bo prost.

GORICA - Predstavili niz dogodkov

Neverjetno dejavni Forum

V torek, 4. novembra, bo srečanje o verah in vojnikih - Med prebežniki so razgledane osebe

Kulturni Forum Gorica je neverjetno dejaven. Na včerajšnji tiskovni konferenci sta dva predstavnika, Andrea Bellavite in Anna Di Gianantonio, prikazala prisotnim novembrsko ponudbo, ki pa sega tudi v december. V torek, 4. novembra, bo na sedežu v Ascolijevi ulici sam Bellavite govoril o verah, ki so bile prisotne med vojaki in tudi sicer med prvo svetovno vojno. Kako naj razbiramo odnose med vero in družbo v sedanjem dogajanju na svetovni ravni, se je fundametalistično in politično izkoriščanje religij postavlja v službo nasilja in vojne???

V soboto, 16. novembra, ob 16. uri, bodo prav tako na sedežu odprli razstavo treh italijanskih turistk, ki so med obiskom našega mesta bile presenečene nad vrsto zanimivih pojavov in so se odločile, da svoje vtise prenesejo na platna. Po odprtju in predstavitvi bo sledilo branje pesmi nekaterih goriških ustvarjalcev.

Naslednji torkov večer, 18. novembra, je s pomočjo filmske projekcije namenjen psihiatru Basagli. Film nosi Naslov »Trieste racconta Basaglia«, režirala ga je Erika Rossi, ki pripravlja tudi dokumentarec o ženskih likih v goriškem odporniškem gibanju. V sedmih letih je v Trstu nov pristop k zdravljenju du-

ševnih bolezni povzročil pravi šok. Mesto ni verjelo dogajanju, balo se je za ustaljena »ravnotežja« in začudeno gledalo na navdušenje skupine novopečenih zdravnikov. Teden dni kasneje bo Livio Isaak Sirovich v pogovoru z Anno Di Gianantonio predstavil dokumentirano pripoved o dveh zaročencih, tržaških Judih, ki jih dogajanja med leti 1940 in 1943 tragično pregnetejo. Njega zaprejo v taborišče v Kalabriji, ona se vključi v splošen odpor in pade v spopadu. Gre za edino Italijanko, ki je bila odlikovana z zlato kolajno za vojne zasluge. Federico Tenca Montini se je posvetil razčlenjavanju žgoče vsebine povezane s kraškimi brežni. Analiziral je in opisal v knjigi »Fenomenologia di un martirologio mediatico« pojav s propagandističnim pristopom, ki je značilen za italijansko zgodovino zadnjih desetletij. Z njim se bo pogovarjal Tommaso Montanari. Predstavitve bo 9. decembra ob 18. uri.

Prisotni smo poslušali tudi daljnosežno razmišljanje o pojavu prebežnikov, ki naj ga doživljamo manj problematično, kot se dogaja to jesen z zaporednimi šotorišči na soškem bregu. Prihod toliko mladih, ki niso le uboge brezperspektivne pare, temveč so med njimi tudi razgledane, šolane osebe, lahko gledamo in doži-

vljamo tudi kot bogatitev tega prostora, ki ni novinec glede prepletanja različnih ljudi, jezikov, kultur. Seveda obstaja veliko protislovje med pojavom bremena, ki ga sedaj predstavljajo iz finančnega, logističnega in etičnega vidika, saj gre za žgoča vprašanja, in primerjavo z možnimi dolgoročnimi koristmi.

Na zaključku konference je bila podana tudi pikra ocena o krajevnih sredstvih obveščanja - Primorski dnevnik je izvzet -, ki ne poroča o določenih pobudah, ne iščejo stika, ne objavljajo sporočil. Ne gre le za izkušnjo Forum. O praznovanju 150-letnice goriške evangeličanske cerkve na primer ni bilo niti beležke, čeprav je o tem odmevno poročala vsedržavna TV mreža. Gorica je doživela podobno odmevnost morda le ob prihodu kolesarske karavane, ki spremlja »Giro«. Evangeličanska cerkev v mestu pomeni vendar tudi pristnost nemških protestantov, kot je bil tovarnar Ritter, ki je povezan z gradnjo železnice, z industrializacijo mesta... Župan je na slovesnost prišel v zamudi, v posegu pa posredno in neposredno pokazal udeležencem, vključno z osmimi pastori iz Severne Evrope, da ni informiran in nima pravih orientirnih točk glede te mestne danosti. (a.r.)

Tri knjižne novosti

V knjigarni Leg na Korzu Verdi v Gorici bo danes ob 18. uri predstavitev knjige spominov karabinerja Giuseppeja Campanara »Una vita per la divisa e all'improvviso...«, ki jo je uredil Girolamo Carnevale. Jutri ob 18. uri bo na vrsti predstavitev pesniške zbirke avstralskih aboriginov z naslovom »Inside Black Australia«, ki jo je uredil Kevin Gilbert. Publikaciji bodo predstavili Pericle Camuffo, Patrizia Dughero in Simone Cuva, poezije bo prebiral Pierluigi Pintar, Martin O'Loughlin in Giancarlo Lombardi pa bosta igrala na »didgeridoo«. V petek, 31. oktobra, ob 18. uri bodo predstavili še knjigo »Gli Assi del Fiat CR.42 della Seconda guerra mondiale« Hakana Gustavssona in Ludovica Slonga.

Srečanje z Volčičem

V okviru niza Knjiga ob 18.03 bodo danes v dvorani APT železniške postaje v Gorici predstavili knjigo Maurizia De Giovannija »In fondo al tuo cuore«, povezoval bo Alessandro Mezzena Lona. Jutri bo pa na vrsti srečanje z Dimitrijem Volčičem in Paolom Possamaiem z naslovom »L'eredità dei grandi imperi«.

Pravljica v Ronkah

V občinski knjižnici v Ronkah bo danes med 17. in 18. uro pravljčna urica v slovenščini. Pravljico bo pripovedovala Andreja Grom.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BALDINI, Korzo Verdi 57, tel. 0481-531879.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315.

DEŽURNA LEKARNA V TURJAKU
SPANGHERO, Ul. Aquileia 89, tel. 0481-76025.

Gledališče

»UN CASTELLO DI... MUSICAL & RISATE« v Kulturnem domu v Gorici: v petek, 31. oktobra, ob 20.30 »Una storia di fantasmi« (A. Ricci in E. Tamburini), nastopa gledališka skupina QAOS iz Forlija; predprodaja vstopnic v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici (tel. 0481-30212).

GLEDALIŠKA REVILJA »A TEATRO CON L'ARMONIA« ob 16. uri: v nedeljo, 9. novembra, v gledališču San Nicolò v Ul. I. Maggio 84 v Trziču »Forsi che sì... Forsi che no« (Riccardo Fortuna po zamisli Cristopherja Duranga), nastopa gledališka skupina Il Gabbiano iz Trsta. V nedeljo, 16. novembra, v župnijskem gledališču Pija X. v Ul. De Amicis 10 v Štaranu »Jack Calcagno. Un Americano a Trieste« (Leonardo Zannier), nastopa gledališka skupina Compagnia de l'armonia; več na www.teatroarmonia.it.

OBČINSKO GLEDALIŠČE V GRADIŠČU obvešča, da je pri blagajni gledališča v Ul. Ciotti 1 (tel. 0481-969753) do 8. novembra (vsak torek med 18. in 20. uro in vsako soboto med 10.30 in 12.30) možen nakup novih abonmajev in posameznih vstopnic. 10. novembra ob 21. uri bo gledališka predstava »Sissi a Miramar« (Alessandro Fullin), nastopajo Ariella Reggio, Alessandro Fullin, Marzia Postrogn, Adriano Braidotti, Paolo Fagiolo; več na www.artistiassociati-gorizia.it.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - ABONMA V GORICI v sodelovanju s Kulturnim domom in s Kulturnim

centrom Lojze Bratuž: 24. novembra ob 20.30 v Kulturnem domu »1914-1918. Trst, mesto v vojni«; 27. novembra ob 20.30 v Kulturnem domu »Prizma optimizma«; 15. decembra ob 20.30 v Kulturnem domu večer šansonov in poezije Miroslava Košute »Zlati prah imaš v očeh«; 26. januarja 2015 ob 20.30 v Kulturnem domu »Kabaret zlatih let«; 6. marca ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž »Štirje pianisti za dva klavirja« (Sijavuš Gadjević, Massimo Gon, Alexander Gadjević, Giuseppe Guarneri); 27. marca ob 20.30 v gledališču Verdi »Nora Gregor - Skriti kontinent spomina«; 20. aprila ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž »Hlapci«; 25. maja ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž »Obiski«; informacije in vpisovanje pri blagajni Kulturnega doma v Gorici v Ul. Brass 20 od ponedeljka do petka 10.00-13.00 in 15.00-18.00 (tel. 0481-33288).

V KULTURNEM DOMU V GORICI bo danes, 29. oktobra, ob 20.30 večjezična gledališka predstava »Memorie: storia e storie di migrazioni« (Spomini: zgodovina in zgodbe preseljevanja), v priredbi gledališke skupine I viandanti nel mondo iz Gorice, režiser je goriški kulturni delavec Vito Dalò. Predstavo prireja združenje Forum za Gorico, v sodelovanju s Kulturnim domom iz Gorice pod pokroviteljstvom goriške pokrajine; vstop prost.

V OBČINSKEM GLEDALIŠČU V TRŽIČU: danes, 29. oktobra, ob 20.45 koncert skupine L'Estravagante z naslovom »Stravaganze armoniche«. 10. novembra ob 20.45 iz niza »900'oltre« godalni koncert kvarteta Lyskamm. 11. in 12. novembra ob 20.45 iz niza »contrAZIONI« predstava »Beatles Submarine«, nastopata Neri Marcorè in Banda Osiris; prodaja vstopnic pri blagajni gledališča v Trziču (od ponedeljka do sobote 17.00-19.00), tel. 0481-494664 in v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici, tel. 0481-30212; več na www.teatromonfalcone.it.

Kino

DANES V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«. Dvorana 2: 17.45 - 20.20 »Il giovane favoloso«. Dvorana 3: 17.40 - 20.40 »Boyhood«.

DANES V TRŽIČU
KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Guardiani della galassia«. Dvorana 2: 17.00 - 19.30 - 22.00 »The Judge«. Dvorana 3: 18.00 - 19.50 »...E fuori ne vica«; 21.30 »Guardiani della galassia« (digital 3D). Dvorana 4: 17.40 - 20.40 »Boyhood«. Dvorana 5: 17.20 - 20.20 »Il giovane favoloso«.

Obvestila

SKRD JEZERO iz Doberdoba prireja enkrat na teden tečaj pilatesa pod vodstvom Sare Rossi. Prvo srečanje bo na sedežu društva v Doberdobu danes, 29. oktobra, ob 19.30; informacije po tel. 347-1243400 (Magda Prinčič).

DRUŠTVO SLOVENSКИH UPOKOJENCEV za Goriško obvešča udeležence martinovaja, ki bo v soboto, 8. novembra, pri Šterku pri Novi Gorici, da bo odpeljal avtobus ob 17. uri iz Jamelj, nato s postanki v Doberdobu, na Poljanah, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni, v Štandrežu na Pilošču, v Podgori pri telovadnici, pri vagni v Pevmi in na trgu Medaglie d'oro na Goriščku. Pričetek srečanja ob 18. uri. Organizatorji priporočajo točnost, obenem sporočajo, da je še nekaj prostih mest.

LIONS KLUB DOBROVO vabi na tradicionalno dobrodelno martinovanje v soboto, 8. novembra, ob 18. uri v dvorani Vinske kleti Goriška Brda; rezervacije na naslov hedvika.jelinic@siol.net.

ZSKD obvešča, da je na spletni strani Zveze pevskih zborov Primorske (www.zpzp.si) že odprta prijavnica za Primorsko poje 2015. Rok prijave zapade 30. novembra.

V MESECU BOJA PROTI RAKU DOJK ponujajo pri goriškem zdravstvenem podjetju možnost brezplačnih pregledov. Opravljajo jih vsak dan v tednu do 31. oktobra, med 9. in 12. uro v kirurški ambulanti v drugem nadstropju v goriški splošni bolnišnici in v bolnišnici San Polo v Trziču ter v četrtek, 30. oktobra, in v petek, 31. oktobra, med 15. in 17. uro v ginekološki ambulanti v Krminu.

PARKIRIŠČA V MODRIH CONAH bodo od 3. novembra proti plačilu od 9. do 13. ure in od 15. ure do 19.30.

Koncerti

V KULTURNEM DOMU V GORICI bo v četrtek, 30. oktobra, ob 20.30 koncert moškega pevskega zbora Provox iz Nove Gorice z naslovom »Pesmi prve svetovne vojne«. Sledila bo projekcija kratkometražnega filma »Krvave solze reke Soče« v režiji Iva Sakiside in Astrida Ličena; vstop prost.

»**VEČERNI KONCERTI**« združenja Rodolfo Lipizer v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici: 7. novembra, ob 20.45 nastopata violinista Hae-Sun Kang (Južna Koreja) in Fulvio Luciani (Italija); informacije in rezervacije na lipizer@lipizer.it, predprodaja vstopnic in abonmajev v knjigarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici (tel. 0481-30212); več www.lipizer.it.

Izleti

DRUŠTVO PROSTOVOLJNIH KRVO-DAJALCEV iz Sovodenj organizira v nedeljo, 9. novembra, celodnevni izlet v Istro. Vodič bo predstavil Grožnjan in Motovun, kjer bo kosilo, zaključek izleta bo v Umagu; informacije po tel. 340-3423087 (Paolo) in tel. 328-3717328 (Štefan). Vpisovanje na sedežu društva v Gabrjah ob ponedeljkih in petkih od 17.00-18.00 do 30. oktobra.

SPDG prireja 16. novembra martinov pohod na Vitovlje, z družabnostjo v popoldanskem času. Zmerne hoje (s spoznavanjem naravne in kulturne dediščine) bo dve uri in pol. Začetek pohoda pri prireditvenem prostoru na Vitovljah; informacije in prijave po tel. 0481-390826 (Fanika), v večernih urah in na sedežu društva ob četrtek med 19. in 20. uro, tel. 0481-532358. Ob zadostnem zanimanju možnost prevoza z avtobusom.

Prireditve

GORIŠKA KVESTURA bo ob dnevu spomina na mrtve v nedeljo, 2. novembra, ob 10. uri položila venec na spomenik padlim policistom na pokopališču v Trziču in ob 10.30 na spomenik padlim policistom v spomin-skem parku v Gorici.

OBČINA DOBERDOB bo 1. novembra polagala cvetje na spomenike padlim borcem v NOB in na spomenike padlim italijanskim in avstro-ogrskim vojakom v prvi svetovni vojni v Jamljah ob 10.45 na grobnico padlih avstrijskih vojakov v prvi svetovni vojni in ob 11. uri pred spomenikom padlim v NOB; v Bonetih ob 11.15 pred spomenikom padlim vojakom v prvi svetovni vojni; na Poljanah ob 11.30 pred spomenikom padlim v NOB; pri Vižintinih ob 11.45 v madžarski kapelici; na Palkišču ob 12. uri pred spomenikom padlim v NOB; v Doberdobu ob 12.20 pred spomenikom padlim v NOB. Predstavniki občin Nova Gorica, Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba in Združenja borcev bodo skupno z občinsko upravo položili venec na spomenik na Palkišču in na spomenik v Doberdobu.

OBČINA SOVODNJE bo polagala venec pri spomenikih padlim ob spo-

minski svečanosti 1. novembra na Vrhcu z odhodom izpred sedeža centra Danica ob 9.15, v Gabrjah ob 10. uri, na Peči ob 10.20, v Rupci ob 10.35, v Sovodnjah ob 10.50 najprej pri spomeniku in nato pri spominski plošči pri cerkvi.

OBČINA TRŽIČ bo počastila dan mrtvih v vseh vojnah v petek, 31. oktobra, ob 12.30 v Ulici Granatieri, ob 13. uri na pokopališču in ob 13.30 pri spomeniku pred ladjedelnico na Trgu Cosulich. V soboto, 1. novembra, ob 16.30 bo spreved startal s Trga Republike do spomenika v Ulici Rosselli, kjer bo nastopila mestna godba na pihala, sledila bo komemoracija; alpinisti bodo prinesli baklo bratstva, govorila bo županja Silvia Altran.

OBČINA ŠTEVERJAN obvešča, da bo polaganje vencev ob dnevu spomina na mrtve v soboto, 1. novembra, potekalo pred števerjanskim spomenikom na Trgu Svobode po koncu maše, ki se bo začela ob 9. uri in v nedeljo, 2. novembra, na Jazbinah po koncu maše, ki se bo začela ob 15. uri, sledil bo blagoslov na pokopališču ter komemoracija pred spomenikom padlim ob 30. obletnici postavitve.

PROGRAM DELEGACIJE GORIŠKEGA VZPI-JA ob Dnevu mrtvih: v petek, 31. oktobra, skupaj z generalnim konzulatom Republike Slovenije in delegacijo Zveze Borcev iz Nove Gorice ob 10. uri pri spomeniku v Pevmi, ob 10.30 pri spomeniku v Koprivnem in ob 10.45 pri spomeniku v Štandrežu; v soboto, 1. novembra, skupaj z VZPI, ANED, SKGZ in krajevnimi skupnostmi ob 8. uri v goriškem zaporu, ob 8.20 v goriškem grajskem naselju, ob 8.40 na obeležje na goriški železniški postaji in na spomenik deportirancem, ob 9.15 pri spomeniku v Pevmi, ob 10. uri pri spomeniku v Podgori, ob 11. uri pri spomeniku v Štandrežu, ob 11. uri pri spomeniku na Trnovem, ob 11.30 na pokopališču v Ločniku, ob 13. uri na glavnem goriškem pokopališču s predstavniki Republike Slovenije. V nedeljo, 2. novembra, ob 10.45 pred glavnim spomenikom v spominskem parku v Gorici v organizaciji goriške prefekture.

SSO IN SKGZ bosta polagala skupne vence v soboto, 1. novembra, ob 9.30 v Gonarsu in ob 13. uri na mestnem pokopališču v Gorici na dveh grobnicah partizanov in na grob Lojzeta Bratuža.

V OBČINI NOVA GORICA bo osrednja komemorativna slovesnost ob dnevu spomina na mrtve v soboto, 1. novembra, ob 11. uri v spominskem parku na Trnovem pri Gorici. Govornica bo poslanka Državnega zbora RS Mirjam Bon Klanjšček. Urniki: ob 8.45 odhod izpred občine Nova Gorica, ob 9. uri polaganje venca pri grobišču nad Grgarjem, ob 9.15 pri spomeniku padlim vojakom na Škabrijelu v Ravnici, ob 10. uri pri prvem grobišču nad Trnovem pri Gorici, ob 10.15 pri drugem grobišču nad Trnovem pri Gorici, ob 11. uri komemorativna slovesnost na Trnovem pri Gorici.

V PEVMI se bodo ob 1. novembru vaščani zbrali ob 9.15 pred spomenikom NOB, kjer bodo z recitalom sodelovali učenci osnovne šole Josip Abram iz Pevme, zapel bo moški pevski zbor Štmaver, priložnostni govor pa bo imel Matija Figelj. Sledil bo spreved do vaškega pokopališča, kjer bodo položili venca na skupno grobnico padlih partizanov.

VZPI-ANPI IZ ŠTANDREŽA in kulturno društvo Oton Župančič prirejata v soboto, 1. novembra, ob 11. uri svečanost v Kulturnem domu Andrej Budal v Štandrežu in ob 11.15 pri spomeniku v Štandrežu. Sodelovali bodo vokalna skupina Sraka in taborniki, govornik bo Marino Marsič.

»**KNJIŽNI ČETRTEKI - I GIOVEDI' DEL LIBRO**« v občinski knjižnici v Trziču ob 18. uri: 30. oktobra bodo Roberto Bassi, Fulvio Chianese in Roberto D'Agostino predstavili esej »Quelli del Quarto«.

»**KNJIGA OB 18.03**« v dvorani APT železniške postaje v Gorici: 30. oktobra

bo predstavitev knjige Maurizia De Giovannija »In fondo al tuo cuore«, povezoval bo Alessandro Mezzena Lona; 31. oktobra bo srečanje z Dimitrijem Volčičem in Paolom Possamaiem z naslovom »L'eredità dei grandi imperi«. Več na www.illibrodelle1803.it.

»**KRAŠKI VEČER**« v Lokandi Devetak na Vrhcu bo v četrtek, 30. oktobra, ob 20. uri posvečen prvi svetovni vojni. Mitja Juren, Nicola Persegati in Paolo Pizzamus bodo predstavili knjigo »Le Battaglie sul Carso«. Stanko Kosič iz Doberdoba bo javnosti predstavil svoje kipe iz granat in drugih ostalin prve svetovne vojne. Sledila bo kulinarična ponudba z menijem narodov prve svetovne vojne; obvezna rezervacija po tel. 0481-882488 ali na naslov info@devetak.com.

V OBČINSKEM AVDITORIJU V RONKAH bo v sklopu prireditve »Autunno da Sfogliare... e da ascoltare« v četrtek, 30. oktobra, ob 20.30 koncert pianista Moseja Andricha in v petek, 31. oktobra, ob 18.30 srečanje z novinarjem Guidom Barello, ki bo predstavil svojo knjigo »La tortura del silenzio«, predstavil ga bo Luca Perrino.

OBČINA RONKE bo v petek, 31. oktobra, ob 10.30 startala s Trga pred občino in s sprevedom položila vence pri spomeniku na Trgu Unità, v Ul. San Lorenzo in na spomenik pred pokopališčem.

PODGORSKA SEKCIJA VZPI-ANPI in SKRD A. Paglavc iz Podgore prireja polaganje vencev k spomeniku padlim v narodnoosvobodilni borbi v Podgori v soboto, 1. novembra, ob 10. uri. Po govoru in polaganju vencev bodo recitacije in nastop pevskih zborov iz Šempetra in Podgore. Slavnostni govornik bo Aldo Rupel.

SLOVENSKA SKUPNOST bo polagala vence v soboto, 1. novembra, ob 9.30 v Gonarsu in ob 13. uri na mestnem pokopališču v Gorici.

SLOVENC V LAŠKEM prireajo mašo zadušnico za vse rajne sorojake v nedeljo, 2. novembra, ob 11. uri v cerkvi Sv. Nedelje v Ronkah; pel bo MePZ iz Bilj pri Mirnu.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ in Krožek Anton Gregorčič vabita v četrtek, 6. novembra, ob 20. uri na novo srečanje pod lipami, tokrat s časnikarjem Jurijem Paljkom ob izidu njegove knjige z naslovom »Kaj sploh počnem tukaj«. O izboru zapisov, ki so v zadnjih petih letih pod istim naslovom izhajali v tedniku Novi glas, bo ob avtorju spregovoril tudi urednik, sicer prevajalec, pisatelj in literarni kritik Aleš Berger.

SEŠIVALNIKA SPOMINA: jesenski večeri dokumentarnega filma ob 19. uri v Pomniku braniteljem slovenske zemlje na Cerju: 7. novembra »Moja meja« (scenarij in režija Nadje Velušček in Anje Medved); 21. novembra »Mama Evropa« (scenarij Petre Seliškar in Terre Ferro Seliškar, režija Petre Seliškar). Večere organizira Zavod Kinokašča v sodelovanju z občine Miren-Kostanjevica in Kinoateljcem in se bodo zaključili s prijateljskim druženjem.

Mali oglasi

MED VRHOM IN POLJANAMI se je v nedeljo, 19. oktobra, izgubila Diana, angleški setter črno-bele barve; tel. 339-8487646.

PRODAJAM akacijeva drva; tel. 0481-390238 ob uri obedov.

Pogrebi

DANES V LOČNIKU: 9.10, Giuseppe Medeot (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V GRADIŠČU: 10.00, Sergio Perco (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi Sv. Valeriana in na pokopališču; 12.00, Dorinda Milocco vd. Iurig (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi Sv. Valeriana, sledila bo upepelitev.

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

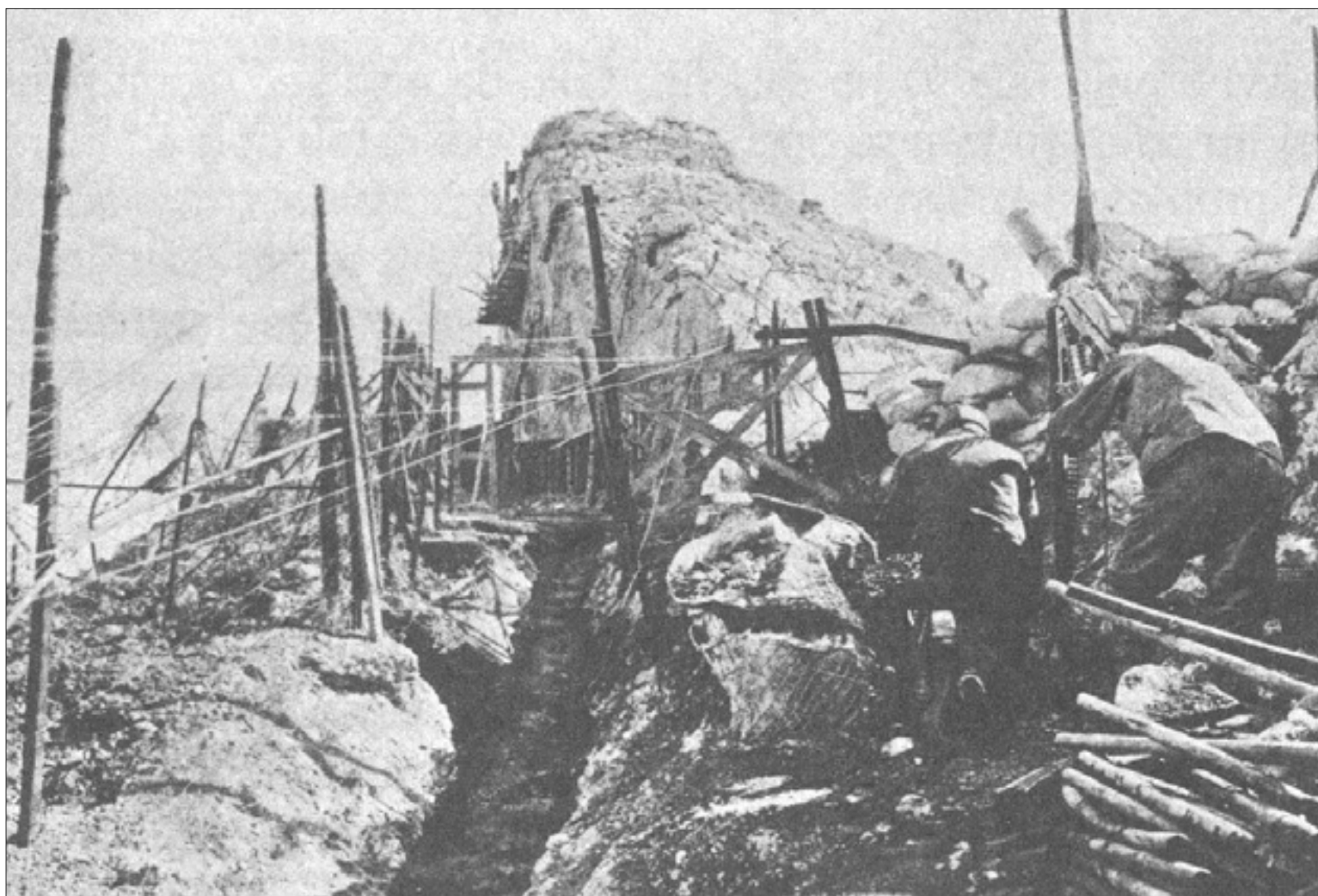
Miro Simčič

se nadaljuje **32**

Objavo v dnevniku je omogočil avtor
Miro Simčič
knjigo je izdala založba

būca
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47
Spletna knjigarna www.buca.si

V vrhovnih poveljstvih centralnih sil so zamenjali, kaj je njegov resnični namen. Na začetku, naj to zveni še tako presenetljivo, tega ni vedel niti sam Brusilov. Za dokončni udar naj bi se v ruski Stavki odločili naknadno, glede na razvoj razmer na bojišču. Armadi bi, ko bi dosegla najboljši rezultat, na pomoč priskočili dve sosedni armadi, tako da bi še bolj izkoristili začetni uspeh preboja. Ta inventivna taktika, v zgodovini vojskovanja dotlej neznan, je zmedla nasprotnika. Na jugu v Bukovini so ruske enote na osemdeset kilometrov širokem odseku že v prvih dneh ofenzive pregnale avstro-ogrsko čete trideset kilometrov v globino. Rusi so osvojili mesto Luck in zajeli 40.000 avstro-ogrskih vojakov. Celotna 4. avstro-ogrsko armada se je umaknila za reko Styr.

Sredi junija so ruske enote 7. armado donavske monarhije potisnile čez reko Prut ter v izjemno kratkem času osvojile celotno Bukovino, mesti Černovzy, Stanislau in druga. Zajeli so veliko ujetnikov in opreme. Centralne sile so 16. junija sprožile protiofenzivo; vodil jo je general Linzingen, ki je fronto centralnih sil sicer stabiliziral, ni pa dosegel posebnih uspehov.

Razmere na južnem delu bojišča so za vojsko donavske monarhije postale katastrofalne. Veliki uspehi ruskih enot so opogumili Romune, da so se pridružili antantnim silam. Romuni so imeli ozemeljske aspiracije v Transilvaniji, kjer je živel veliko njihovih sonarodnjakov. Nemci so bili prisiljeni z zahodnega bojišča potegniti na vzhodno fronto dvanajst najboljših divizij, Avstro-Ogrska pa je sredi junija morala prekiniti ofenzivo na Tirolskem, ki bi lahko prinesla preobrat v vojni z Italijani.

Najhujši avstro-ogrski poraz

Avstro-Ogrska je reorganizirala svoje armade na vzhodni fronti, tako da je novo oblikovano armadno skupino vodil sam prestolonaslednik Karol. Rusi so poskušali s novo ofenzivo pri Baranovičih, toda brez uspeha in s precejšnjimi izgubami. Uspelo pa jim je razbiti avstro-ogrsko levo krilo 2. avstro-ogrsko armade pri Brodiju. Von Hidenburg je prevzel poveljstvo nad fronto od Baltika do začetnih položajev 2. avstro-ogrsko armade. Nemci so želeli prevzeti poveljstvo nad celotno vzhodno fronto, kar se je vojaškim poveljnikom donavske monarhije zdelo ponižujoče. Avstro-ogrsko je na vzhodni fronti razpolagala le z armadno skupino prestolonaslednika Karla.

Podjetni ruski general Brusilov ni spal na lovorikah. Konec julija se je odločil za ofenzivo na mesto Kovel na severnem delu jugovzhodne fronte. Ta akcija je bila za centralne sile novo presenečenje in Rusom so prepustile precej ozemlja. Šele 3. avgusta, po hudih spopadih, so centralne sile ustavile ruske enote. Ruska 9. armada je uspešno potisnila avstro-ogrsko sile v Galiciji. Avgusta je ruski napad pojenjal, centralnim silam pa je grozila nova nevarnost: k antantnim silam je pristopila Romunija in pripravljena je bila stopiti v vojno proti centralnim silam.

Brusilov je s svojimi ofenzivami praktično dosegel največji uspeh antantnih sil leta 1916. Vzhodna fronta centralnih sil je bila resno prizadeta, posledično so uspehi Brusilova hromili dejavnosti centralnih sil na fronti v Franciji in proti Italiji. Avstro-Ogrska je poleti 1916 na vzhodnem bojišču doživela največji poraz v prvi svetovni vojni, saj je v kratkem času izgubila krepko prek 600.000 vojakov.

Italijani se hitro učijo, je spomladi leta 1916 ugotovil general Borojevič. General Cadorna je sicer imel težave z italijansko vlado in hrupnim parlamentom, kljub vsemu pa je številčno okrepil svoje armade, pa tudi nad pomanjkanjem opreme in streliva se ni več mogel pritoževati. Na začetku 1916 ni bilo dneva, da ne bi prihajalo do topniških dvobojev na soški fronti, konec januarja je avstro-ogrsko stran znova zasedla strateško pomembne položaje pri Oslavju.

Februarja so položaji donavske monarhije na Soči precej opešali, saj se je Conrad von Hötzendorf, kljub drugačnim nasvetom nemškega zaveznika, odločil za močno ofenzivo na Tirolskem z ambicioznimi cilji in z najboljšimi četami, kar jih je premogla dvojna monarhija. Nemci mu niso poslali zahtevane pomoči v orožju in četah. Za akcijo na Tirolskem je vrhovno poveljstvo vojske donavske monarhije morala potegniti precej opreme in vojaštva z vzhodne fronte in s soškega bojišča. Borojevič je moral prepustiti tretjino najboljšega vojaštva in opreme pete soške armade, tako da so soško fronto precej oslabili. Tudi kakovost enot na soški fronti se je poslabšala, saj je bilo v njih vse več rezervistov.

Prva zima na soški fronti je sicer prinesla večmesečno zatišje, vendar zatišje na fronti ne pomeni tudi miru. Poizvedovalne patrulje so se vsak dan spopadale z nasprotnikovimi četami, prihajalo je do topniških dvobojev, obe strani sta tudi pospešeno gradili utrdbe. V Zgornjem Posočju znajo biti zime hude, snega je veliko. Veliko vojakov je zmrazilo na položajih, precej so jih odnesli plazovi. Samo na koroškem odseku fronte so plazovi odnesli 600 mož iz avstro-ogrskih čet.

Na zahtevo francoskega zaveznika (bitka za Verdun se je razmahnila) se je Cadorna odločil za novo bitko na Soči brez večjih ambicij. Večje ofenzive se je nameraval resno lotiti šele takrat, ko bo vse dobro pripravljeno. Priprav na nov večji spopad na Soči na začetku pomladi Italijani še niso končali, pa tudi vremenske razmere niso bile ugodne. Antantni zavezniki so želeli, da bi italijanska akcija vezala nase čim več nasprotnikovih sil in tako olajšala razmere na zahodni in vzhodni fronti. Bitka se je začela z italijanskim napadom 11. marca 1916 in je trajala samo pet dni, do 16. marca. Peta soška bitka je bila ena najkrajših, tudi žrtev je bilo v primerjavi s predhodnimi in prihodnjimi ofenzivami na Soči razmeroma malo.

Avstro-ogrsko stran je kazala, da je ta napad vzela resno, da bi prikrla svoje prave namene na Tirolskem, Italijani pa so zaveznikom v bojih pri Verdunu le nekoliko pomagali. Italijani so se te-

Zgoraj:
vojna v skalah
je bila eno najbolj
surovih bojišč
prve svetovne
vojne;
desno: general
Svetozar Borojevič
s častniki
5. armade

meljito pripravljali na poletno ofenzivo, ki naj bi končno že prinesla preobrat na bojišču.

Cilji italijanske strani v peti soški bitki so bili zelo omejeni. S temi akcijami so sovražnika držali v nenehni napetosti in pripravljenosti ter mu vedno znova razbijali popravljene utrdbe in položaje. Italijanska vojska je vpoklicala precej novih rekrutov, tako da so lahko okrepili fronto v Tirolah, ne da bi odtegovali večje sile na soški fronti.

Na Tirolskem je Avstro-Ogrska zbrala velike sile, ki jih je odtegnila z vseh bojišč. Njihov cilj je bil prodreti v severovzhodno Lombardijo in italijansko vojsko na soški fronti odsekati od zaledja. Vojaški teoretiki še danes menijo, da so nemški zavezniki naredili veliko napako, ker niso odločno podprli ofenzive donavske monarhije, saj bi imel morebiten padec Italije velik pomen za drugačen razplet prve svetovne vojne. Pretirana ambicioznost, če ne celo nepremišljenost in avanturizem, so Conrada von Hötzendorfa leta 1916 potisnili v kar trojni poraz: na vzhodni fronti, na Tirolskem in na soški fronti. Preprosto: imel je premalo vojakov in sredstev za izvedbo ambiciozne ofenzive na Južnem Tirolskem.

Avstro-ogrsko sile so se morale zanesti le na lastne vire. Tako so precej oslabile 5. armado generala Borojeviča, ki je ostal brez večjega števila najboljših enot in topništva, podobno je bilo tudi na fronti proti Rusom. S soške fronte so na Tirolsko prepeljali 70.000 vojakov in dvajset baterij težkega topništva, z vzhodnega bojišča pa sedem divizij. Za začetek napada so bili pripravljeni že aprila, toda visok in razmočen sneg jim je napad omogočil šele 15. maja. Armade donavske monarhije so dosegle začetne uspehe na izjemno težkem terenu. V naslednjih dneh je kazalo, da bodo premagale italijansko vojsko na planinskih ovirah in Italijani so že razmišljali o umiku s Soče.

Tirolska ofenziva je bila za italijansko stran precejšnje presenečenje, čeprav je njihova obveščevalna služba pravočasno opazila, da nasprotnik na tem delu fronte pripravlja večjo akcijo. Prišlo je tudi do izdaje, tako da so Italijani pravočasno izvedeli, kaj jim pripravlja Conrad von Hötzendorf.

Mrzlično so začeli dovažati čete iz soške doline in notranjosti Italije. Tokrat je Cadorna prosil rusko Stavko, naj čim prej začne ofenzivo proti centralnim silam na vzhodni fronti in mu tako povrne uslugo, ki jo je naredil Rusom, ko je pred slabim letom napadel centralne sile v času, ko jim je po porazu pri Gorlicah trda predla.

Do začetka junija se je avstro-ogrsko ofenziva počasi ustavljala na vse močnejših italijanskih položajih, toda čete donavske monarhije so že bile petnajst kilometrov pred lombardijsko nižino. Če bi njihov prodor uspel, bi se vojna za Italijane slabo končala. Na začetku junija pa je general Brusilov začel zmagoviti pohod, ki se je za avstro-ogrsko sile končal z izgubo Bukovine in grozljivim porazom pri Lucku. Rusi so zajeli več sto tisoč avstro-ogrskih vojakov in veliko vojaškega materiala. Avstro-ogrsko vrhovno poveljstvo je ukazalo prekiniti obetavno ofenzivo na Tirolskem. Sredi junija so tako z ofenzivo na Tirolskem prenehali, konec junija pa so celo zapustili nekatera že okupirana italijanska mesta.

Italijansko poveljstvo je vsa svoja prizadevanja vložilo v uspeh poletne šeste ofenzive na Soči. Globalne razmere na vseh drugih frontah so jim šle močno na roko. Enote Brusilova so na vzhodni fronti mlele vse pred seboj, nove bitke na francoskem bojišču so vezale nase strateške rezerve centralnih sil. Borojevičeva armada je bila takrat šibkejša kot kdajkoli, če odmislimo začetek spopadov na Soči. Takratno razmerje sil na celotni fronti glede na število vojakov in topov je bilo ena proti tri v korist Italijanov. Na odseku 3. italijanske armade, ki ji je poveljeval general Duca d'Aosta, južno od Gorice do morja, pa je bilo razmerje sil zanje še ugodnejše: tu je na en Borojevičev top namreč prišlo kar šest italijanskih, na enega vojaka Borojevičeve armade pa štirje italijanski. Že spomladi so Italijani za fronto pripravili sedem novih divizij, namenjenih šesti bitki na Soči. Italijanski vojaki in poveljniki so marljivo vadili po taktičnih postopkih francoskega vojskovodje generala Nivella. Bitka se je začela 4. avgusta, končala pa se je dvanajst dni pozneje, 16. avgusta, in to z velikimi italijanskimi uspehi.

RAI3bis

SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103
18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.10 TDD predstavlja **20.30** Deželni Tv dnevnik, sledi Čezmejna Tv: dnevnik Slo 1

RAI1

6.10 Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 13.30, 16.25, 20.00 Dnevnik in vreme **6.45** Aktualno: UnoMattina **9.35** Linea Verde **10.00** Storie vere **11.10** A conti fatti **12.00** Show: La prova del cuoco **14.05** Talent show: Dolci dopo il Tiggi **14.40** Show: Torto o ragione? **16.00** La vita in diretta **18.50** Kviz: L'Eredità **20.30** Igra: Affari tuoi **21.10** Carosello Reloaded **21.15** Serija: Velvet **22.40** A spasso con Biagio **23.50** Talk show: Porta a porta

RAI2

7.10 Nad.: Heartland **8.35** Nad.: Le sorelle McLeod **10.00** 13.30, 17.45 Rubrike **11.00** I fatti vostri **13.00** 18.20, 20.30, 0.50 Dnevnik in vreme **14.00** Detto fatto **16.15** Serija: Castle **17.00** SuperMax Tv **18.00** Sportna rubrika **18.50** Serija: N.C.I.S. – Los Angeles **19.40** Serija: N.C.I.S. **21.00** Impazienti

21.10 Film: Trespass (triler, '11, i. N. Cage, N. Kidman) **22.50** Rai Sport 90° minuto

RAI3

6.30 Rassegna Stampa **7.00** Tgr Buongiorno Italia **7.30** Tgr Buongiorno Regione **8.00** Talk show: Agorà **10.00** Mi manda RaiTre **11.00** Elisir **12.00** 14.00, 18.55, 0.00 Dnevnik, vreme in rubrike **12.45** Pane quotidiano **13.10** Rai Cultura – Il tempo e la storia **15.10** Nad.: Terra nostra **15.55** Dok.: Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **20.00** Variete: Blob **20.15** Sconosciuti **20.35** Nad.: Un posto al sole **21.05** Chi l'ha visto?

RAI4

11.15 15.30 La vita segreta di una teenager americana **11.55** 16.15 Joan of Arcadia **12.35** Heroes **13.15** 19.05 Beauty and the Beast **14.00** 18.25 Streghe **14.40** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **14.45** Greek **16.15** Novice **17.00** Robin Hood **17.45** La spada della verità **21.10** Luther

22.50 Film: The Assault (akc.)

RAI5

13.40 Europa Street Art **14.10** Capolavori della natura **15.10** Yellowstone **16.10** Film: L'ultimo metro (dram.) **18.20** Novice **18.25** Il giro del mondo in 80 meraviglie **19.30** America tra le righe **20.35** Passepartout **21.10** Inventare il tempo **22.15** Ubiq – Spazi **22.45** Cult Book **23.15** David Letterman Show **0.05** Ghiaccio bollente

RAI MOVIE

14.25 Film: Il kentuckiano (western) **16.15** Film: Ti va di pagare? (kom., Fr.) **18.00** Novice **18.05** Film: I carabbinieri (kom., It., '81) **19.40** Film: Uno contro l'altro, prati-

SLIKOVNA KRIŽANKA

REŠITEV (28. oktobra 2014)

Vodoravno: Scala, Slavec, Akad, Takač, Latina, Nara, Alin, raven, imamat, namigovanje, alira, Simoneta, Katarina, Z. T., Avala, fakir, Cavani, acer, kep, alora, in, Iva, Aeti, Raner, kriza, Altig, dikcija, Veneziano, Ono, sir, Emili, ou; na sliki: Zvonko Simoneta.

camente amici (kom., It., '81, i. R. Pozzetto) **21.15** Film: Sperduti a Manhattan (kom., '99, i. S. Martin)

22.50 Film: L'onda (dram., Nem., '08)

RAI PREMIUM

11.10 Nad.: Un posto al sole **12.15** Nad.: Betty la Fea **13.00** 19.15 Nad.: Terra Nostra **13.55** Serija: Un ciclone in convento **15.35** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **15.40** Nad.: Madre, aiutami **17.35** 0.50 Novice **17.40** Nad.: Pasion prohibida **20.10** Nad.: Un medico in famiglia **21.10** Serija: L'ispettore Coliandro **23.05** Serija: Squadra Speciale Vienna **23.55** Autoritratti

RETE4

6.50 Nad.: Zorro **7.10** Serija: Hunter **8.05** Nad.: Cuore ribelle **9.30** Serija: Carabinieri **10.35** Sai cosa mangi? **10.45** Rubrika: Ricette all'italiana **11.30** 18.50 Dnevnik, vreme in prometne informacije **12.00** Serija: Detective in corsia **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg distretto 21 **16.40** Film: Salvate il Gray Lady **19.35** Nad.: Il segreto **20.30** Nad.: Tempesta d'amore **21.10** Serija: The Mentalist **23.05** Serija: Bones

CANALES

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vreme, borza in denar **8.45** Show: Mattino cinque **11.00** Aktualno: Forum **13.00** 20.00 Dnevnik in vreme **13.40** Nad.: Beautiful **14.15** Nad.: Centovetrine **14.45** Talk show: Uomini e donne **16.15** Nad.: Il segreto **17.00** Show: Pomeriggi cinque **18.45** Kviz: Avanti un altro! **20.40** Show: Striscia la notizia – La voce dell'indecenza **21.10** Film: Quasi amici – Intouchables (dram., Fr., '11) **23.40** Film: Firewall – Accesso negato (triler, '06, i. H. Ford)

ITALIA1

7.05 Nan.: La vita secondo Jim **7.30** Nan.: Mike & Molly **8.25** Serija: Psych **10.25** Serija: The Closer **12.25** 18.30 Dnevnik, vreme in prometne informacije **13.00** Šport **14.05** Nan.: Simpsonovi **14.35** Nan.: Futurama **15.00** Nan.: 2 Broke Girls **15.50** Nan.: The Big Bang Theory **16.45** Serija: Chuck **19.20** Serija: C.S.I. – New York **21.10** Show: Le Iene Show

IRIS

11.15 Film: Il gatto di Brooklyn aspirante detective (kom.) **13.05** 19.10 Serija: Hazzard **15.15** Iris al Festival di Roma **15.35** Film: Un buco in fronte (western) **17.20** Film: Una spada per Brando (pust.)

21.00 Film: Little Children (dram., '06, i. K. Winslet) **23.55** Film: Carne tremula (dram., '97)

LA7

7.00 7.55 Omnibus **7.30** 13.30, 20.00, 0.50 Dnevnik **9.45** Coffee Break **11.00** L'aria che tira **14.00** Kronika **14.40** Serija: Il commissario Maigret **16.30** Film: Moonlighting **18.10** Serija: Il commissario Cordier **20.30** Otto e mezzo **21.10** Nad.: Grey's Anatomy

LA7D

6.30 I menù di Benedetta – Ricetta Sprint **7.40** 14.05 The Dr. Oz Show **8.30** 12.55, 18.55 Dnevnik **8.50** 12.00, 13.05 I menù di Benedetta **10.00** 19.00 Chef per un giorno **11.00** 20.05 Cuochi e fiamme **16.50** 21.10 SOS Tata **0.10** La mala educaxxxion

TELEQUATTRO

6.00 13.20, 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik in vreme **6.30** 12.55 Rubrika: Le ricette di Giorgia **7.00** Sveglia Trieste! **8.30** Dok.: Italia da scoprire **12.45** Italia economia e prometeo **13.45** Košarka **18.00** 19.00, 23.50 Trieste in diretta **20.00** Happy hour **21.00** Azzurro Italia **23.30** Peccati in tavola

LAEFFE

13.45 19.45 Novice **14.00** 16.45, 19.55 Dalla A a LaEffe **14.05** 18.05 Serija: Jamie Oliver in USA **14.50** Serija: L'archeologo vagabondo **15.50** Grand Designs **17.10** 20.15 Serija: Racconti dalle città di mare **18.55** Serija: Bourdain – Cucine segrete **21.10** Marco Paolini racconta **21.15** Marco Paolini – La macchina del capo **23.10** Film: Get Shorty

CIELO

12.15 Hell's Kitchen **13.00** 14.30, 15.30 MasterChef **13.30** 17.30 Buying & Selling **15.15** Novice **16.30** 18.30 Fratelli in affari **19.15** Serija: Affari al buio **20.15** Serija: Affari di famiglia

21.10 Film: Awake – Anestesia cosciente (dram., '07, i. J. Alba) **22.45** Stop & Go!

DMAX

12.20 Property Wars **13.15** Container Wars **14.05** 20.20 Banco dei pugni **15.00** Turtleman **15.50** River Monsters **16.45** Airport Security **17.40** 23.45 Top Gear **18.35** Affare fatto! **21.10** Te l'avevo detto **22.00** I peggiori tatuaggi d'America **22.50** I re della spiaggia

SLOVENIJA1

6.05 Kultura **6.10** Odmevi **6.55** Dobro jutro **10.20** 15.55, 18.40 Otroški program: OP! **11.45** Nad.: Ostržek **13.00** 15.00, 17.00, 18.55, 22.35 Poročila, športne vesti in vreme **13.30** Tednik **14.20** Globus **15.10** Mostovi – Hidak **15.45** Dok. serija: Village Folk **16.00** Kviz: Male sive celice **17.25** 23.40 Turbulenca **17.55** 23.10 Točka preloma **18.30** Infodrom **19.30** Slovenska kronika **20.05** Film: Ugrabitev **22.00** Odmevi

SLOVENIJA2

6.00 9.40 Zabavni infokanal **7.00** Otroški program: OP! **8.45** Infodrom **10.30** Dobro jutro **12.45** Posebna ponudba **13.10** Osmi dan **14.05** Dok. film: Voyager 127AU **15.05** O živalih in ljudeh **15.30** Na vrtu **15.55** Glasnik **16.20** Evropski magazin **16.35** Mostovi – Hidak **17.15** Nedeljsko popoldne z Ulo **18.35** Reportaža: Ljubljanski maraton **19.05** 0.10 Točka **19.50** Žrebanje lota **20.15** Rokomet: kvalifikacije za EP (m), Slovenija – Slovaška, prenos **22.15** Odd.: Bleščica **22.50** Film: Domov za božič

KOPER

13.55 Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv – deželne vesti **14.20** Evronovice **14.30** Meridiani **15.30** Trst **16.00** Dok. odd.: K2 **16.25** Boben **17.25** Vsedanes – Vzgoja in izobraževanje **18.00** Med valovi **18.35** Vremenska napoved **18.40** Primorska kronika **19.00** 22.00, 23.55 Vsedanes – Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Ciak Junior **20.00** Alpe Adria **20.25** Rokomet: kvalifikacije za EP (m), Slovenija – Slovaška **22.15** Artelevisio-ne **22.45** Istra skozi čas **23.25** Potopisi

POP TV

6.00 Risanke in otr. serije **7.00** Serija: Ročne spretnosti **7.25** Film: Shrek (anim.) **9.10** 10.20, 11.35, 12.45 TV prodaja **9.25** 15.45 Nad.: Barva strasti **10.35** 16.40 Nad.: Sila **11.50** 17.55 Nad.: Vrtinec življenja **13.00** Serija: Lepo je biti sosed **13.55** Film: Shrek 2 (anim.) **17.00** 18.55, 21.20 Novice in vreme **20.00** Serija: Gostilna išče šefa **21.50** Serija: Gasilci v Chicagu **22.45** Serija: Mentalist **23.40** Serija: Na robu znanosti

Sreda, 29. oktobra
Canale 5, ob 21.10

Quasi amici

Francija 2011
Režija: Olivier Nakache in Eric Toledano
Igrata: François Cluzet, Omar Sy, Anne Le Ny in Audrey Fleurot

Absolutno politično nekorektni film, ki je bil francoskemu občinstvu taklo všeč, da ga je pred tremi leti proglasilo za eno največjih filmskih uspešnic zadnjih časov, je zgodba o srečanju med plemičem Phillipom in revnim nepridipravom Drissom. Življenji premožnega Parižana in revnega temnopoltega brezposleneža iz oddaljene banlieue bi ne mogli biti bolj različni, kljub vsemu pa se njuni usodi srečata.

Invalidni Philippe išče namreč nekoga, da bi ga negoval, zanj skrbel in ga spremljal. Med prijavljenimi kandidati naleti na Drissa. Ta si službe v resnici ne želi, temveč hoče le zadostiti pogojem za prejetje socialnega nadomestila. Toda Drissova spontanost je Phillipu všeč, zato ga najame, njuno prvotno nezaupanje pa počasi preraste v iskreno prijateljstvo.

KANAL A

6.55 18.55 Serija: Alarm za Kobro **11** **7.45** 13.45 Serija: Revolucija **8.30** 16.35 Serija: Dva moža in pol **8.55** 13.00 Risanke **10.40** 17.05 Serija: Naša mala klinika **11.30** Serija: Kamp razvajencev – ZDA **12.30** 13.30 Tv prodaja **14.35** Film: Kit Kittredge **18.00** 19.45 Svet **20.00** Film: Umri pokončno (akc., '88, i. B. Willis, A. Rickman) **22.25** Film: Podzemlje – Upor likanov

PLANET TV

11.00 12.30 Tv prodaja **11.15** 22.55 Nan.: Prijatelji **11.40** Modni oblikovalci Heidi Klum **12.45** Nad.: Sulejman Veličastni **13.45** Ellen **14.40** Nad.: Talenti v belem **15.35** 21.00 Kmetija – Nov začetek **16.45** Film: Od vrat do vrat (dram.) **18.25** 18.55 Danes **18.30** Zvezde Danes **20.00** Serija: Castle **22.00** Odd.: Bognedaj, da bi crknu televizor **23.35** Nan.: Pod lupo pravice

RADIJSKI PROGRAM

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar; 7.25 Dobro jutro; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva izmena, Radioaktivni val; 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena, Ana Praček Krasna – Slovenska v Ameriki; 11.00 Studio D; 11.15 Srečanja z Alojzom Rebulo; 12.15 To je narava; 13.20 Iz domače zakladnice; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Moj Sv. Ivan; 14.40 Music box; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Music box; 17.30 Odprta knjiga: Marko Sosič: Iz zemlje in sanj – 4. nad., sledi Music box; 18.00 Glasbeni magazin, sledi Music box; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (slovenski program)

5.00 Jutro na RK; 5.30, 5.50 Jutranja kronika; 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 14.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 7.30 Sredine minute; 7.45 Primorske novice; 8.00 Pregled tiska; 9.00 Dopoldan in pol; 9.10, 16.20 Pregled prireditev; 10.00 Živalski blues; 10.40, 15.00, 18.55 Pesem tedna; 11.00 Pogovor o zavodu na Debelem rtiču; 12.30 Opoldnevnik; 13.30 Na rešet; 14.00 Aktualno; 15.30 DiO; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 19.00 Dnevnik in kronika; 20.00 Odprto za srečanja; 21.00 S koncertnih prizorišč; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasbena zavesa; 0.00 Nočna kronika.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30, 11.30, 13.00, 12.00, 12.28, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30, 17.30, 18.30, 19.28 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli orti grandi; 8.05 Horoskop; 8.35, 17.33 Euroregione News; 8.40, 12.15 Pesem tedna; 9.00 Nel paese delle donne; 9.35 Appuntamenti; 10.15, 19.15 Singla single; 10.25 Televizijski in radijski programi; 10.35 Glasbena lestvica; 11.00, 18.00 Economia e dintorni; 11.35 Ora musica; 12.30 Dogodki dneva; 13.00, 20.30 Commento in studio; 13.35 Glasba; 14.00, 23.00 Finestra sul Friuli Venezia Giulia; 14.35 Glasba; 15.00 McGuffin; 15.30 Dogodki dneva; 16.00 Pomeriggio ore quattro; 19.30 Večerni dnevnik; 20.00 Glasba; 21.00 Sonoricamente Puglia; 22.00 Classicamente/Liricamente; 22.30 Sonoricamente classic; 0.00 Nottetempo.

VREDNO OGLEDA

Lastnik:

Zadruga Primorski dnevnik d.o.o. - Trst

Izdajatelj:

Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380,
fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

email: trst@primorski.eu

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320, faks 0481 356329

email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28,

tel. 0432 731190, faks 0432 730462

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510,

fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>

Naročniško - prodajna služba

Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320 faks 0481 356329

Cena: 1,20 €

Celoletna naročnina za leto 2014 230,00 €

Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €

Letna naročnina za Slovenijo za leto 2014

230,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo,

Partizanska 75, Sežana,

tel. 05-7070262, fax. 05-7300480

transakcijski račun pri banki SKB D.D. v

Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne

prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.

www.tmedia.it

GORICA, ul. Malta 6

TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI

advertising@tmedia.it

Brezplačna tel. št. 800129452

Iz tujine +39.0481.32879

Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina

1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €,

finančni in legalni 92,00 €,

ob praznikih povšek 20%

Slovenija danes v Kopru

KOPER - Slovenska moška rokometna reprezentanca bo danes v v koprski dvorani Bonifika pričela svoj kvalifikacijski cikel za nastop na EP na Poljskem leta 2016. Pomerila se bo s Slovaško (ob 20.30). Jure Dolenec, Sebastian Skube in Borut Mačkovšek zaradi poškodb ne bodo v kadru trenerja Denića, manjkali bodo tudi tri dni pozneje na gostovanju v Latviji, bo pa igral Uroš Zorman (na sliki), ki je v zadnjem tednu zavaljo poškodovane mečne mišice vadil po posebnem programu.

EP 2019 v Sloveniji?

LJUBLJANA - Slovenija je napovedala kandidaturo za organizacijo evropskega odbojarskega prvenstva za moške leta 2019. Da ji kandidatura uspe, mora najprej organizirati enega od evropskih ali svetovnih prvenstev za mlajše kategorije, zato bo kandidirala tudi za organizacijo svetovnega prvenstva U-23 za ženske leta 2017. Kot kaže bosta Finska in Estonija, ki sta že dlje časa navedli organizacijo EP 2019 in sta tudi veljali za favoritinji, od kandidature odstopili. Moško EP 2017 bodo organizirali Poljaki.

NOGOMET Dvajset kandidatov, Italijanov ni

ZÜRICH - Mednarodna nogometna zveza je objavila seznam imen za nogometaša leta. Na njem je tudi šest članov nemške reprezentance, ki je letos osvojila naslov svetovnega prvaka, med 20 nominiranci pa ni nobenega Italijana, in le en nogometaš, ki igra v Italiji, to je vezist Juventusa Paul Pogba. Seznam kandidatov bodo na nekaj najozbiljnih imen skrčili 1. decembra, dotlej pa so na njemu: Philipp Lahm, Bastian Schweinsteiger, Manuel Neuer, Thomas Müller, Mario Götze, Toni Kroos, Arjen Robben, Cristiano Ronaldo, Lionel Messi, Gareth Bale, Karim Benzema, Sergio Ramos, James Rodriguez, Zlatan Ibrahimović, Yaya Toure, Angel di Maria, Diego Costa, Thibaut Courtois, Eden Hazard in Paul Pogba. Ime zmagovalca bodo objavili 12. januarja na gala prireditvi. Lani je zmagal Cristiano Ronaldo. Argentinski superzvezdnik Messi se za naziv poteguje že petič, med letoma 2009 in 2012 je bil štirikrat zapored nepremagljiv.

OI 2024 - Nemčija je uradno napovedala kandidaturo za olimpijske igre leta 2024. Kje bodo, ni še potrdila. Drugi kandidati naj bi bili še Doha, Pariz, Rim in ZDA z Los Angelesom, San Franciscem, Washingtonom ali Bostonom.

100 - V košarkarski ligi NBA, ki se je začela sinoči, bo letos 101 tujec iz 37 držav. Kanada bo najbolje zastopana, v ligi NBA bo igralo 13 državljanov te države. Sledi ji Francija z desetimi košarkarji.

SLOVO - Po decembrski prometni nesreči, ko ga je na tla zbil kombi, in dolgotrajni rehabilitaciji po zlomljeni ključnici, štirih rebrih in medenici se od poklicnega kolesarstva posavlja član Adrie Mobil Tomaž Nose.

KOLESARSTVO - Zgodilo se je v letošnji sezoni

Španija ekipno prva

Glavni del kolesarske sezone se je zaključil z dirkama Tour of Peking (veljavna za UCI World Tour), zmagal je Belgijec Philippe Gilbert, in nedeljsko dirko Japan Cup (ne veljavna za UCI World Tour), zmagal je Avstralec Haas Nathan, Grega Bole pa je bil tretji.

Zmagovalec lestvice UCI World Toura je Španec Alejandro Valverde, drugi je Alberto Contador in tretji Avstralec Simon Gerrans. Na petem mestu je Italijan Vincenzo Nibali, prvi Slovenec je Simon Špilak na 29. mestu. Med prvimi stotimi je še Luka Mezgec na 83. mestu.

Med ekipami je slavila španska Movistar pred ameriško BMC in rusko Tinkoff Saxo. Ekipno je slavila Španija pred Italijo in Belgijo.

Na dirkah veljavnih za UCI World Tour je največ zmag dosegel Gerrans, štiri. Tri zmage je dosegel Contador, vse tri na etapnih dirkah. Dve zmagi pa je dosegel Valverde.

Če pa upoštevamo vse letošnje dirke prve in druge kategorije, je največ zmag dosegel Nemec Andre Greipel. Kar šestnajstkrat je z dvignjenimi rokami šel skozi cilj. Le eno zmago manj je dosegel Francoz Arnaud Demare. Na tretjem mestu je Norvežan Alexander Kristoff s štirinajstimi zmagami. Najboljši Italijan je bil Sacha Modolo z osmimi zmagami. Dve manj je dosegel Luka Mezgec, ki je prvo letošnjo zmago dosegel marca v Belgiji, zadnjo pa pred desetimi dnevi na Kitajskem. Vmes je dosegel prvo slovensko zmago na Giru, prvega junija v Trstu. Sprinter Mezgec bi morda dosegel še kakšno zmago več, vendar sta v njegovi ekipi, Giant Shimano, še dva vrhunski sprinterja Nemca Marcel Kittel in John Degenkolb, ki sta osvojila deset šprintov na treh tritedenskih dirkah.

Giro, Tour, Vuelta Vse tri tritedenske dirke so označevali padci. Najbolj spektakularen je bil na šesti etapi Gira, kjer je padla velika večina skupine. Med temi se je huje poškodoval Jani Brajkovič.

Na Touru sta padca Contadorja in Chrisa Frooma nodvomno odprla pot Nibalijevi zmagi. Na Vuelti je padel Naira Quintana, zmagovalec Gira, in tako olajšal delo zmagovalcu Contadorju. Za Contadorja je bila to že tretja zmaga na španski dirki.

Nibali pa se je z zmagi na Touru vpisal med redkimi kolesarji katerim je uspelo zmagati na vseh treh najpomembnejših tritedenskih dirkah. Ostali so Merckx, Hinault, Anquetil, Gimondi in Contador. Nibali pa se lahko edini ponaša z zmago tudi na Dirki po Sloveniji.

Slovenci Letos je za World Tour ekipe nastopalo osem Slovencev. Poleg Mezgeca je zmagal še Simon Špilak. Dosegel je tri zmage. Med ostalimi velja omeniti novince Jana Polanca in Mitjo Mohorič, ki sta si nabrala izkušnje, ter vedno solidnega »gregaria« Kristjana Korena.

Poglavje zase sta Grega Bole in Jure Kocjan. Oba sta po lanskim sezo-

Slovenec Simon Špilak je letos dosegel tri zmage, eno tudi na dirki Po Romandiji, od koder je posnetek

ANSA

ni ostala brez ekipe. Bole je od prvega aprila letos pričel nastopati za japonsko ekipo Vini Fantini-Nippo, ki ma kontinentalno licenco. Dosegel je štiri zmage. Kar devetkrat pa je stopil na drugo stopničko, petkrat je bil tretji. Štiri zmage je dosegel tudi Jure Kocjan, ki je letos nastopil za ameriško ekipo Smartstop, s kontinentalno licenco. Petkrat je bil drugi, trikrat pa tretji.

Prihodnje leto ne bo več nastopil med World Tour ekipami Marko Kump, ki se je vrnil v domačo Adrio Mobil. Z najboljšimi kolesarji pa se bo prihodnje leto prvič preizkusil enajdvajset letni Luka Pibernik. Nastopil bo z italijansko Lampre.

Oba slovenska predstavnika v ekipi Astana, Borut Božič in Jani Brajkovič, pa še ne vesta pri kateri ekipi si bosta služila kruh.

Ekipe Med ekipami World Tourja bo prihodnje leto glavna novost spojitve med Garmin in Cannondale Veliko govoric je o morebitni ekipi, kateri glavni sponsor bi moral biti Španski pilot Formule 1, Fernando Alonso, športni direktor pa Paolo Bettini, bivši kolesar in italijanski selektor. Nekaj ekip bo spremenilo ime zaradi sponzorjev, več novosti pa bo med ekipami s kontinentalno licenco.

Črne sence Žal tudi letos ni šlo brez dopingških afer. Med raznimi, ki so padli na rednih pregledih je treba omeniti Italijana Diega Ulissi, letos je dosegel dve zmagi na Giru, in Slovenca Roberta Vrečerja. Veliko prahu pa je okoli ekipe Astana, kar dva kolesarja sta padla na doping pregledu in mednarodna kolesarska zveza je zato izključila ekipo iz zadnje dirke v Pekingu.

Po desetih letih se je v zadnjih mesecih ponovno pričelo govoriti o smrti Marca Pantanija. Sumov in nerazjasnenih dogodkov je mnogo. Pantanijeva smrt se tako počasi spreminja v tipično italijansko afero, o kateri bo težko izvedeti resnico.

Edvin Bevk

Udinese v Firencah

V nogometni A-ligi ne poznajo zastojev. Deveti krog se je že začel sinoči, glavina tekem pa bo danes. Vse bolj presenetljivi Udinese, ki je ujel Sampdorio na tretjem mestu, čaka pomembna preizkušnja v Firencah, to bo tudi tekma kroga. Trener Videmčanov Andrea Stramaccioni (v ponedeljek je postal oče) meni, da bo odločilno razmerje moči v zvezni vrsti.

Sinoči: Sassuolo - Empoli 3:1

Danes: ob 20.45 Atalanta - Napoli, Cagliari - Milan, Fiorentina - Udinese, Genoa - Juventus, Inter - Sampdoria, Palermo - Chievo, Roma - Cesena, Torino - Parma. **Jutri:** ob 20.45 Verona - Lazio. **Vrstni red:** Juventus 22, Roma 19, Udinese in Sampdoria 16, Lazio in Milan 15, Napoli 14, Inter in Genoa 12, Fiorentina in Sassuolo 10, Cagliari in Torino 8, Empoli in Atalanta 7, Cesena in Palermo 6, Chievo 4, Parma 3.

ROJSTNI DAN

75 let legende Mira Cerarja

LJUBLJANA - Najuspešnejši slovenski športnik vseh časov Miro Cerar je včeraj praznoval 75. rojstni dan. Legendarni slovenski telovadec je na velikih tekmovanjih, olimpijskih igrah, svetovnih in evropskih prvenstvih, zbral neverjetnih 30 odličij, od teh 16 zlatih. Na paradnem orodju, konju z ročaji, se mu je lahko po številni osvojenih odličij približal le madžarski tekmovalac Zoltan Magyar. Na tem orodju je bil dvakratni olimpijski prvak v Tokiu leta 1964 in v Ciudad de Mexico leta 1968. V Tokiu je osvojil tudi bronasto odličje na drugo. Čeprav je Miro Cerar znan kot odličen konjenik, pa je bil zelo univerzalen telovadec. Bil je namreč prvi, ki mu je uspelo dvakrat zapored osvojiti naslov evropskega prvaka v mnogoboju - v seštevku nastopov na vseh orodjih. Na prvenstvih stare celine je kolajne osvajal tudi na vseh drugih orodjih, naslova evropskega prvaka pa je osvojil še na krogih, bradlji in drugo.

Mira Cerarja niso odlikovali le izjemni športni dosežki, temveč tudi življenje ob treningih in tekmovanjih. Ob gimnastiki je uspešno končal študij prava in dolga leta delal kot odvetnik. Redki so športniki, ki jim uspe študij uspešno združiti s kariero vrhunskega športnika. Po koncu kariere je postal aktiven športni delavec, izjemen borec za fair play, eden izmed ustanoviteljev Olimpijskega komiteja Slovenije, Slovenske olimpijske akademije in ambasador Slovenije za šport, toleranco in fair play.

Za Cerarja velja, da je tudi zelo pozoren spremljevalec našega športa, saj se redno udeležuje prireditev kot so Naš športnik, obmejno srečanje športnikov in drugih pobud, v katerih so soudeleženi naši športniki.

NOGOMET - Knjižni prvenec

Nekdanji selektor Francije Domenech se je krepko izkašljaj

PARIZ - Nekdanji francoski selektor Raymond Domenech je predstavil svojo novo knjigo z naslovom Mon dico passione du foot oziroma Moj strastni nogometni slovar, v kateri ni z nič kaj lepimi besedami govoril o trenerju Chelseaja Joseju Mourinhu ter nekdanjima varovancema v francoski izbrani vrsti Francku Riberyju in Nicolasu Anelkaju. Mourinho, nekdanji trener Interja in madridskega Reala, zdaj pa Chelseaja, je v nogometu začel kot prevajalec, kar je v knjigi zmotilo Domenecha: »To je težava prevajalcev, sčasoma prepričajo sami sebe, da so oni avtorji tekstov.«

Anelkaja je opisal s karakternimi značilnostmi Doktorja Jekylla in Gospoda Hyda, Riberyja pa obravnava na precej oster način. Zvezdnika v Münchenskega Bayernu namreč obtožuje, da je v reprezentanco v Južni Afriki vnesel svojo slab karakter, toda po tem je razpoložen precej bolje, saj si želi zlato žogo za najboljšega nogometaša.

Domenech ni pozabil niti na legende francoskega nogometa, Thierryja Henryja in Zinedina Zidana. Prvi je po njegovem mnenju resda pomagal svoji državi, da se je uvrstila na SP, pa čeprav je gol v dodatnih kvalifikacijah proti Irski dosegel z roko, vendar je s tem pokvaril svojo podobo nogometnega idola. Zidanov udarec z glavo Marca Materazzija v finalu SP 2006 pa je Francijo stal uspeha: »Zidane je žrtvoval uspeh ekipe zaradi lastnega ponosa.«

B-LIGA - Bari - Pescara 1:1, Bologna - Trapani 2:1, Brescia - Crotone 2:1, Carpi - Ternana 3:1, Catania - Virtus Entella 5:1, Cittadella - Livorno 1:1, Frosinone - Varese 1:1, Perugia - Avellino 0:0, Spezia - Latina 1:1, Vicenza - Modena 0:2, Virtus Lanciano - Pro Vercelli 2:0.

KOŠARKA

UNDER 19 ELITE - Sinoči: Jadran ZKB - Cormons 66:53

LJUBLJANSKI MARATON - Nastopilo je skoraj 23 tisoč ljudi

Rekordni in vse vse bolj evropski

Dolga »človeška kača« se je vila po ljubljanskih ulicah

Več slik iz Ljubljane si lahko ogledate na naši facebook strani Primorski_sport

FOTODAMJ@N

POGOSTO Doping: »pozitivni« rekreativci!

Rekreativne športne prireditve so vse bolj obiskane. To ne velja samo za Ljubljanski maraton. Podobno je tudi na kolesarskih rekreativnih dirkah, triatlonskih tekmah in tako naprej. Vse več ljudi se torej ukvarja z rekreacijo, žal pa se tudi vse več rekreativcev poslužuje prepovedanih živil. Na 19. Volkswagen ljubljanskem maratonu so prvič izvajali tudi dopińske kontrole. Še ne vemo, ali je kdo izmed rekreativnih športnikov skušal goljufati s prepovedanimi poživili. Organizatorji bodo teste v laboratoriju pregledali v prihodnjih dneh. Testirali so naključno izžrebane udeležence.

Podobno so preventivno protidopińsko kontrolo pred kratkim preizkusili tudi na kolesarski rekreativni dirki Granfondo di Roma v Rimu. Javno tožilstvo iz Masse je sprožilo preiskavo »Operazione Amateur«, s pomočjo katere so prijavili 18 rekreativnih kolesarjev, ki so osumljeni jemanja in prodaje prepovedanih poživil. Med njimi je 37-letni zmagovalec številnih rekreativnih dirk na Apeninskem polotoku.

Na podobnih dirkah nastopajo tudi številni ljubitelji kolesarstva iz tržaške in goriške pokrajine. Med njimi je tudi **Igor Vodopivec** Brežan, ki stanuje v Repnu. »Vedel sem, da tudi na rekreativnih dirkah prihaja do zlorab. Zdi se mi res smešno, saj dejansko tako goljufajo same sebe. Vedno sem dvomil, da nekateri niso povsem »čisti«, čeprav dokazov o tem nisem imel. Ko prikolesari 50-letnik v cilj le nekaj minut za zmagovalci, morda nekdanjimi profesionalnimi kolesarji, človek podvomi in se sprašuje, kako to zmore. Še posebej, če je med dirko tudi kak hud vzpon. Prav je, da kolesarske zveze posvečajo več pozornosti protidopińskim kontrolam tudi na rekreativnih prireditvah, čeprav jih to stane ogromno,« je povedal Vodopivec. (jng)

Prijetno jesensko, čeprav nekoliko hladno vreme, rekordna udeležba in solidni časi. Organizatorji 19. Volkswagen ljubljanskega maratona (3. etapa Trofeje Run Alpe Adria, skupaj s tržaško Baviseo in celovskim Wörthersee Halbarathon) so bili zadovoljni. Izpolnili so vse načrte. Prihodnje leto bo jubilejna 20. prireditev, na kateri organizatorji pričakujejo še večjo udeležbo. Letos se je v dveh dneh raznih tekaških prireditev udeležilo 22.556 ljudi, od tega v nedeljo 9188 na 21 in 42 km, 6100 pa na 10 km. Na »polovički« je bil najhitrejši Slovenec Rok Puhar (1:07:41) in Britanka Eleanor Davis (1:17:52). Puhar je s tem osvojil tudi slovenski naslov v polmaratonu, med atletinjami pa je ta pripadel Neji Kršinar (1:19:23), ki je bila skupno druga. Tretja je bila Erika Bagatin iz Italije (1:21:38). Med atleti je bil drugi Britanec Andrew McLeod (1:09:50), tretji pa Italijan Giovanni Iommi (1:12:47).

Na tekih v vseh treh razdaljah so nastopili tudi nekateri tekači in tekačice iz Tržaškega in iz Goriškega. V polovičnem maratonu se je Luka Kafol uvrstil na 107. mesto (čas 1.23:11). Andrea Santon je bil za tri minute počasnejši (1.26:12). Christian Volpi pa je 21-kilometrsko razdaljo pretekel s časom 1.27:24. V ženski konkurenci (21 km) se je zelo dobro odrezala Tamara Giorgi, ki se je v uvrstila na 19. mesto (čas 1.32:07). Za kroniko naj dodamo še, da je v ekipi »špikerjev« sodeloval tudi Rado Šušteršič.

Najboljši slovenski maratonec Kosmač je tako ocenil novo progo. Letos so se namreč organizatorji odločili, da bodo maraton speljali le v enem krogu in ne v dveh kot doslej. »S časom sem zadovoljen, ker sem ga tekel pred mesecem dni. Proga je dobra, v drugem sicer zelo razgibana, precej je ovinkov in je zato kar zahtevna. Tako sem prvo polovico tekel kar hitro, se je pa poznalo potem na koncu, ko nisem imel več moči in je moj ritem v drugem delu padel. Zelo sem vesel, ker je bilo veliko navijačev ob progi in tudi prava spodbuda za napore,« je dejal Kosmač.

V teku na 10 km je svoj zadnji »javni tek« odtekla Helena Žigon, najstarejša udeleženka, ki je aprila praznovala 86. rojstni dan. Bila je stalnica na vseh tekaških prireditvah, njeno življenjsko pot je v 21 poglavjih oziroma v prav toliko kilometrih opisala Jasmina Kozina Praprotnik v knjigi Bela dama: Življenje tekačice Helene Žigon.

Dogajanja, povezana z maratonom, so se začela že v četrtek s sejmom, predstavitevami in predavanji, tekaški del pa se je začel v soboto, ko je skupaj nastopilo 7023 najmlajših, osnovno in srednješolcev, ob tem

pa še 245 Ljubljančanov na dobrodelnem teku zabave. V soboto skupaj 7268 udeležencev, v nedeljo pa skupaj 15.288. Prvič so potekale tudi dopińske kontrole med rekreativci. Proračun prireditve je okrog milijona evrov, 25 odstotkov bo prišlo iz ljubljanske občine, 33 od sponzorjev, 48 pa od prijavnin, ki vsako leto rastejo tako kot udeležba.

Zaredi odločitve, da maraton na 42 km poteka v enem samem krogu, je velik izziv organizatorjem in mestni občini predstavljaj tudi prometna ureditev; zapora številnih cest in ulic ter preusmeritev linij mestnega potniškega prometa.

Dobri nastopi jadralcev TPK Sirena

Na mednarodni regati JK Pirat "Halloween regatta" v razredu optimist v Portorožu je bilo med 130 tekmovalci iz sedmih evropskih držav tudi osem jadralcev TPK Sirena. V dveh dneh so v močni burji nad 20 vzlovov odjadrili skupno pet plovov. Med Sireninimi jadralci se je najbolj izkazal Tinej Sterni, ki je osvojil zmago v četrtem plovu in solidno končno 11. mesto. Zelo dobro sta se odrezala tudi Leo Filipovič Grčić na 22. mestu in Petra Gregori na 23. mestu. Ostale uvrstitve: 42. Jan Zuppin, 59. Marko Sancin, 60. Leonardo Glavina, 99. Dario Filipovič Grčić in 125. Rene Popovič.

V Tržaškem zalivu pa je bila v organizaciji ŠTV dvodnevna conska regata za Trofejo mesta Trst. Premoč TPK Sirena se je pokazala predvsem v razredu 420, kjer so njegove posadke osvojile 1., 3., 6. in 13. mesto! Dobro so jadrili tudi laseristi in optimisti, ki pa so žal utrpeli nekaj diskvalifikacij, kar je TPK Sirena stalo osvojitve skupne društvene lestvice.

Šah: prvi turnir šolske mreže

V nedeljo je bil na sporedu prvi turnir šolske mreže, ki jo vodi zavod Žige Zoisa. Nastopilo je 32 mladih šahistov s cele tržaške pokrajine, a tudi z gosti z Doberdoba in Slovenije. Med višješolci je slavil Filippo Camana (Oberdan, 5,5/6) pred Enricom Genzom (Stefan, 5/6) in Zoisovcem Elio Riccobonom (4/6). Med srednješolci, ki so tekmovali s starejšimi vrstniki, sta z enakim številom točk in tudi enakim Bucholz količnikom zmagala Sebastjan Pieri in Boštjan Petaros (oba Kosovel, 3,5/6) pred Samuelejem Dallostom (Stoch, 2,5/6). Med osnovnošolci je brez poraza zmagal Giovanni Marchesich (Collodi, 5,5/6) pred gostjo iz Deskel Asjo Čebon – sicer drugouvrščeno na slovenskem državnem prvenstvu v svoji kategoriji, ki je zbrala pol točke manj, in Martino Gruden (1. maj 1945, 4,5/6). V številni konkurenci sta se dobro odrezala tudi četrto in petouvrščena Ivana Grilanc (1. maj 1945, 4/6) in Jan Cepar (Fran Venturini, prav tako 4/6).

V teku šolskega leta bo na sporedu še več turnirjev, najboljši pa bodo na koncu prejeli bogate nagrade.

Marko Oblak

DALEČ OD DOMA

»Handa« najboljši

Najboljši slovenski nogometaš **Samir Handanović** (na sliki) je v nedeljo v Ceseni (**Luka Kranjec** za Ceseno in **Rene Krhin** za Inter nista igrala) rešil svojega trenerja Mazzarrija pred potopom, saj je bil s svojimi posigi v vratih odločilen za tesno zmago Inter z 1:0. Različno sta poraz Chieva doživljala **Valter Birsa** in **Dejan Lazarevič** (Cesar spet ni igral). Drugi je zamenjal prvega, a ko je igral Birsa je Chievo vodil z 1:0, Šempeterčan pa je podal Zukanoviću za gol. Lazarevič, ki je namesto njega stopil na igrišče v 64. minuti pa je »izgubil« z 2:0. Chievu letos res ne gre. Palermo je klonil pred Juvntusom, branilec sicilskega moštva Siniša **Andjelković** pri tem ni imel veliko odgovornosti, slabše so se odrezali njegovi soigralci. O голу **Josipa Iličića** v Milanu smo poročali že v torek.

Karavdič sedel

Edini Slovenec v najvišji italijanski košarkarski ligi **Sedin Karavdič** je bil končno uvrščen v seznam igralcev moštva Capo d'Orlando za tekmo proti Romi, za poraz s 73:70 pa ni kriv, saj ni stopil na igrišče, njegov soigralec, Tržanec **Andrea Pecile**, pa je dosegel 5 točk. Za presenetljivo zmago Trenta proti Cantuju (83:71) je Tržanec **Marco Spanghero**, ki je začel na klopi, prispeval 9 točk. Zmage se je veselil tudi **Daniele Ca-**

valiero (Avellino, 9 točk). **Michele Ruzzier** je z Venezio začel v postavi, k častnemu porazu z 80:71 proti armadi Armanija pa prispeval 8 točk z metom 4:7 za dve točki.

Manià prvič KO

Loris Manià je v dresu Latine doživel v drugem krogu prvi poraz. Njegovo moštvo je s 3:1 izgubilo v Ravenni. Po dveh izenačenih setih so nasprotniki, na čelu z Brazilcem Renanom (27 točk), popolnoma prevladali. Števerjanec je sprejel 20 žog s 60-odstotnim izkoristkom in brez napak. **Tine Urnaut** je igral tokrat samo v prvem in četrtem setu, prispeval 7 točk s 33-odstotnim izkoristkom v napadu. Za zmagovalno moštvo je **Klemen Čebulj** dosegel 17 točk, vse v napadu, a je dobil le dve žogi manj od v odstotkih bolj uspešnega Renana. Z uspešnimi nastopi v dresu Molfette nadaljuje **Aleš Šket**. Po Milanu je padel tudi Sansepolcro. 26-letni korektor iz Ilirske Bistrice je bil po številu doseženih točk (13) drugi v svojem moštvu. Deset točk je dosegel z napadom, 2 s servisom, eno z blokom. Verona je proti Milanu dosegla svojo drugo zmago, a si je poškodovani Izolan **Mitja Gasparini** tekmo tokrat ogledal s klopi.

V A2-ligi je Matera **Mateja Černica** doživela doma poraz s 3:1 proti Potenzi. Gabrski odbojkar je vseh svojih 13 točk dosegel z napadom, sprejemal pa je s 73-odstotnim izkoristkom.

V B1-ligi je **Damir Kosmina** dosegel v 2. krogu prvo zmago. Njegov Bergamo je s 3:2 premagal Albo, Nabrežinec pa je bil z 22 točkami »top scorer« svojega moštva.

Še skok v Slovenijo: Luka Koper tržaškega trenerja **Marka Kalca** je po 6. krogu v 1. slovenski ligi še nepremagana. Konec tedna je v derbiu v Novi Gorici prvič šele izgubila niz. Dve lani najboljši ekipi, mariborski Branik in Calcit Kamnik, v tej fazi še ne igra.

Najmlajši Juventine OK

Isonzo - Juventus 1:2 (1:1)

Strelca: Santoriello, Coppetti. Juventus: Bigai, Bellani, Osso, Di Modica, Coppetti, Zoggia, Graziano (Rochira), Deganutti, Santoriello, Kerpan, Komjanc (Menossi); Porta, Visintin. Trener: Bucciol.

Najmlajši Juventine niso igrali najbolj prepričljivo, toda kljub temu so zmagali. Igra ni bila najboljša in tudi trener ni bil zadovoljen s pristopom njegovih fantov. Upoštevati moramo, da je Bucciolova ekipa zelo mlada. S trudom in dobro voljo so na koncu uspeli zmagati.

Vrstni red: Turriaco 15, Ism Gradisca 15, Juventus 15, Pieris 13, Virtus Corno 12, Torviscosa 10, Pro Staranzano 10, Terzo 9, Sovodnje 7, Audax 7, Unione 4, Isonzo 3, Azzurra 0, Fiumicello 0.

Obvestila

AŠD SK BRDINA organizira tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme v prostorih doma Brdina, Proseška ul. 109, na Opčinah. V četrtek, 6. novembra, od 18. do 21. ure zbiranje opreme. Urniki odprtih vrat sejma: petek, 7. novembra, od 18. do 21. ure; sobota, 8. novembra, od 16. do 21. ure; nedelja, 9. novembra, od 10. do 12. ure ter od 16. do 20. ure. Ob priliki, boste lahko dobili vse informacije glede smučarskih tečajev za zimsko sezono 2015. Info: 347-5292058, www.skbrdina.org

SK DEVIN prireja tečaj smučanja na plastični progi v Nabrežini ob sobotah popoldne. Začetek 2. izmene v soboto, 1. novembra 2014, od 15. do 17. ure. Informacije na info@skdevin.it ali na tel. 3358416657 - 3358180449.

AŠD MLADINA organizira tečaj smučanja na plastični stezi v Nabrežini, s pričetkom v ponedeljek, 10. novembra. Tečaj se bo nadaljeval 17., 24. novembra, in 1. decembra, od 17. do 19. ure. Za ostale info na tel. št.: 3470473606.

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

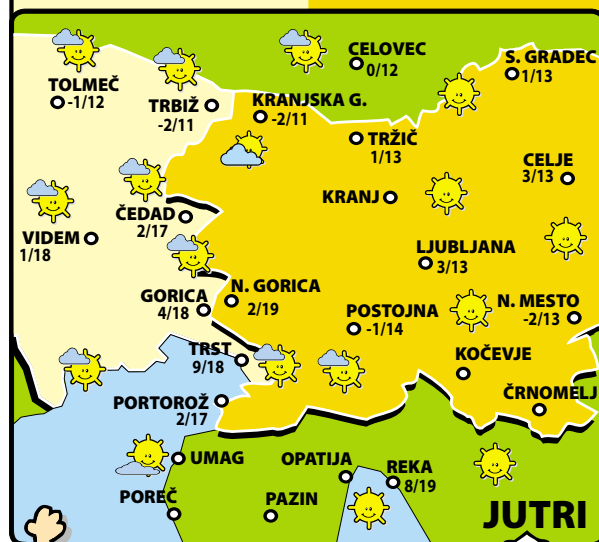
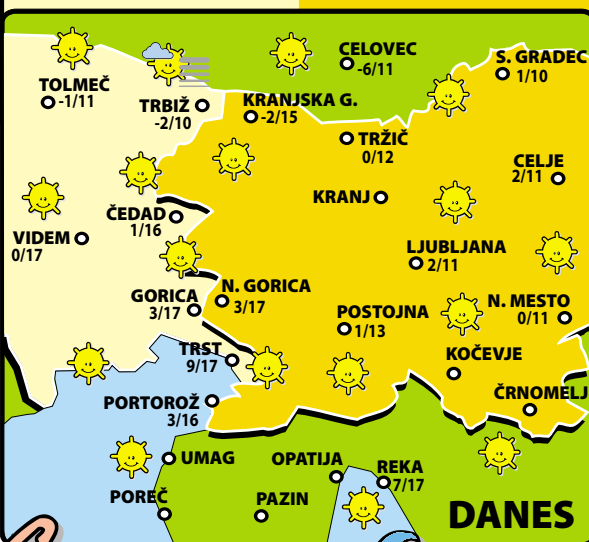
Nad večjim delom Evrope je območje visokega zračnega tlaka. Od vzhoda doteka k nam v nižjih plasteh ozračja razmeroma hladen zrak.

Po celi deželi bo še prevladovalo jasno vreme. Na trbiškem bo dopoldne rahlo spremenljivo in ponoči možna megla.

Pretežno jasno bo. Po nižinah v notranjosti države bo dopoldne megla ali nizka oblačnost, ki lahko na obrobju Panonske nižine vztraja večji del dneva. Burja na Primorskem bo ponehala.

Po celi deželi bo še jasno vreme. V hribovitem svetu bo ponekod rahlo oblačno.

Jutri se bo nadaljevalo suho jesensko vreme. Precej jasno bo z občasno zmerno oblačnostjo, na vzhodu tudi pretežno oblačno. Zjutraj in dopoldne bo ponekod po nižinah megleno. V izpostavljenih legah bo še možna slana.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 6.40 in zatone ob 16.57
Dolžina dneva 10.17

LUNINE MENE
Luna vzide ob 11.49 in zatone ob 21.44

NA DANAŠNJI DAN
1997 - Nad srednjo in jugovzhodno Evropo je bilo jedro močnega anticiklona, pri nas je bil zračni tlak zelo visok. V Novem mestu je znašal največji tlak, preračunan na morsk nivo, 1041 hPa, v Murski Soboti in Mariboru 1040 hPa in na Letališču Portorož 1034 hPa.

PLIMOVANJE
Danes: ob 0.58 najvišje 20 cm, ob 6.29 najnižje -6 cm, ob 12.13 najvišje 25 cm, ob 19.04 najnižje -35 cm.
Jutri: ob 2.44 najvišje 17 cm, ob 7.56 najnižje 0 cm, ob 13.17 najvišje 16 cm, ob 20.23 najnižje -28 cm.

MORJE
Morje je razgibanano, temperatura morja 19,7 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C
500 m11
1000 m7
1500 m5
2000 m2
2500 m0
2864 m-2
UV indeks ob jasnem vremenu po nižinah doseže do 2,5 in v gorah do 3.

Ministrica za kulturo nima časa za knjige

PARIZ - Francoska ministrica za kulturo Fleur Pellerin je dvignila veliko prahu z izjavo, da v zadnjih dveh letih ni prebrala niti ene knjige. To je priznala v televizijskem pogovoru o francoskem pisatelju Patricku Modianu, letošnjem Nobelovem nagrajencu za kulturo, v katerem ni znala povedati, katera od njegov knjig ji je najljubša. Kot je Pellerinova dejala v pogovoru v nedeljo zvečer, se je z Modianom po njegovi razglasitvi za Nobelovega nagrajence sestala na kosilu. A priznala je, da ne more povedati, katero od njegovih del ji je najljubše, saj da, odkar je pred dvema letoma zasedla ministrski položaj, ni imela časa brati njegovih knjig - ali katerihkoli drugih. »Brez problema priznavam, da v zadnjih dveh letih nisem imela časa brati,« je dejala.

Kama sutra je vse kaj drugega kot »mala umazana knjiga«

PARIZ - Indijska knjiga Kama sutra je med Zahodnjaki najpogostejše opredeljena kot biblija spolnih položajev. V pariški Pinakoteki skušajo s pomočjo okoli 350 eksponatov - kipov, slik in vsakdanjih predmetov - javnosti predstaviti, da je v četrtem stoletju našega štetja napisano delo mnogo več kot to. Indijska kustosinja razstave Alka Pande je dejala, da je cilj postavitve »pokazati, da Kama sutra ni zgolj mala umazana knjiga in da ni zgolj knjiga o spolnih položajih. Želim si, da bi jo ljudje razumeli kot knjigo življenja, kot knjigo užitka, kot knjigo, ki slavi najbolj senziabilne nianse veličastnega načina bivanja in estetike« je povedala.

LJUBLJANA - Potujejo v ameriški Phoenix

Najspretnější slovenski gasilci v boj za svetovno prvenstvo

LJUBLJANA - Šest najbolj spretnih slovenskih gasilcev, ki so se avgusta letos dokazali na podobnem tekmovanju na Bledu, se je včeraj odpravilo na najmočnejše svetovno gasilsko tekmovanje Firefighter Combat Challenge v ameriški Phoenix. Kvalifikacije bodo potekale med 2. in 6. novembrom, glavni del tekmovanja pa bo za najboljšo na vrsti 8. in 9. novembra. Radovljiska ekipa prostovoljnih gasilcev, ki je na mednarodnem tekmovanju na Bledu osvojila prvo mesto, je za ameriško preizkušnjo, kjer se bodo pomerili z najboljšimi, najhitrejšimi in najmočnejšimi gasilci na svetu, v boj poslala najboljšo, kar premore Slovenija. Ekipo sestavljajo Domen Pavlič, Matic Zupan, Anže Habjan, Gregor Stanonik in Amer Čosić, najboljši slovenski tekmovalci v prestižnih »najtežjih dveh minutah v športu«.

Po petih letih treningov, odrekanj in dokazovanj letos vsi pričakujejo, da se bodo slovenski fantje zavihteli na sam vrh. »Lansko 14. mesto med svetovnimi resničnimi najboljšimi gasilskimi tekmovalci je odlična iztočnica. Letos bomo še boljši. Pričakovanja so velika. Trenirali smo, kolikor se je le dalo in po svojih najboljših močeh se bo-

kujejo, da se bodo slovenski fantje zavihteli na sam vrh. »Lansko 14. mesto med svetovnimi resničnimi najboljšimi gasilskimi tekmovalci je odlična iztočnica. Letos bomo še boljši. Pričakovanja so velika. Trenirali smo, kolikor se je le dalo in po svojih najboljših močeh se bo-

mo potrudili, da bomo upravičili naša pričakovanja,« je pred odhodom povedal Domen Pavlič.

Njegov moštveni kolega Matic Zupan je dodal, da so slovenski gasilci avgusta dokazali, da spadajo med elito najboljših tekmovalcev medenega tekmovanja, a je bilo takrat vendarle nekoliko lažje, saj so bili na domačem terenu. »Konkurenca čez lužo bo neizprosna. Kljub temu se veselimo druženja s prijatelji in kolegi, neverjetnega vzdušja in časti ter spoštovanja, s katerimi tam sprejmejo gasilce,« je še dodal Zupan.

Na omenjenem tekmovanju se gasilci merijo v nalogah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Gasilec tekmuje s popolno operativno opremo, ki je težka 25 kilogramov, vsebuje pa zaščitno obleko in dihalni aparat, zrak pa diha preko maske iz tlačne posode.

NEW YORK - V boju proti komunizmu

FBI in CIA zaposlila najmanj 1000 nacistov

NEW YORK - Javna skrivnost, da je Washington po koncu druge svetovne vojne spravil do kruha in službe številne nacistične, z objavo doslej tajnih dokumentov dobiva vse večje razsežnosti. New York Times poroča, da sta FBI in CIA zaposlila najmanj 1000 osumljenih nacističnih vojnih zločincev zaradi pričakovane vojne proti komunizmu, ki je ostala le hladna. Najemanje nacističnih zločincev sta močno zagovarjala direktor FBI J. Edgar Hoover in direktor CIA Allen Dulles. Po njunem prepričanju je bila obveščevalna vrednost nacističnih morilcev za boj proti komunizmu pomembnejša, kot pa so bili »morebitni moralni spodrsrljaji« v službi tretjega rajha. Med te moralne spodrsrljaje spada tudi vpletenost v pokol 60.000 Judov v Litvi.

Cia je leta 1952 kot vohuna v vzhodni Evropi najela Aleksandrasa Li-leikisa, ki je bil med vojno član zločinske policije Gestapo. Cia mu je plačala 1700 dolarjev in dva kartona cigaret na mesec, štiri leta kasneje pa ga je spravila v ZDA. Kar 40 let je živel v miru, dokler ga niso odkrili tožilci in zahtevali, naj se ga izžene.

Ko so za to izvedeli pri Cii, so leta 1994 pritisnili na pravosodno ministrstvo, naj odstopi od primera. To se ni zgodilo in zločinec je bil izgnan. Najverjetneje s pravico do pokojnine, kajti ameriška javnost je šele pred kratkim izvedela, da so nacistični zločinci tudi po izgonu prejeli zvezne pokojnine, zaradi česar v senatu pripravljajo zakon, ki bo to prepovedal.

Primerov je še veliko več. FBI na primer v 80. letih odloku za pregon nacistov v pravosodnem ministrstvu ZDA ni hotel predati informacije o 16 nacistih, ki so delali kot ovaduh proti komunističnim simpatizerjem v ZDA. Cia je pred Izraelci skrivala mentorja in sodelavca slavnega zločince Adlfa Eichmanna, avtorja »končne rešitve«, to je iztrebljenja evropskih Judov.

Nekdanji častnik enot SS Otto von Bolschwing je skupaj z družino leta 1954 dobil zeleno luč za pot v ZDA. Ko so izraelski lovci na nacistične ujeli Eichmanna v 60. letih, je Bolschwing od Cie dobil zagotovilo, da ga bodo ščitili. Nato je živel v miru še 20 let, ko so ga našli tožilci in začeli proces za izgon. Leta 1981 se je odpovedal državljanstvu in nekaj mesece kasneje umrl.

New York Times je med drugim odkril dokumente, ki potrjujejo, da je vojska v Marylandu urila nacistične za morebitno invazijo na Rusijo, primerov pa je še več. Vlada je sramotno početje skrivala pred javnostjo in na opozorila odgovarjala z obtožbami o komunistični propagandi. Hoover je leta 1968 celo naročil prisluškovalni nazor nad novinarjem Charlesom Allenom, ki je odkril zaposlovanje nacistov in ga razglasil za potencialno grožnjo nacionalni varnosti. Pri vsem skupaj je morda najbolj ironično to, da so se nacisti izkazali kot zelo slabi vohuni, večinoma pa kot lažnivci, ki so uspešno izkoristili strah pred komunizmom v Washingtonu, da so si zagotovili udobno življenje na varnem pred svojimi zločini.